revija
VARNOST
3/2019
Ministrstvo za notranje zadeve
Republike Slovenije
Letnik LXVII
ISSN 0350-7114
ISSN 2232-318X

Alenko Artnik svetovni rekord 113 metrov usodno povezal s policijo

Nova pravila o tetoviranju policistov

Darko Muženič: »Nacionalni preiskovalni urad mora postati karierni izziv slehernega kriminalista!«

KAZALO

UVODNIK

5 Navdih iščimo v izjemnih ljudeh

6 **VOŠČILI MINISTRA ZA NOTRANJE ZADEVE IN GENERALNE DIREKTORICE POLICIJE**

AKTUALNO

8 Pogovor z novim direktorjem Nacionalnega preiskovalnega urada Darkom Muženičem
17 Pogovor z novim direktorjem Policijske uprave Maribor mag. Aleksandrom Thalerjem
20 Slovesno praznovali 30. obletnico akcije Sever
22 20-letnica Direktorata za policijo in druge varnostne naloge
23 15-letnica Inšpektorata Republike Slovenije za notranje zadeve
25 Po desetletju biometričnih potnih listov bomo začeli izdajati še biometrične osebne izkaznice
26 Priprave na predsedovanje Slovenije Svetu EU že v polnem teku
30 Nova patruljna in civilna flota vozil pomladila policijski vozni park
34 Na Brniku pristal novi policijski helikopter AW169
36 Na hackathonu Moja varnost in mobilnost ustvarjalo skoraj 50 tekmovalcev
41 Bogatajevi dnevi v Postojni: policisti navduševali obiskovalce vseh starosti
44 Zgledno opravljeno varovanje zasedanja vojaškega odbora zveze Nato
47 Zagotavljanje varnosti na Blejskem strateškem forumu
48 Po zaščitnih majicah zdaj tudi nosilci balistične zaščite – zaščitni telovniki
52 Kdo sta policista, ki sta novim policijskim silhuetam posodila svoj obraz in stas?

NOVICE

55 Jesen minila v znamenju številnih aktivnosti za izboljšanje prometne varnosti
61 Veteranski pohod za mir
62 Helikoni, nova družina glasbil, in Policijski orkester prvič skupaj na odru
62 V Mariboru uspešno uničili obe bombi iz druge svetovne vojne
63 Zaprisegli novi generaciji policistov
63 Mihaelu Berlicu priznanje za naj policista preteklega leta
64 Koprski policisti sodelovali na dnevu odprtih vrat Aerodroma Portorož
64 V Izoli odkrili ploščo v spomin na tajno skladišče orožja
64 Pri e-zlorabah otrok je ključna množična preventiva

RAZISKAVA

66 Izsledki raziskave Fakultete za vede o zdravju in Sindikata policistov Slovenije v okviru projekta Promocija zdravja na delovnem mestu za slovenske policiste

STROKOVNI PRISPEVEK

72 Uroš Vidmar: Tetoviranje v policiji? Zakaj pa ne!

IZOBRAŽEVANJE

84 Osnove kibernetske higiene v treh korakih
87 Kaj so vaše pravice, če postanete žrtev kaznivega dejanja?
88 Usposabljanje policistov za pomoč osebam z demenco
90 Tekmovanje v opravljanju ogledov krajev kaznivih dejanj

MEDNARODNO SODELOVANJE

92 Mednarodno usposabljanje policistov motoristov v avstrijskem Salzburgu
96 Predstavnik slovenske enote SPOC obiskal italijanske kolege v Rimu
98 88. generalna skupščina Interpola v Čilu
98 Konvencija evropskih policijskih šefov v Haagu
99 Predstavnika slovenske policije na slovesnosti ob 20-letnici nastanka kosovske policije
100 Obisk pri slovenskih policistih v Srbiji in študijski obisk srbskih policistov v Sloveniji
101 Do največjega zasega heroina v sodelovanju s FURS in madžarsko policijo
104 Z dobrim mednarodnim sodelovanjem uspešni tudi v boju proti tihotapljenju nezakonitih migrantov
106 Zločin nima spola, nova Europolova kampanja za izsleditev najbolj iskanih ubežnikov v Evropi

ŠPORT

108 Zaključek poletne tekmovalne sezone. Ponosni na dosežke naših vrhunskih športnikov!
110 Pogovor s potapljačico na vdih Alenko Artnik, novo sodelavko na Oddelku vrhunskih športnikov v policiji
115 Zmagovalni pokal na letnem preizkusu usposobljenosti policistov odnesla Policijska uprava Ljubljana

PROSTI ČAS

119 Potovanje v Nigerijo, divje srce črne celine

ZANIMIVO

127 Pogovor z Rudijem Špringerjem, 88-letnim upokojenim miličnikom

Novi direktor Nacionalnega preiskovalnega urada: »Glavno orožje gospodarskega kriminalista je svinčnik, ne pištola.«

8

30

Policijski vozni park pomlajen z novimi patruljnimi vozili in helikopterjem

72

Tetovaže policistov na vidnem mestu (z izjemo vratu in glave) po novem dovoljene

VARNOST 3/2019, september–december ISSN 0350-7114 ISSN 2232-318X

Pripravil: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Lektorirala: mag. Nataša Podhraški, SPLIKD MNZ
Fotografija na naslovnici: Alex St. Jean (iz arhiva Alenke Artnik)
Oblikovanje naslovnice: Služba za upravno poslovanje in grafiko MNZ
Tehnično oblikovanje: Mirsada Dželadini, SUPG MNZ
Tisk: Tisk Žnidarič, d. o. o.
Naklada: 4.000 izvodov
Naslov: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU, Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana
Spletna naslova: www.gov.si, www.policija.si
Telefon: 01/428 57 45, **e-naslov**: varnost@policija.si

Slovenska policija · policija_si · MNZ RS Policija · police_slovenia

48

V skrbi za varnost policistov uvajamo še zaščitne telovnike.

66

Slovenski policisti in zdravje: premalo gibanja, nezdrava prehrana, stres in utrujenost

104

Z mednarodnim sodelovanjem v boj proti tihotapcem nezakonitih prebežnikov

110

Ko svetovni rekord meri natanko 113 metrov.

UVODNIK

NAVDIH IŠČIMO

V IZJEMNIH LJUDEH

Tisti, ki ste prebrali knjigo Deana Karnazesa *Maratonec: Izpovedi neustavljivega tekača*, poznate njegovo sporočilo, da sta borba in trpljenje bistvo življenja, ki ga je vredno živeti. Avtor piše, da če ne gremo čez točko udobja in če od sebe nenehno ne zahtevamo več, smo izbrali bivanje v otopelosti in zamujamo izjemno popotovanje.

Verjamem, da se je marsikdo namrdnil ob teh besedah, češ, kaj še, papir pa res prenese vse. Toda prepričana sem, da bi se s tem razmišljanjem strinjala novopečena policistka Alenka Artnik, po novem zaposlena na Oddelku za vrhunske športnike na Policijski akademiji. Lani poleti je namreč dosegla nov izjemen športni uspeh, svetovni rekord v potapljanju na vdih. A tudi ona ni vedno živela vloge zmagovalke. Življenje jo je pred tem dlje časa hudo preizkušalo in pahnilo na samo dno, med sence in strahove, jezo in bolečino. Iskreno pripoveduje, da je na neki točki šlo za življenje in smrt. Ko je vendarle izbrala prvo, se je z vsemi močmi in vztrajnostjo podala na pot ekstremnega športa, ki ji je pomagal premagati temo, po drugi strani pa se je z zaupanjem prepustila svoji nadaljnji usodi. Danes je močnejša kot kadar koli prej in ohrabrena s spoznanjem, da se v nas skriva neizmerna sila, ki lomi okove, ko res zaupamo – in to v dobro. Je pogumna in iskrena pričevalka, ki je bolj kot drugi pripravljena razgrniti pogled v svoj osebni svet, v želji, da bi ohrabrila druge, ki jih strma pot še čaka. Je preprosto lepa v svoji iskrenosti in samosprejetosti. Brez vseh teh lastnosti zagotovo tudi pri potopu ne bi zmogla doseči magične številke 113, ki jo je potrdila kot svetovno prvakinjo in obenem pripeljala v policijo.

Zakaj izpostavljam njeno zgodbo? Ker se vsakdo izmed nas – policistke in policisti pa zaradi narave svojega dela še pogosteje – znajde na točki preloma, ko se mora odločiti, ali bo plaval proti svetlobi ali otopel obstal v sivini. O tem pišem, ker je pot navzgor lažja, če smo že ozaveščeni. Ljudje potrebujemo žive pričevalce, da utrdimo svoja prepričanja, in četudi nas večino tok življenja pogosteje nosi proti lagodju in begu od bolečine in trpljenja, nas srečanja s posebnimi, navdihujočimi ljudmi vedno znova opomnijo na to življenjsko protislovje – da težke življenjske izkušnje lahko izklešejo čudovite podobe in najlepše poteze ljudi, omogočijo zorenje, vzbujajo najboljše v nas, sočutje in nas nenazadnje vračajo k nam samim.

Stopimo v novo leto tudi s tem zavedanjem. Ne da bi se veselili trpljenja, a ohrabreni, ko se srečamo z njim. Predvsem pa spodbujeni, da se pogosteje zavestno odrečemo ugodju in stopimo na pot osebne rasti.

Vse dobro vam želim!

Mag. Vesna Drole
vodja Sektorja za odnose z javnostmi Policije

Drage sodelavke, dragi sodelavci,

v tem letu sem imel priložnost spoznati številne med vami. Priznati moram, da sem izjemno ponosen, da se na ministrstvu lahko pohvalimo z visoko strokovnimi in predanimi sodelavci. Kljub težkim nalogam in izzivom se vsak dan izjemno trudite pri iskanju dolgoročno vzdržnih in kakovostnih rešitev. Takih, s katerimi na najboljši možni način uresničujemo naše poslanstvo – zagotavljanje notranje varnosti v državi. Brez lažne skromnosti lahko rečem, da nam to zelo dobro uspeva. Nenazadnje nam to priznavajo tudi prebivalke in prebivalci Slovenije.

Vsakemu posebej se iskreno zahvaljujem za odlično opravljeno delo, ob prihajajočih praznikih pa vam in vašim najbližjim želim obilo veselja in zadovoljstva ter vse dobro v letu 2020.

Boštjan Poklukar
minister

Spoštovane policistke in policisti, sodelavke in sodelavci,

novo leto prinaša priložnost za nove začetke ali za oplemenitev obstoječega. V vsakem primeru pa priložnost za spremembe.

Katero koli izmed možnosti boste izbrali, vam želim, da bi po svoji lastni, četudi še neuhojeni poti stopali pogumno in dostojanstveno, v skladu z vrednotami, vrlinami in moralnimi načeli.

Samo človek, ki drugim pušča enak prostor za uresničevanje idej, kot si ga jemlje sam, je namreč v resnici svoboden in izpolnjen, preplavljen z življenjem in notranjim mirom, ki je največje bogastvo. Vedno je pravi čas, da storimo to, kar je dobro in prav.

Vse dobro v novem letu vam želim! Skupaj stopimo naproti varnemu in izpolnjenemu letu 2020!

Mag. Tatjana Bobnar
generalna direktorica policije

POGOVOR Z DIREKTORJEM NACIONALNEGA PREISKOVALNEGA URADA DARKOM MUŽENIČEM

»NACIONALNI PREISKOVALNI URAD MORA POSTATI KARIERNI IZZIV SLEHERNEGA KRIMINALISTA!«

Darko Muženič vodi Nacionalni preiskovalni urad (NPU) od 1. junija letos. Pred tem je šest let vodil Urad za preprečevanje pranja denarja, v katerem je bil zaposlen od leta 2007 in je zasedal različna delovna mesta, med drugim je bil tudi vodja Sektorja za preventivo in nadzor.

Policijsko in kriminalistično delo pozna, saj je bil desetletje zaposlen na koprski policijski upravi. Tam je leta 1997 začel kot kriminalist na oddelku za gospodarsko kriminaliteto, vodil pa je tudi skupino za poslovno kriminaliteto.

Na prvi pogled je zadržan in strog sogovornik – morda to izhaja iz njegovega spoštovanja do borilnih veščin, s katerimi se je ukvarjal –, a neredko tudi primorsko hudomušen. Ko pa beseda nanese na boj proti gospodarskim in drugim oblikam resnega kriminala, lahko slišimo njegova trdna in odločna stališča, da morajo storilci za svoja nezakonita dejanja odgovarjati. Pri tem poudarja sinergijo, ki jo lahko dosežemo samo s skupnim sodelovanjem in predanostjo strokovnemu in zakonitemu delu.

Ko se pogovarjamo o odkrivanju in pregonu predvsem gospodarske kriminalitete, mnogi zavijejo z očmi in povedo, da iz velikega *hrupa* zaradi policijskih postopkov in hišnih preiskav najbrž ne bo prav veliko. Kako vi gledate na aktualne postopke zoper storilce gospodarskih kaznivih dejanj?

Preiskovanje gospodarske kriminalitete je posebno. Gre za izobražene in visokokvalificirane storilce kaznivih dejanj, ki načrtno delujejo za izvedbo kaznivega dejanja. Pri velikih primerih gospodarskih kaznivih dejanj se prepovedana posledica pokaže šele čez čas, kar pomeni, da vedno preiskuješ dogodek, ki se je zgodil pred več leti, kar dodatno oteži preiskovanje, zbiranje dokazov, njihovo vrednotenje in v nadaljevanju tožilčevo odločanje, ali bo primer preganjal. Če pride npr. do izčrpavanja podjetja, se to ponavadi dogaja daljše časovno obdobje. Ko zadeva izbruhne, je lahko podjetje že v zelo velikih težavah. Takrat sicer policija začne zbirati obvestila in opravljati različna preiskovalna dejanja, tudi slediti denarju v sodelovanju z drugimi državnimi organi, vendar pa je delo zaradi včasih velike časovne oddaljenosti precej oteženo.

S *hrupom* verjetno mislite na televizijske kamere in podobno na krajih, kjer se izvajajo policijski postopki. Nekako normalno se mi zdi, da ljudje sprašujejo in so radovedni, kaj se dogaja, ko vidijo večje število kriminalistov na nekem kraju, ki tam delajo ves dan. Javnost ima pravico vedeti, kaj

se dogaja, vendar pa nisem privrženec velikega *hrupa* pri izvajanju hišnih preiskav in drugih policijskih postopkov. Menim, da svoje delo dokazuješ z rezultati postopkov, ki jih vodiš. Cilj mora biti čim prej izvesti vsa potrebna dejanja, da se odkrije storilec, zakonito zberejo vsi dokazi, zavaruje nezakonito pridobljeno premoženje in o tem obvesti pristojnega državnega tožilca. Delo policije se praviloma konča s podajo kazenske ovadbe.

Nesprejemljivo se mi zdi domnevnega storilca *s hrupom* že vnaprej obsoditi, če dokazi še niso zbrani in tožilec še ni sprejel dokončne odločitve. Veste, to, da *vsi vemo, da nekdo krade,* ali da je *iz letala jasno*, kaj je nekdo naredil, v predkazenskem in kazenskem postopku ne pomeni veliko. Štejejo samo dokazi, ki jih na koncu presoja sodišče.

Strinjam pa se s splošnim mnenjem, da so postopki pri nas v Sloveniji morebiti res (pre)dolgi. Če se samo poskušamo vživeti v kožo domnevnega storilca: doživi hišno preiskavo, je v vseh dnevnoinformativnih oddajah, mogoče je zoper njega celo odrejen pripor, potem pa postopki trajajo še pet, deset ali več let. Ne smemo namreč pozabiti, da je ves čas trajanja postopkov najprej v predkazenskem, potem pa v kazenskem postopku. Do končne odločitve sodišča je torej v postopku, kar mu postavlja določene omejitve. To je glavni razlog, zakaj bi postopki vseh deležnikov morali biti hitri. Seveda ne v škodo varstva njegovih z ustavo varovanih pravic.

Glavna težava pri preiskovanju gospodarske kriminalitete je – poleg kompleksnih pravnih poslov, posebnega znanja, ki ga morajo imeti preiskovalci, ipd. – percepcija tovrstnih kaznivih dejanj v javnosti. Stanje se sicer izboljšuje. Na sodobne izzive gospodarske kriminalitete uspešno opozarjajo civilna družba, različni komentatorji in preiskovalni novinarji, ustanovljene so tudi različne parlamentarne preiskovalne komisije, toda ne morem se znebiti občutka, da javnost davčno utajo dojema kot iznajdljivost storilca. V slogu *glej, kako se znajde*. Če pa s sumljivimi praksami poskuša prevzeti podjetje, a mu ni uspelo in je zato podjetje končalo v stečaju, je pač podjeten poslovnež. A dejansko ni tako.

Z davčnimi utajami je oškodovan proračun, s stečajem podjetij ostanejo zaposleni in njihove družine brez prihodkov, pride do velikih socialnih stisk … Ne vem, ali ljudem, ki vse to povzročajo, lahko rečemo, da so *iznajdljivi* ali *sposobni* poslovneži.

Kakšno škodo povzročajo gospodarska kazniva dejanja in kako uničujoče vplivajo na finančni sistem države, vam ponazorijo že tile dogodki: nedavno je bila v Luki Koper zasežena večja količina mamil (več kot 700 kilogramov), ki bi bila na trgu prodana za skoraj 90 milijonov evrov. To je izjemen uspeh kriminalistične policije. Ta mamila bi bila toliko vredna, če bi prišla na trg, a bodo uničena. Po drugi strani je samo Nacionalnemu preiskovalnemu uradu v zadevah, ki jih je in jih obravnava, uspelo, seveda s pobudami državnemu tožilstvu in ob velikem trudu državnih tožilcev, začasno zavarovati več kot 120 milijonov protipravno pridobljene premoženjske koristi. Če bi vključili še druge sektorje kriminalistične policije, bi bila številka še veliko višja. Ta denar je tukaj in zavarovan. Ko bo nekoč izrečena obsodilna sodba, bo pristal v državnem proračunu. Od prodaje mamil pač ne bi.

Ponavljam: protipravno pridobljena premoženjska korist je zavarovana in čaka na pravnomočno sodbo.

Organi odkrivanja in pregona – policija in državno tožilstvo – morajo pri preiskovanju najhujših tovrstnih oblik kriminalitete sodelovati z roko v roki, neločljivo od zaznave razlogov za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje. Kakšno je sedanje sodelovanje s tožilstvom, zlasti ker so se v preteklih letih pojavljale tožilske kritike glede dela kriminalistov?

S tožilskimi kritikami glede dela kriminalistov nisem seznanjen, najbrž pa bi prišli do obratnega rezultata, če bi naredili anketo med policisti in kriminalisti. Do kritike dela tožilcev namreč.

Dejstvo je, da predkazenski postopek usmerja pristojni državni tožilec. Ta kot strokovnjak najbolje ve, kako bo obtožbo zastopal pred sodiščem in kako kakovostne dokaze potrebuje. Mi kot policija moramo ugotoviti dejansko stanje, pridobiti in zavarovati dokaze ter jih predati državnemu tožilcu.

Pozablja se, da tožilec sicer usmerja predkazenski postopek, ne more pa s svojimi usmeritvami posegati v kriminalistično taktiko in metodiko dela policije. To je izključno njena domena.

Ne zdi se mi primerno kakor koli, še najmanj pa javno, komentirati strokovnih odločitev, ki so v pristojnosti drugega državnega organa. Vendarle smo vsi strokovnjaki, stojimo za svojimi odločitvami in zanje tudi odgovarjamo.

Javnost od NPU pričakuje hitre in odločne odzive, zato so pogosto tudi razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, predmet javne razprave, češ, kako to, da jih policija ni potrdila, čeprav naj bi se videli *z lune*, kajne?

Policija lahko začne izvajati pooblastila, ki ji jih daje 148. člen Zakona o kazenskem postopku, na podlagi razlogov za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje. Takrat mora ukreniti vse potrebno, da se odkrije storilec, pridobijo in zavarujejo dokazi in o kaznivem dejanju z ovadbo obvesti pristojnega državnega tožilca. Gre za kriminalističnospoznavni proces, ki ima svojo dinamiko in posebnosti, odvisno od vrste storjenega kaznivega dejanja.

Včasih se res, vsaj v javnosti, zaradi nepoznavanja našega dela vzbuja dvom o učinkovitosti dela organov odkrivanja kaznivih dejanj, tj. policije. Strinjam se, da bi postopki občasno lahko tekli hitreje in da je še veliko možnosti za izboljšave. Toda samo dejstvo, da *vsi vemo*, da nekdo krade ali da je nekdo nekaj storil, za sam kazenski postopek ne šteje preveč. Treba je opredeliti kaznivo dejanje, ugotoviti storilca, vzročno zvezo med njegovim ravnanjem in nastalo prepovedano posledico, dokazati naklep itd. Preiskovanje kaznivih dejanj vendarle ni tako preprosto in ne more temeljiti na govoricah.

Policija in NPU, kot njen del, sta sicer vedno prva na udaru, vendar pozabljamo, da policija, tožilstvo in v nadaljevanju sodišča ravnajo in odločajo na podlagi veljavne kazenske materialne in kazenske procesne zakonodaje. In če sem malce polemičen: če vsi ravnamo v skladu z zakonodajo in so postopki še vedno (pre)dolgi, se logično postavi vprašanje o ustreznosti zakonodaje. Seveda vedno ob ustreznem zagotavljanju pravic osumljencev in obtožencev.

Ko se sumi potrdijo, največkrat trčimo ob besedno zvezo *dolgotrajnost postopkov*, ki bi jo morali zamenjati s *temeljitostjo preiskovanja*, ki je bistvo delovanja vsakega kriminalista. V čem je vaše delo na področju gospodarske kriminalitete posebno in drugačno od dela preiskovalcev drugih vrst kaznivih dejanj in zakaj?

Povedal sem že, da je preiskovanje gospodarske kriminalitete posebno. Razlogov za to je več: gospodarska kazniva dejanja so redko hipna. Običajno gre za načrtno delovanje storilcev v daljšem časovnem obdobju, posledica pa se pokaže šele čez čas. Gospodarski kriminalisti običajno preiskujejo dogodke, ki so se zgodili pred nekaj leti, vsa dejanja storilcev pa temeljijo na pravnih aktih in drugih poslovnih listinah, za katere se šele pozneje izkaže, da so ponarejeni, da so jih odgovorne osebe sprejele s preseganjem pooblastil ali da so posledica koruptivnih dejanj ipd. Preiskovalci morajo torej vso dokumentacijo pregledati – in to ne ene pogodbe ali dveh, ampak deset fasciklov pravnih in finančnih dokumentov ali več – in ustrezno ovrednotiti, predvsem pa se prepričati, da gre v resnici za elemente kaznivega dejanja. To zahteva svoj čas.

Pri gospodarskih kaznivih dejanjih se vedno sledi denarnemu toku. Ko je pri tem prisoten mednarodni element, pridemo do naslednje ovire. Kljub dobremu mednarodnemu sodelovanju so še vedno države, ki potrebujejo nerazumno dolgo časa za odločitev, ali bodo zaprošene podatke sploh poslale in pod kakšnimi pogoji bodo to storile. Stvari se sicer predvsem z aktivno vlogo Europola in Eurojusta spreminjajo na bolje, vendar nas kljub temu čaka dolga pot do potrebnih izboljšav.

Gospodarski kriminalisti morajo poznati tudi druga pravna področja, kot so stečajno pravo, javna naročila, obligacijsko pravo, finančno poslovanje podjetij itd., da lahko suvereno preiskujejo neko vrsto kaznivih dejanj. To pomeni, da se morajo nenehno izobraževati in spremljati vse spremembe zakonodaje.

In da ne bo nesporazuma: vsi kriminalisti na vseh delovnih področjih se morajo nenehno izobraževati, res pa je področje dela gospodarskih kriminalistov malo obsežnejše kot katero drugo. Glavno orožje gospodarskega kriminalista je svinčnik, ne pištola.

V vaši obravnavi se znajdejo najbolj izpostavljeni gospodarstveniki, politiki in vplivneži. Kakšen izziv je obravnavati osumljence, ki so premožni ter imajo moč in najboljše odvetnike?

Obravnava in preiskovanje vsakega kaznivega dejanja, ne glede na vrsto, je strokovni izziv. Opazno je sicer, da imajo premožnejši storilci dostop do boljših odvetnikov, da jih zastopa celo več odvetniških pisarn in da lahko v svojo obrambo vključijo vrsto izvedencev, tudi tujih, česar za storilce s šibkejšim socialnim statusom ne moremo reči. Vendar socialni status, družbeni položaj, politična pripadnost, vplivnost, moč in podobno na nas ne naredijo posebnega vtisa. Storilec je storilec. Imamo en Kazenski zakonik, en Zakon o kazenskem postopku in eno Ustavo Republike Slovenije in ti pravni akti veljajo za vse enako. V naših postopkih so vsi obravnavani enako.

Potek preiskav in obseg potrebnih operativnih opravil sta odvisna od sodobnih oblik kaznivih dejanj, na katere zelo vplivajo tehnološke in siceršnje družbene spremembe. V katerih delih kriminalističnega preiskovanja se to najbolj pozna?

Tehnološke spremembe oziroma tehnološki razvoj je prisoten pri skoraj vseh kaznivih dejanjih. Če bi denimo

pred nekaj leti komu omenili *darknet*, bi mislil, da govorite o znanstveni fantastiki, zdaj pa je to resničnost in s to obliko delovanja se je treba ustrezno spopasti. Svoj čas smo se ukvarjali z nezmožnostjo shranjevanja velikih količin podatkov na različne medije, zdaj pa imamo t. i. storitve v oblaku. Starejše generacije so navajene imeti denar v denarnici, danes pa imamo virtualne valute in elektronske denarnice. Vse nove tehnologije zahtevajo tudi ustrezno spremembo ali prilagoditev policijskih postopkov, predvsem pa ustrezno in dovolj hitro spremembo zakonodaje.

Tehnologija se razvija z bliskovito hitrostjo, zakonodajni ali regulatorni okvir pa caplja za njo. Storilci tako delujejo v nekakšni sivi coni, ki ni ustrezno urejena, zato je tudi odkrivanje, predvsem pa pridobivanje dokazov in obravnava tovrstnih ravnanj, oteženo. Včasih se ne morem znebiti občutka, da želimo nove pojavne oblike na vsak način stlačiti v tradicionalno razmišljanje in obstoječe definicije, kar je neučinkovito. Spremeniti je treba razmišljanje. Veste, včasih sem presenečen – ko komu razlagaš, da so podatki shranjeni v oblaku, ta misli, da lahko te podatke shranimo, kot bi odrezali kos kruha od hlebca. Očitno je, da nekateri še vedno niso dojeli, da govorimo o virtualnem svetu, o medmrežju in da je shranjevanje podatkov na trdem disku ali USB-ključku skoraj zastarelo. Malce presenetljivo, kajne?

Menim, da se policija zaveda skokovitega tehnološkega napredka. Če pogledamo samo strukturo zaposlenih: kriminalistično delo še vedno temelji na osnovnih načelih in na plečih preiskovalcev, kriminalistov, vendar pa se v zaposlitveni strukturi veča delež analitikov in računalniških forenzikov. Ta trend se bo nadaljeval, če hočemo iti v korak s časom. Vsaj na Nacionalnem preiskovalnem uradu se tega zavedamo in k temu težimo.

Na NPU se ukvarjate tudi z zahtevnimi mednarodnimi preiskavami organiziranih kriminalnih združb in posameznimi težjimi primeri klasične kriminalitete. Za kakšne primere gre in kako uspešni ste pri njihovi obravnavi, tudi v sodelovanju s kolegi iz tujine?

Skoraj vsa kazniva dejanja, ki jih obravnavamo na Nacionalnem preiskovalnem uradu, imajo mednarodni element. V današnji dobi interneta, elektronskega poslovanja, hitrih mednarodnih povezav, novih finančnih produktov in novih oblik pravnih poslov je utopija pričakovati, da se bodo storilci kaznivih dejanj omejili samo na našo državo. Mednarodno sodelovanje in izmenjava podatkov sta ključnega pomena za uspešno preiskovanje. Nenazadnje to potrjuje tudi čedalje pomembnejša vloga Europola pri preiskovanju kaznivih dejanj na ozemlju več držav članic.

Nacionalni preiskovalni urad ima vzpostavljene dobre stike s tujimi sorodnimi službami; sodelovanje poteka nemoteno in je na zgledni ravni. Seveda pa je to dobro sodelovanje tudi posledica prispevka notranjih organizacijskih enot Uprave kriminalistične policije, predvsem Sektorja za mednarodno policijsko sodelovanje.

Konkretnih primerov ne morem navesti, lahko pa povem, da sodelujemo na vseh delovnih področjih, in to zelo uspešno.

Kakšna je letošnja statistika dela NPU in ali pričakujete, da boste leto končali z boljšimi rezultati kot v preteklih letih? Z mislimi ste najbrž tudi že pri načrtih in izzivih v prihodnjem letu.

Leto še ni končano in v tem trenutku težko primerjamo s preteklimi leti. To bomo lahko naredili šele na začetku januarja naslednje leto.

Lahko pa povem, da je NPU v letošnjem letu do zdaj končal preiskave več kot 100 kaznivih dejanj. Za več kot polovico od teh je podal kazenske ovadbe, saj je ugotovil za okoli 180 milijonov evrov povzročene škode. Trenutno preiskuje več kot 80 (sumov) kaznivih dejanj, pri katerih obravnava škodo oziroma pridobljeno premoženjsko korist v višini okoli 100 milijonov evrov. Pričakujem, da bo do konca leta število končanih oziroma preiskanih sumov kaznivih dejanj še večje.

Trenutno poteka tudi 20 finančnih preiskav, v okviru katerih preiskujemo skupaj več kot 90 milijonov evrov pridobljene premoženjske koristi, sicer pa smo v letošnjem letu opravili šest finančnih preiskav, pri katerih smo preiskovali 121 milijonov evrov premoženjske koristi in začasno uspešno zavarovali skoraj 115 milijonov evrov premoženja, ki ga bo po končanem kazenskem postopku mogoče odvzeti.

Ker si storilci kaznivih dejanj prizadevajo predvsem za ekonomsko korist – nihče ne izčrpava podjetja zato, ker ne bi imel kaj početi, ampak ima od tega osebno korist in tako oškoduje podjetje in njegove lastnike –, želimo v prihodnje intenzivneje slediti toku denarja in izvajati več finančnih preiskav. Več se bomo ukvarjali s pranjem denarja, želimo pa si tudi več odkrite in zavarovane protipravne premoženjske koristi, ki bi bila na koncu storilcem tudi dokončno odvzeta. Konec naslednjega leta bomo lahko preverili, kako uspešni smo bili.

Pogled imamo strateško uprt v vse velike infrastrukturne projekte, bančni sektor in zdravstvo, v vse projekte, ki se financirajo iz državnega proračuna ali z EU-sredstvi, ipd. Občutljivi smo torej za vsa kazniva dejanja, ki vplivajo na državni proračun ali ga oškodujejo. Mislim, da se lahko strinjamo s trditvijo, da tovrstna kazniva dejanja škodijo vsem in jih je treba preprečevati, če pa so že storjena, čim prej odkriti in preiskati, storilce ustrezno obravnavati, sredstva pa odvzeti in vrniti v proračun. In smo ponovno pri sodelovanju …

Nasploh si želim intenzivnejšega sodelovanja z vsemi državnimi organi in institucijami.

Ko ste začeli delati na NPU, so nekateri menili, da so čevlji direktorja urada za vas zelo veliki. Kako gledate na pričakovanja odločevalcev in nenazadnje javnosti, ki pozorno spremlja vsak korak, ki ga naredijo preiskovalci urada?

Če vas lahko popravim, rečeno je bilo, da sem obul prevelike čevlje. Izražen je bil torej dvom o mojih sposobnostih vodenja Nacionalnega preiskovalnega urada. Tovrstnih izjav ne bom komentiral, saj zame govori moje delo. Mislim pa, da je moja noga dovolj velika.

Kako motivirati preiskovalce, ko pa vsak dan lahko preberemo, da so policijski in tožilski postopki čedalje bolj *na prepihu* v nadaljnjih fazah sodne obravnave?

Vsi moji sodelavci so izjemni preiskovalci in specialisti vsak na svojem področju. Srečo imam, da sem vedno delal in delam v kolektivu z dobrimi sodelavci in izjemnimi posamezniki. Vsi se trudimo svoje delo opraviti temeljito in strokovno. Naše delo se s podajo kazenske ovadbe na pristojno državno tožilstvo pravzaprav konča.

Normalno je, da se vsi naši postopki presojajo v nadaljnjih fazah kazenskega postopka, ampak če je naše delo opravljeno zakonito in so dokazi pridobljeni zakonito, jih še tako velik *prepih* ne more odpihniti.

Dejstvo je, da so včasih postopki, predvsem pri obravnavi gospodarskih kaznivih dejanj, morebiti res (pre)dolgi in da od naznanitve kaznivega dejanja ali začetka preiskave do pravnomočne sodbe preteče kar nekaj časa. Zagotovo je še dovolj možnosti za izboljšave pri vseh deležnikih predkazenskega in kazenskega postopka, vključno z nami. To je izziv, s katerim se je treba spopasti.

Sinergijo in sodelovanje omenjate kot ključna elementa, ki sta neogibno potrebna za uspeh pri kriminalističnem preiskovanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj. Če se najprej dotakneva kriminalističnega dela: zakaj sta sodelovanje in zaupanje temeljnega pomena?

Umeščenost Nacionalnega preiskovalnega urada je res posebna, saj je neke vrste operativna enota v okviru Uprave kriminalistične policije na državni ravni. Ne smemo pozabiti, da govorimo o eni kriminalistični policiji in eni slovenski policiji, katere del smo. Res je, da imajo različne policijske enote različne oblike organiziranosti, različna delovna področja in svoje posebnosti pri delovanju, ampak v osnovi vsi zagotavljamo varnost ter odkrivamo in preiskujemo kazniva dejanja. Vsi si prizadevamo za isti cilj. Sistem učinkovito deluje samo takrat, ko so vsi njegovi deli medsebojno usklajeni in ko vsak del sistema hitro in učinkovito opravi svoje delo. V našem sistemu, tj. policiji, kriminalistični policiji, je delo tako raznoliko, da brez ustreznega pretoka informacij, sodelovanja ter izmenjave znanja in strokovnjakov ne moremo biti dovolj uspešni in učinkoviti. Včasih se nasploh premalo zavedamo, da si različne enote med seboj niso in ne smejo biti konkurenčne, saj ne more vsak obdelovati svojega vrtička. Pomembno je, da delujejo skupaj za zagotavljanje varnosti. Ali če uporabim primerjavo iz športa: zagotavljanje varnosti ni posamični, ampak skupinski šport. V nogometu imate lahko vrhunskega napadalca, ampak če obramba ne bo opravila svojega dela, boste tekmo izgubili. Ne glede na kakovost posameznika. Menim, da je še mnogo možnosti za izboljšave.

Ti elementi so pomembni tudi pri konkretnem sodelovanju s policijskimi upravami, ko jim nudite pomoč ali od njih prevzamete primere, pri katerih kriminalisti policijskih uprav lahko sodelujejo še naprej.

Z mojim prihodom na čelo Nacionalnega preiskovalnega urada je začelo veljati tudi Navodilo o določitvi kaznivih dejanj, ki jih preiskuje Nacionalni preiskovalni urad, in o sodelovanju z drugimi policijskimi enotami, ki prevzem oziroma odstop zadev pri policijskih upravah mnogo bolj formalizira kot v preteklosti. Pri oblikovanju navodila so sodelovali Direktorat za policijo in druge varnostne naloge Ministrstva za notranje zadeve, vodstvo Policije in takratno vodstvo Nacionalnega preiskovalnega urada. Treba ga je dobro preučiti.

Sam pri sodelovanju, prevzemanju in odstopanju zadev ne vidim nikakršnih težav. Kot že povedano, imamo vsi isti cilj, učinkoviti pa smo lahko samo skupaj. Dosedanja komunikacija in sodelovanje z večino vodij sektorjev kriminalističnih policij je pokazala, da so odprta vprašanja rešljiva, če se o njih odkrito pogovorimo.

Kot direktor Nacionalnega preiskovalnega urada sem pripravljen na vse oblike sodelovanja. Tudi če ne prevzamemo zadeve ali pa konkretna zadeva ne zadosti pogojem za prevzem iz zadevnega navodila, lahko pomagamo z znanjem, ki ga imajo naši preiskovalci. Včasih

na ravni Nacionalnega preiskovalnega urada zaradi same organizacije dela nekatere stvari hitreje ali lažje izpeljemo.

Po drugi strani je tudi na ravni sektorjev kriminalistične policije, torej na posameznih policijskih upravah, veliko dobrih kriminalistov s posebnim znanjem, ki jih na Nacionalnem preiskovalnem uradu nimamo in jih bomo v posameznih primerih prosili za pomoč.

Ena izmed oblik sodelovanja bi lahko bila napotitev. Če je kriminalist na regijski ravni že začel zbirati obvestila, a se pokaže, da je zadeva obsežna in konkretna policijska uprava nima dovolj sredstev za uspešno izvedbo, bi ta kriminalist lahko bil za določen čas napoten na Nacionalni preiskovalni urad in zadevo končal pri nas. Mi bi torej v tem primeru zagotovili ustrezno pomoč, dali na razpolago kriminaliste s posebnim znanjem in nudili svojo infrastrukturo. Tako bi zadevo skupaj končali. Po koncu zadeve bi se kriminalist vrnil nazaj v svojo matično enoto in s seboj prinesel novo znanje, stike, morebiti drugačen način dela ipd. Prihajalo bi torej do medsebojne izmenjave znanja, izkušenj, pristopov k preiskovanju določenih kaznivih dejanj ipd.

Možnosti sodelovanja in načini izmenjave znanja in informacij so nešteti in vsi imajo, upam si trditi, pozitivne učinke.

Kaj pa če pogledamo širše, saj je organov oziroma institucij, ki imajo različne pristojnosti na področju boja proti gospodarski kriminaliteti, veliko? V zadnjih mesecih ste se v svoji novi vlogi sestali z mnogo predstojniki drugih organov. S kakšnimi občutki začenjate sodelovanje z njimi?

Z drugimi državnimi organi sem vedno korektno sodeloval. Nenazadnje je bilo sodelovanje z drugimi državnimi organi na mojem prejšnjem delovnem mestu osnovni pogoj za učinkovito delo.

Res je, da včasih pride do šumov v komunikaciji, vendar je to navadno posledica nepoznavanja pooblastil in pristojnosti, ki jih konkreten državni organ ima ali nima. Ko se zadeve pojasnijo in razčistijo, delo steče, sodelovanje pa je na izjemno visoki ravni.

In če ponovim, prepričan sem, da bo tudi na novem delovnem mestu sodelovanje z drugimi organi teklo na visoki ravni.

Kakšna je trenutno kadrovska zasedba na NPU in ali načrtujete, da se boste še kaj okrepili?

Na Nacionalnem preiskovalnem uradu imamo v tem trenutku 59 polno delujočih preiskovalcev in sedem vodij preiskav (brez vštetih administrativnih delovnih mest in vodstva, ki ga sestavljava s pomočnikom direktorja). Do konca letošnjega leta bi radi začeli postopke za zaposlitev še treh novih sodelavcev, s katerimi bi zapolnili delovna mesta, ki so se sprostila zaradi fluktuacije. Iskali bomo dva analitika in enega preiskovalca. V nadaljevanju bi radi še zaposlovali, saj nismo stoodstotno zasedeni. Zaposlili bi radi predvsem dodatne analitike in računalniške forenzike, vendar je vse odvisno od razpoložljivih finančnih sredstev.

Zaposlitev na Nacionalnem preiskovalnem uradu mora biti stopnica v kariernem razvoju vsakega kriminalista, zato nameravamo iskati kakovosten kader najprej znotraj kriminalistične policije na vseh ravneh, šele nato pa zunanje strokovnjake.

Kaj polagate na srce mlademu preiskovalcu – policistu oziroma kriminalistu, ki danes spremlja delo kriminalističnih preiskovalcev NPU?

Vsak, ki se je odločil za poklic kriminalista, si zasluži spoštovanje. Izbral si je zahteven način življenja, ki vpliva tudi na njegove bližnje. Toda zavzeto in strokovno delo, stalno izobraževanje in usposabljanje obrodijo dobre rezultate, ki so prej ali slej opaženi. Naj vztrajajo in ne pozabijo, da o njih veliko povesta njihovo delo in odnos do službe, sodelavcev in uniforme, ki jo nosijo.

Besedilo: Drago Menegalija, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Andraž Šegš, SOJ SGDP GPU, Gettylmages, Wikipedija

POGOVOR Z DIREKTORJEM POLICIJSKE UPRAVE MARIBOR MAG. ALEKSANDROM THALERJEM

»DOBRA ORGANIZACIJA DELA IN SPOŠTLJIVI MEDSEBOJNI ODNOSI SO KLJUČ DO USPEHA«

Mag. Aleksander Thaler je novi direktor Policijske uprave Maribor. Na delovnem mestu je nasledil nekdanjega direktorja Danijela Lorbka. Je karierni policist, saj je svojo kariero začel leta 1992 na Policijski postaji Ljubljana Center. Po nekaj letih službovanja v Ljubljani se je vrnil na rodno Štajersko. Delal je na različnih delovnih mestih, in sicer na policijski postaji, v Sektorju kriminalistične policije in Sektorju uniformirane policije, ki ga je do imenovanja za direktorja Policijske uprave Maribor tudi vodil.

Že nekaj mesecev ste na čelu Policijske uprave Maribor. Kakšni so bili prvi občutki na novem delovnem mestu?

Funkcijo direktorja policijske uprave sem prevzel 30. junija 2019. Občutki so bili zelo dobri, in to predvsem zaradi slehernega izmed 1.098 izjemnih sodelavcev, kolikor nas je tukaj zaposlenih. Vsak dan znova namreč vidim, kako se zaposleni trudijo, da svoje delo dobro opravijo.

V kakšnem stanju je bila uprava ob prevzemu od vašega predhodnika?

Policijska uprava je bila ob prevzemu v zelo dobrem stanju, kljub temu pa so zame nekatera področja izziv. Tudi na naši policijski upravi se srečujemo z migracijami, ki so trenutno najbolj aktualna problematika. Temu bomo še naprej posvečali veliko pozornosti. Podobno kot drugje se tudi mi srečujemo s kadrovsko problematiko. Projekcije kažejo, da bo veliko naših sodelavcev kmalu izpolnilo pogoje za upokojitev, zato se problematika na tem področju lahko še poslabša. Temu bomo morali nameniti veliko pozornosti – denimo podaljšati delovno razmerje tistim, ki izpolnjujejo pogoje za upokojitev, in hkrati povečati promocijo zaposlovanja v policiji.

Kaj je značilno za Policijsko upravo Maribor?

Mislim, da smo na tem delu države mnogo bolj temperamentni in tudi naše delo je ves čas pod drobnogledom.

Tukaj imamo policiste z velikim srcem. To se je pokazalo pri množičnih

protestih, ko je resnično vsakdo stal za svojim sodelavcem! V tem času se je policija tudi zelo povezala – bili smo kot eno.

Štajerska je zelo vinorodna dežela in tudi to je lahko razlog, da imamo na tem območju več problematike v zvezi z nasiljem v družini in prisotnostjo alkohola v cestnem prometu. Na mariborski policijski upravi letno obravnavamo skoraj 6.000 kaznivih dejanj, od katerih jih raziščemo približno polovico. Letno obravnavamo več kot 200 kaznivih dejanj, povezanih z nasiljem v družini, in izrečemo tudi približno toliko ukrepov prepovedi približevanja. Obravnavamo okoli 7.500 prekrškov (javni red in mir, orožje itd.) in okoli 3.000 prometnih nesreč, v katerih letno umre do 20 ljudi. V letošnjem letu je ta številka (trenutno) mnogo manjša, skrb vzbujajoče pa je, da je bila skoraj polovica povzročiteljev najhujših prometnih nesreč pod vplivom alkohola. Na vseh naštetih področjih dela že nekaj let opažamo zmanjšanje števila obravnavanih zadev, na področju mejnih zadev in tujcev pa je ta trend obraten – število obravnavanih zadev se namreč povečuje.

Težava je, da smo zaposleni na Policijski upravi Maribor čedalje starejši – povprečna starost je več kot 45 let. Med nami je tudi čedalje več oseb z omejitvami, kar povzroča težave pri zagotavljanju operativnosti policistov.

Tudi glede delovnih razmer zaposlenih ne moremo biti zadovoljni. Že več let poskušamo urediti nove ali nadomestne prostore za normalno delo policistov na Policijski postaji Rače.

Kaj je vaše osnovno vodilo pri delu?

Osnovno vodilo pri delu sta spoštovanje ljudi in dobra organizacija dela. Na podlagi tega so dobri tudi medsebojni odnosi, obenem pa smo uspešni pri delu. Temeljno izhodišče je, da vsak zaposleni ve, kako mora opraviti svoje naloge, le volja in želja po dobrem rezultatu morata biti prisotni. Če se bomo zavedali, da v policiji ni delitev – v smislu *to je naše, vaše* itd. – in da smo vsi skupaj eno, bomo uspešni in bo tudi javno mnenje zelo dobro. Ljudi, ki potrebujejo našo pomoč, ne zanima, kdo je kdo, koliko let je zaposlen v policiji, kaj vse je v preteklosti dosegel itd., temveč jih zanima le njihov *primer*. Želijo, da se mu povsem posvetimo z namenom, da bo uspešno končan. Če bomo uspešni, bomo zadovoljni vsi – tako policisti kot tudi občani.

Če svoje delo opravljamo korektno, se ne pritožujejo niti kršitelji. Zelo dobro namreč vedo, da so kršili pravila (enako velja za osumljence kaznivih dejanj). Pomembno je tudi, da se ne osredotočamo na manj pomembne, drobne kršitve, ampak na večje, resnejše. Če bomo v svojem delovnem času opravljali svoje poslanstvo in bomo pri tem aktivni, bomo uspešni, ljudje bodo verjeli v nas in nam še bolj zaupali. Najpomembnejše pa je, da se bomo sami počutili izjemno dobro.

Ne spominjam se, da bi se takrat kdo ukvarjal s tem, kaj drugi dela oziroma česa ne dela, kar je danes pogosto. Vedno smo si pomagali in opravili svoje delo ali nadaljevali delo koga drugega. Bili smo res pravi sodelavci in medsebojno zaupanje je bilo resnično na izjemno visoki ravni. Starešine se z nami niso ukvarjale, le usmerjale so nas. Zanimivo je, da tisti, ki smo prišli na policijsko postajo, kar nekaj časa nismo vedeli, kje so pisarne vodstva in vodij policijskih okoliševv.

Vsi smo seveda samo ljudje in se lahko tudi motimo. Če se lahko uniči stroj, potem je normalno pričakovati tudi človeško napako. Ob tem je pomembno, da se svoje napake zavedamo, jo odpravimo in se potrudimo, da bomo jutri boljši.

Kaj lahko poveste o svojih začetkih v policiji in policijski karieri?

Policijsko kariero sem začel na Policijski postaji Ljubljana Center. Tam sem opravljal vse naloge, ki jih opravljajo policisti (od pripravnika, opazovalca, vodje patrulje in vodje policijskega okoliša do policista kriminalista LKS). V Ljubljani sem bil vse do konca leta 1997, ko sem prišel na Policijsko upravo Maribor in začel delati na Policijski postaji Maribor II. Leta 1998 sem prišel v Sektor kriminalistične policije na mariborski upravi, nato sem bil kratek čas inšpektor v Sektorju uniformirane policije, zatem pa deset let komandir Policijske postaje Maribor I. Leta 2007 sem prevzel vodenje Sektorja uniformirane policije, od 30. junija 2019 pa sem na trenutnem delovnem mestu.

Se vam zdi, da je se je delo policista od takrat, ko ste ga opravljali vi, do danes kaj spremenilo?

Osnovno delo policista ostaja enako, vendar pa se je v zadnjih letih njegova količina povečala oziroma so obremenitve večje. Čeprav statistični podatki že nekaj let kažejo zmanjšanje števila obravnavanih kaznivih dejanj, se to v operativnem delu policistov ne pozna. Prav nasprotno, čedalje več je takšnih in drugačnih pisnih aktov, potrebnih zapisov, evidentiranj itd., to pa dejansko ovira operativno delo.

Pomislimo samo na prekrškovne postopke, pa v zadnjem času aktualne spremembe Zakona o kazenskem postopku. Dejstvo je, da se z vsako spremembo policistom nalagajo dodatne naloge. Po drugi strani pa imajo neprimerno boljše delovne razmere, zelo dobra materialno-tehnična sredstva in zaščitno opremo.

Zelo pomembna je tudi delovnopravna zakonodaja, ki je v tistem času skoraj nismo poznali. Večina nas je službo končala ob enajsti uri zvečer in nič čudnega ni bilo naslednji dan delo začeti že ob peti uri zjutraj. Težav s parkiranjem (in plačevanjem parkirnin) nismo poznali, danes pa se pojavljajo marsikje …

Še na enem področju je velika razlika: policisti so v primerjavi z vodji neprimerno bolje plačani. Ob tem poudarjam, da si policisti zaslužijo vse, kar jim pripada, vendar pa marsikdo pozablja na vodje, ki imajo izjemno zahtevne naloge in so vedno na očeh tako zunanje kot notranje javnosti. To poudarjam ob dejstvu, da smo vsi skupaj na isti poti, ki nas vodi k skupnim ciljem, vendar pa se prepogosto premalo spoštujemo in preveč ukvarjamo z drugimi.

Kaj bi sporočili svojim sodelavcem?

Na svoji policijski poti sem srečeval policiste in kriminaliste z različnih policijskih postaj, uprav itd. Kot sem že na začetku povedal, je bilo sodelovanje vedno zelo dobro in tako se je nadaljevalo tudi v Mariboru. Zelo pomembni se mi zdijo sodelovanje, zavedanje, da se vsi trudimo za isti cilj, in skupno zadovoljstvo vseh, ko je zadeva uspešno opravljena.

Izjemno pomembno je tudi, da smo najprej ljudje in šele nato policisti. Zares sem ponosen na svoje sodelavke in sodelavce in jim popolnoma zaupam. Prepričan sem, da se skupaj trudimo za to, da zmaga dobro in pravično ter da smo v pomoč ljudem.

Nihče ne pozna našega poklica bolje, ko ga poznamo sami, zato je pomembno, da se najprej sami cenimo, da ne ocenjujemo dela drugih, ki ga ne poznamo, in da ne ustvarjamo slabega vzdušja, ampak iščemo skupne poti za lažje in učinkovitejše delo. Pomembna je profesionalnost; na zadeve ne smemo gledati osebno, saj gre za službeni odnos. Težave in dvome je treba reševati takoj in s konkretnimi osebami.

Vsak dan znova naj vsak pri sebi preveri, ali je zadovoljen z delom, ki ga je opravil ta dan, ali bi lahko bilo še boljše, ali je storil kaj več za ljudi, družbo itd. Zelo malo je potrebno, le prijazna beseda, profesionalen odnos in zavedanje, zakaj smo se odločili za delo v policiji. Večina ne zaradi denarja, temveč zaradi poslanstva pomagati ljudem in skrbeti za red v družbi.

Tistim nekoliko mlajšim bi sporočil, da se kariera policista ne začne s tem, ko nekdo konča fakulteto ali ko si to sam zaželi – kariera policista se začne s prvim dnem vstopa v naše vrste!

Vsem zaposlenim želim, da bi bil sleherni dan, ki ga preživijo v službi, prijeten ter da bi z veseljem in ponosom prihajali na delovno mesto in se veselili izzivov, ki jih čakajo v službi. Sam po vseh teh letih še vedno izjemno rad prihajam v službo.

Besedilo: Miran Šadl,
Policijska uprava Maribor
Foto: Aleš Malajner, PU Maribor

30. OBLETNICA AKCIJE SEVER

SLOVESNO PRAZNOVALI SPOMIN NA ZGODOVINSKE DOGODKE LETA 1989

»Veter časa je v treh desetletjih odnesel prah različnih dnevnopolitičnih interpretacij in čedalje bolj jasno je, kako pomembna je bila akcija Sever za rojstvo samostojne Slovenije. Z izjemno strokovnostjo, organizacijsko sposobnostjo in moralno trdnostjo, ki je bila plod štiridesetletnega tehtnega razvoja, je tedanja milica preprečila izredne razmere v Sloveniji, ki jih je Miloševičev režim z mitingi ustvarjal v tedanji Jugoslaviji in si tako pokoril neposlušne republike,« so zapisali organizatorji slovesnosti ob praznovanju 30. obletnice akcije Sever.

Udeležence slovesnosti sta nagovorila minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar in predsednik Zveze policijskih veteranskih društev Sever dr. Tomaž Čas, slavnostni govornik pa je bil predsednik vlade Marjan Šarec.

Ta je med drugim povedal: »Bil je 1. december, ko smo s strahom pričakovali t. i. miting resnice. Gledali smo posnetek, kako takratna slovenska milica opravlja svoje naloge, in čeprav je bil prisoten strah, smo se počutili varne. Samo nekaj transparentov in jugoslovanskih zastav je bilo na trgu, vse skupaj je hitro umolknilo. Takrat je slovenska milica opravila prelomno nalogo, ki je tlakovala pot poznejši osamosvojitvi Republike Slovenije. Slovenska milica nikoli ni posegala po sili in nikoli ni šla nad lasten narod, ampak je vedno prevladala modrost – in to se je zgodilo tudi leta 1989.«

Tudi po besedah notranjega ministra Boštjana Poklukarja so slovenski miličniki in delavci organov za notranje zadeve v akciji Sever pokazali izjemno modrost, pogum in veliko pripadnost svojemu narodu. Kot je dodal, Slovenija danes hodi po demokratični, pravni, socialni, moderni in predvsem varni poti. Slovenska policija skupaj z drugimi pripadniki državnovarnostnega sistema zagotavlja visoko stopnjo varnosti naše države.

O akciji Sever

S premišljeno načrtovanimi aktivnostmi leta 1989 so takratni organi za notranje zadeve omogočili razvoj nadaljnjih demokratičnih dogodkov in aktivnosti, prve demokratične volitve ter nastanek samostojne in neodvisne Republike Slovenije.

Z akcijo Sever se je Slovenija zavarovala pred nasilnim posegom in morebitnim vojaškim udarom, ki bi močno obremenil demokratično preobrazbo naše države in otežil njeno pot k samostojnosti.

Akcija je bila organizirana zelo učinkovito in je zaščitila celotno ozemlje naše države. V njej je sodelovala vsa slovenska milica in drugi organi za notranje zadeve. Njeno vodstvo je več mesecev pripravljalo ukrepe in usposabljalo udeležence, kar je zagotavljalo učinkovito obrambo. Pozneje so se ji priključile še druge organizacije.

Predsednik Združenja Sever dr. Tomaž Čas

Opravljeni so bili potrebni dogovori z organi za notranje zadeve Avstrije, Italije in Hrvaške, zavodi za prestajanje kazni zapora, gasilskimi enotami in zdravstvenimi ustanovami, solidarnost pa so izrazili tudi člani sindikata strojnega osebja železnic, ki so sklenili, da ne bodo vozili izrednih vlakov, na katerih bi bili udeleženci mitinga resnice. Tudi javna sporočila so bila jasna. Izkazala so odločnost in predvsem pripravljenost Slovenije na samoobrambo.

Miting resnice je bil odpovedan, Slovenija pa je dosegla pomembno zmago na poti vzpostavljanja lastne suverenosti.

Besedilo: Služba za odnose z javnostmi MNZ in Združenje Sever
Foto: Janez Platiše

Osrednjo slovesnost, ki je potekala 30. novembra v Slovenskem narodnem gledališču Maribor, je priredila Zveza policijskih veteranskih društev Sever v sodelovanju z Ministrstvom za notranje zadeve in Generalno policijsko upravo.

OB 20-LETNICI DIREKTORATA ZA POLICIJO IN DRUGE VARNOSTNE NALOGE

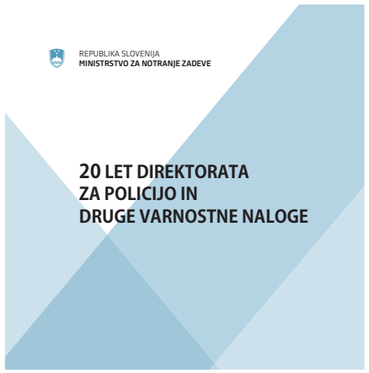
EDEN KLJUČNIH STEBROV

NOTRANJEGA MINISTRSTVA

Letos praznujemo 20-letnico ustanovitve Direktorata za policijo in druge varnostne naloge. Ta je bil kot Urad za usmerjanje in nadzor policije ustanovljen 1. avgusta 1999 zaradi uveljavitev določb Zakona o policiji, ki je predpisal razmerje med ministrstvom in Policijo, ki je postala organ v sestavi ministrstva.

V 20 letih delovanja se je direktorat večkrat preoblikoval. Konec leta 2002 se je na ministrstvu pokazala potreba po smiselni zaokrožitvi različnih dejavnosti, katerih skupni imenovalec je zagotavljanje varnosti. S tem so se razširile pristojnosti dotedanjega Urada za usmerjanje in nadzor policije, in sicer na druge varnostne naloge. Med razlogi za preoblikovanje urada v Urad za policijo in druge varnostne naloge 1. marca 2003 so bili spremembe Zakona o tajnih podatkih, nov Zakon o zasebnem varovanju in priprave na vstop Slovenije v zvezo NATO. Tako so bile v novi urad prenesene naloge obrambnega in varnostnega načrtovanja, zasebnega varovanja, detektivske dejavnosti in izdajanja dovoljenj za dostop do tajnih podatkov. Zaradi sprememb Zakona o policiji na začetku leta 2004 smo na ministrstvu uvedli reševanje pritožb zoper policijo v obliki pritožbenih senatov in posledično je bil marca 2004 ustanovljen še Sektor za pritožbe. Nadaljnja preoblikovanja direktorata od leta 2008 dalje so bila posledica predvsem doseganja večje racionalizacije poslovnih procesov.

Danes sodoben direktorat se ponaša z učinkovitim usmerjanjem in objektivnim nadzorom nad izvajanjem nalog policije, sistemsko normativno ter razvojno in analitsko dejavnostjo. Pomembno vlogo ima pri varnostnem načrtovanju, skrbi za strateški razvoj ureditve področja tajnih podatkov v državi ter neodvisno in kakovostno rešuje pritožbe zoper delo policistov. Poleg tega tudi strokovno deluje na področjih zasebnega varovanja, detektivske dejavnosti, varnosti na smučiščih in občinskega redarstva. Pri tem zaposleni v Direktoratu za policijo in druge varnostne naloge, enem izmed ključnih stebrov Ministrstva za notranje zadeve, svojemu poslanstvu sledijo ob spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

20-letnico ustanovitve Direktorata za policijo in druge varnostne naloge smo na ministrstvu pospremili s svečano akademijo 18. decembra v prostorih ministrstva, izdali pa smo tudi brošuro, ki opisuje razvoj in dosežke direktorata in njegovih uslužbencev.

Besedilo in foto: Služba za odnose z javnostmi MNZ

OB 15-LETNICI INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA NOTRANJE ZADEVE

INŠPEKCIJSKIH NADZOROV

IZ LETA V LETO VEČ

Letos mineva 15 let, odkar smo ustanovili Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve (IRSNZ), ki je organ v sestavi notranjega ministrstva. Temeljna področja, na katerih inšpektorji izvajajo inšpekcijski nadzor, so zasebno varovanje, orožje, eksploziv in pirotehnični izdelki, detektivska dejavnost, varnost in red na smučiščih, fizično varovanje jedrskih objektov ter jedrskih in radioaktivnih snovi in tajni podatki.

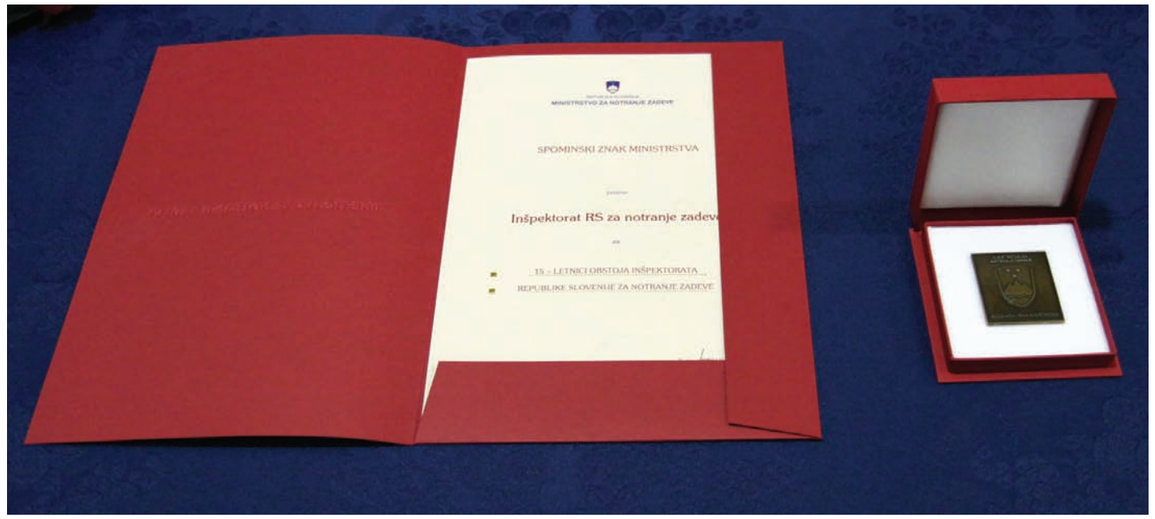
Na slovesnosti ob 15-letnici inšpektorata 4. decembra so zaposleni prejeli spominski znak ministrstva. V imenu zaposlenih ga je od ministra za notranje zadeve Boštjana Poklukarja prejel glavni inšpektor Mitja Perko.

Inšpektorji nadzirajo vsebinsko različna področja dela, kar od njih zahteva še posebno interdisciplinarno strokovno usposobljenost. V inšpekcijskih nadzorih denimo preverjajo kritično infrastrukturo, nočne lokale, diskoteke, varovanje prevoza vrednostnih pošiljk, trgovino z orožjem, strelišča, prodajo pirotehnike in opravljanje detektivske dejavnosti, kar pomeni, da je njihovo delo predvsem terensko, pogosto pa je opravljeno tudi ob koncih tedna in med prazniki.

Vodilo inšpektorjev pri opravljanju inšpekcijskega nadzora kot enega izmed temeljnih funkcij države uprave je strokovnost, kakovost, usmerjenost v razvoj in proaktivnost. Namen nadzora ni kaznovanje, temveč predvsem preventivno delovanje in s tem ozaveščanje različnih javnosti, deležnikov. Ob tem imajo inšpektorji tudi pomembno vlogo dajanja pobud in oblikovanja predlogov za spremembe ali dopolnitve predpisov, ko ugotovijo odstopanje od predpisov, neskladja, nepravilnosti in sistemske pomanjkljivosti.

IRSNZ je tudi prekrškovni organ, kar pomeni, da inšpektorji izvajajo prekrškovne postopke v okviru inšpekcijskih nadzorov, delujejo pa tudi na podlagi drugih predpisov, denimo pri kršitvah volilne zakonodaje, pri določenih kršitvah Zakona o društvih, Zakona o potnih listinah ipd., čeprav IRSNZ sicer ni inšpekcijski organ za ta področja.

Najobsežnejše področje dela, s katerim se ukvarja IRSNZ, je zasebno varovanje. V tej panogi je trenutno aktivnih približno 6.300 varnostnikov. Inšpektorji pri zasebnem varovanju ugotavljajo predvsem, kako se izvaja varovanje v različnih objektih, in sicer kritično infrastrukturo, javne prireditve na prostem, diskoteke in nočne lokale z največjo stopnjo tveganja, kjer je prisotnih veliko obiskovalcev. Posebno pozornost namenjajo varovanju finančnih ustanov in drugih pomembnih objektov v državi, pa tudi varovanju prevozov vrednostnih pošiljk.

Na zelo zahtevnem področju orožja, eksploziva in pirotehnike inšpektorji IRSNZ nadzirajo predvsem trgovce in pravne osebe. Pri tem preverjajo, kako je zagotovljena varnost na strelišč, kako poslujejo trgovci z orožjem in katere varnostne ukrepe izvajajo. Pred leti je IRSNZ v sodelovanju z drugimi organi uspešno pristopil k reševanju varnostne in okoljske problematike opuščene tovarne KIK Kamnik. Pri nadzoru pirotehnike imajo inšpektorji zelo pomembno vlogo, ko z nadzori pri uvoznikih pirotehnike že v spomladanskem času poskušajo zagotoviti, da je pirotehnika, ki je naprodaj predvsem decembra, v skladu z veljavno zakonodajo in varna za uporabnike. Naloga inšpektorjev je tudi nadzirati pripravo in izvedbo ognjemetov po državi.

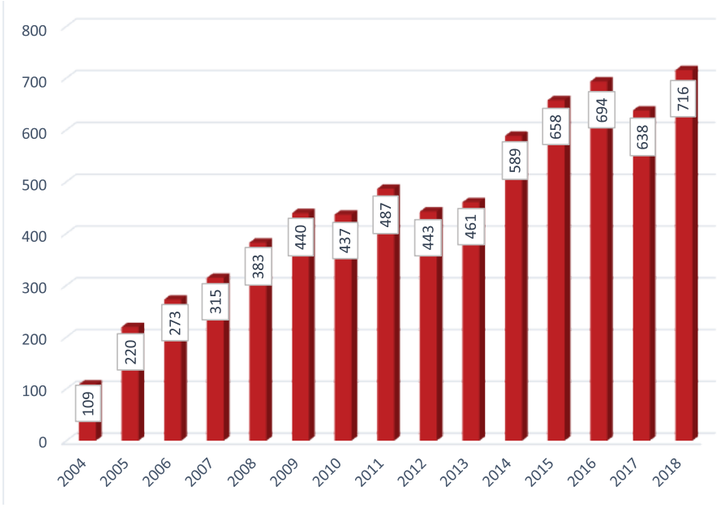
Na področju detektivske dejavnosti inšpektorji nadzorujejo in ugotavljajo predvsem, ali detektivi in detektivska podjetja izpolnjujejo zakonsko določene pogoje za to dejavnost in ali svoje delo izvajajo zakonito. Trenutno ima v Sloveniji veljavno licenco približno 90 detektivov.

Inšpektorji nadzirajo tudi zagotavljanje varnosti na slovenskih smučiščih. Pri tem se osredotočajo predvsem na ustrezno število nadzornikov smučišč, ali ti izvajajo svoje naloge in ali so za svoje delo tudi ustrezno strokovno usposobljeni. Nadzori se opravljajo predvsem ob začetku smučarske sezone in med zimskimi počitnicami na smučiščih, kjer je obiskanost največja. Na IRSNZ vodimo tudi evidenco nesreč na smučiščih.

Vsebinsko zelo zahtevno je področje tajnih podatkov, na katerem se nadzirajo vsi subjekti v javnem in zasebnem sektorju, ki imajo ustrezno dovoljenje za poslovanje s tajnimi podatki. Ugotovitve na tem področju kažejo, da se relativno veliko nadziranih subjektov ne zaveda pomembnosti tega področja, saj nimajo zadostno izpolnjenih varnostnih pogojev za varovanje podatkov.

Število inšpekcijskih nadzorov se je od ustanovitve organa nenehno povečevalo. Leta 2004, ko je bil IRSNZ ustanovljen, je bilo opravljenih 109 inšpekcijskih nadzorov, v zadnjih letih pa jih je na letni ravni približno 600. Najvišje število inšpekcijskih nadzorov je bilo doseženo lani, ko so jih inšpektorji opravili kar 716. Nadzori se praviloma usmerjajo na najbolj problematična področja in lokacije, kar je tudi prednostna naloga IRSNZ. Inšpektorji so v tem času dosegli izjemno strokovno rast. To se kaže v številu odločb, ki prestanejo presojo na drugostopenjskem organu oziroma na sodiščih – teh je v zadnjih letih kar 85 odstotkov. Ob pregledu dela v preteklih 15 letih lahko ugotovimo, da so zaposleni na IRSNZ v tem obdobju s svojim strokovnim delom in vidnimi dosežki vplivali na izboljšanje splošne varnosti v državi.

Grafikon: Število inšpekcijskih nadzorov v letih 2004–2018

Besedilo: Mitja Perko, glavni inšpektor Inšpektorata RS za notranje zadeve
Foto: SOJ MNZ

Osebnih izkaznic, ki se trenutno izdajajo, državljanom ne bo treba menjati z novimi, saj bodo veljale do poteka. To bo veljalo tudi za osebne izkaznice s trajno veljavnostjo, ki se izdajajo državljanom po 70. letu starosti.

UVAJANJE STROŽJIH VARNOSTNIH STANDARDOV

PO BIOMETRIČNIH POTNIH LISTIH TUDI

BIOMETRIČNA OSEBNA IZKAZNICA

Letos mineva deset let, odkar v Sloveniji izdajamo biometrične potne liste s prstnimi odtisi. Avgusta 2021 bomo zaradi nove uredbe EU začeli izdajati tudi biometrične osebne izkaznice. To pomeni, da bosta vsem, starejšim od 12 let, ob vlogi za izdajo nove osebne izkaznice odvzeta tudi dva prstna odtisa. S tem se osebna izkaznica kot potovalni dokument približuje varnostnim standardom potnega lista.

Osebne izkaznice, ki jih imamo državljani Republike Slovenije, so se začele izdajati 20. junija 1998 in vse od takrat niso bile spremenjene ali varnostno nadgrajene. Slovenska osebna izkaznica je namenjena izkazovanju istovetnosti in državljanstva. Z njo lahko potujemo v 37 držav, veljavno osebno izkaznico pa ima kar 1.830.000 državljanov.

Ker se varnostne ravni nacionalnih osebnih izkaznic, ki jih izdajajo države članice, močno razlikujejo, to povečuje tveganje ponarejanja in zlorabe dokumentov, hkrati pa državljanom povzroča praktične težave, ko želijo uresničevati pravico do prostega gibanja. Z uredbo se bodo obrazci nacionalnih osebnih izkaznic poenotili z naborom minimalnih zaščitnih elementov, med katere spada tudi biometrija, hkrati pa bodo vse nacionalne osebne izkaznice vsebovale tudi oznako Evropske unije. Uvedba strožjih varnostnih standardov bo javnim organom in zasebnim subjektom omogočila ustrezna jamstva, da se lahko zanesejo na pristnost osebnih izkaznic, ko jih državljani Unije uporabljajo za namene izkazovanja oziroma ugotavljanja identitete.

Ker uredba dopušča, da se na nacionalnih osebnih izkaznicah shranjujejo tudi podatki za e-storitve in e-poslovanje, Ministrstvo za notranje zadeve v sodelovanju z Ministrstvom za javno upravo načrtuje, da bodo na novi biometrični osebni izkaznici zapisani tudi podatki za elektronsko identifikacijo in elektronski podpis. S tem bi imetnikom osebne izkaznice omogočili elektronsko poslovanje. Nova slovenska osebna izkaznica bi tako lahko postala sredstvo elektronske identifikacije za čezmejno poslovanje, zaradi velike razširjenosti osebnih izkaznic pa bi z vključitvijo kvalificiranih potrdil za e-podpis širokemu krogu državljanov omogočili elektronsko podpisovanje, ki je enakovredno lastnoročnemu. Tako bi pospešili uporabo e-storitev v javnem in zasebnem sektorju.

Ministrstvo za notranje zadeve, ki je pristojno za implementacijo uredbe, pripravlja spremembe in dopolnitve Zakona o osebni izkaznici. Ta bo podobno, kot to že velja na področju izdaje biometričnih potnih listov, določal, da se ob vlogi za izdajo osebne izkaznice poleg fotografije državljanu od dopolnjenega 12. leta starosti na predpisani način odvzameta tudi dva ploska prstna odtisa, razen če je iz zdravstvenih razlogov mogoč odvzem le enega prstnega odtisa ali odvzem prstnih odtisov ni mogoč.

Predvidena je tudi sprememba kartice osebne izkaznice, saj se bo nanjo umestil pomnilniški medij, čip, na katerem bodo podoba imetnikovega obraza in prstni odtisi shranjeni kot biometrični podatek. Ti podatki se bodo lahko uporabljali le za preverjanje verodostojnosti osebne izkaznice in istovetnosti imetnika osebne izkaznice pri prehajanju države meje. Ob tem se bo obrazec osebne izkaznice nadgradil z dodatnimi zaščitnimi elementi. Nova oblikovna rešitev še ni izdelana, sledila pa bo celostni grafični podobi potovalnih dokumentov.

Besedilo: Služba za odnose z javnostmi MNZ
Foto: GettyImages

SLOVENIJA BO V DRUGI POLOVICI LETA 2021 PREDSEDOVALA SVETU EU

PRIPRAVE NA PREDSEDOVANJE ŽE V POLNEM TEKU!

Na Ministrstvu za notranje zadeve in v Policiji se že pripravljamo na predsedovanje Slovenije Svetu EU v drugi polovici leta 2021. Pri tem sledimo vladni projektni nalogi za predsedovanje, hkrati pa izhajamo tudi iz izkušenj, ki smo si jih pridobili med prvim slovenskim predsedovanjem v prvi polovici leta 2008.

V prostorih ministrstva je 6. decembra potekal posvet svetovalcev, ki se odpravljajo na delo v Bruselj, tj. na Stalno predstavništvo Slovenije pri EU. Posvet, ki so se ga udeležili tudi svetovalci, ki že opravljajo svoje naloge na stalnem predstavništvu, je bil namenjen še zadnjim pojasnilom o nalogah in pripravah svetovalcev pred odhodom v Bruselj.

Mnogi se najbrž sprašujete, kaj predsedovanje pomeni za vas. V Bruslju se vsakodnevno oblikuje zakonodaja EU, ki vpliva tudi na slovensko zakonodajo. V tem procesu v okviru Sveta EU in njegovih delovnih teles sodelujejo predstavniki iz vseh držav članic EU, tudi iz Slovenije.

Med predsedovanjem bo Slovenija v vlogi predsedujoče države odgovorna za pospeševanje dela Sveta EU in za pogajanja z Evropskim parlamentom v povezavi z zakonodajo EU. S tem se zagotavljajo kontinuiteta programa EU, nemoten potek zakonodajnih procesov in sodelovanje med državami članicami, zato mora delovati pošteno in nevtralno, v imenu vseh držav članic EU.

Predsedstvo ima dve glavni nalogi:

1. Načrtovanje in vodenje sej v Svetu EU in njegovih pripravljalnih telesih

Predsedstvo vodi seje različnih sestav Sveta EU (razen Sveta za zunanje zadeve) in njegovih pripravljalnih teles, ki vključujejo stalne odbore, kot je Odbor stalnih predstavnikov (Coreper), ter delovne skupine in odbore, ki se ukvarjajo s posebnimi temami. Predsedstvo skrbi za pravilen potek razprav ter ustrezno uporabo poslovnika in delovnih metod

Kaj je Svet EU?

V Svetu EU, ki je ena izmed institucij EU, se ministri iz vseh držav članic EU sestajajo, razpravljajo o zakonodajnih predlogih, jih dopolnjujejo in sprejemajo ter usklajujejo politike. Ministri imajo pooblastilo, da v imenu svoje vlade prevzamejo obveznost glede ukrepov, dogovorjenih na sestankih.

Svet EU je skupaj z Evropskim parlamentom glavno zakonodajno telo EU.

Ne smemo ga zamenjati z Evropskim svetom, v katerem se vsake tri mesece na t. i. vrhu sestanejo voditelji vlad in držav EU ter določijo splošne smernice za politike EU, in Svetom Evrope, ki ni organ EU.

Sveta EU. Poleg tega organizira različna uradna in neuradna srečanja v Bruslju in svoji državi.

2. Zastopanje Sveta EU v odnosih z drugimi institucijami EU

Predsedstvo zastopa Svet EU v odnosih z drugimi institucijami EU, zlasti Evropsko komisijo in Evropskim parlamentom. Njegova naloga je, da v okviru tristranskih srečanj, neuradnih pogajalskih sestankov in sej spravnega odbora poskuša doseči dogovor o zakonodajnih predlogih.

Predsedstvo svoje delo skrbno usklajuje s predsednikom Evropskega sveta in visokim predstavnikom Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko.

Podpira ju pri njunem delu, včasih pa tudi opravlja nekatere naloge v imenu visokega predstavnika, npr. v Evropskem parlamentu zastopa Svet za zunanje zadeve ali predseduje sejam tega sveta, kadar se na njih obravnavajo vprašanja s področja skupne trgovinske politike.

Vir: www.consilium.europa.eu

Vladna projektna skupina za koordinacijo priprav in izvedbo predsedovanja

Projektna skupina za koordinacijo priprav in izvedbo predsedovanja je pripravila celovito projektno nalogo, ki jo je Vlada RS potrdila marca letos.

Projektna naloga določa naloge predsedujoče države Svetu EU, potek priprav na predsedovanje, vsebinske cilje in oblikovanje programskega okvira predsedovanja. Loteva se kadrovskih izzivov za potrebe predsedovanja in orisuje program usposabljanja kadra za izvedbo projekta. Projektna naloga poudarja še dva pomembna vidika, in sicer logističnega in komunikacijsko-promocijskega.

Sestava Sveta EU

Svet EU nima stalnih članov, ampak se glede na področje politike, ki je na dnevnem redu seje, sestaja v desetih različnih sestavih. Sej o posameznem področju politike se iz vsake države udeleži minister, pristojen za to področje.

Za področje notranjih zadev in policije je odgovoren Svet za pravosodje in notranje zadeve, ki se sestaja v dveh skupinah, in sicer v skupini pravosodnih ministrov in skupini notranjih ministrov.

Vlada RS je na začetku septembra 2019 potrdila osnutek prednostnih nalog predsedovanja Republike Slovenije Svetu EU v drugi polovici leta 2021. Prvi del dokumenta je namenjen orisu strateškega okvira, znotraj katerega se Slovenija pripravlja na prevzem predsedovanja. Osnutek prednostnih nalog je povezan s trenutnim stanjem – volitvami v Evropski parlament maja 2019, sprejetjem Strateške agende junija 2019, oblikovanjem prihodnje Evropske komisije in programa za naslednje zakonodajno obdobje ter sprejemanjem prihodnjega večletnega finančnega okvira EU – in omogoča le omejeno predvidevanje razvoja v prihodnjih letih. Na začetku leta 2020, ko bo sprejet program Evropske komisije za naslednje zakonodajno obdobje, bo pregled vsebin, ki bodo aktualne v času slovenskega predsedovanja, postal jasnejši, zato bo mogoče natančneje opredeliti prednostne naloge predsedovanja.

Kaj pomeni predsedovanje Svetu EU?

Predsedovanje Svetu EU se med državami članicami EU vsakih šest mesecev menja po načelu rotacije.

Posamezno predsedstvo v svojem šestmesečnem obdobju vodi sestanke na vseh ravneh Sveta EU in tako pomaga zagotoviti neprekinjenost njegovega dela.

Države članice EU, ki predsedujejo Svetu EU, eni od institucij EU, tesno sodelujejo v skupinah po tri, imenovanih trio predsedstev. Ta sistem je bil uveden z Lizbonsko pogodbo leta 2009.

Trio predsedstev določi dolgoročne cilje in pripravi skupni program, v katerem opredeli teme in najpomembnejša vprašanja, ki bodo v danem 18-mesečnem obdobju obravnavana v Svetu EU.

Na podlagi tega programa vsaka od treh držav pripravi svoj podrobnejši šestmesečni program. Sedanji trio sestavljajo romunsko, finsko in hrvaško predsedstvo.

Slovenija bo enako kot pri prvem predsedovanju v prvi polovici leta 2008 v triu sodelovala z Nemčijo (druga polovica 2020) in Portugalsko (prva polovica 2021).

V drugem delu dokumenta so predstavljene ključne prednostne naloge, ki jim bo Slovenija v času predsedovanja namenila največji poudarek, in prednostne naloge po sestavah Sveta EU. Področje notranjih zadev je v vladnem dokumentu zajeto v poglavju z naslovom Varna Evropska unija kot garant dobrega partnerja v soseščini in svetu. Slovenija si bo v času predsedovanja še naprej prizadevala za zagotavljanje varne Evrope, ki je temelj za uspešno prihodnost evropskega modela. Ukrepi na področju varnosti na ravni EU morajo biti uravnoteženi: na eni strani morajo državljanom EU zagotavljati občutek svobode in varnosti, na drugi strani pa ne smejo čezmerno posegati v temeljne svoboščine in človekove pravice. Za uresničitev tega je treba okrepiti notranjo in zunanjo varnost EU, okvir pa morajo zagotavljati naše skupne evropske vrednote ter nacionalne identitete in kulture. Potrebujemo učinkovito varovanje zunanje meje EU in učinkovit azilni sistem. Naš skupni cilj mora biti učinkovito izvajanje schengenske zakonodaje in vrnitev k polnemu delovanju schengenskega območja, brez nadzora na notranjih mejah.

Pri zunanjem delovanju bomo posebno pozornost namenili Zahodnemu Balkanu, saj lahko s svojimi izkušnjami in znanjem pomembno prispevamo k uspešnosti držav tega območja na njihovi evropski poti. Zahodni Balkan spada med ključne regije, ki vplivajo tako na Slovenijo kot tudi na EU, povezujejo pa nas tudi skupni izzivi (npr. migracijsko vprašanje).

Naloge Sveta EU

- Obravnava predpise EU in jih sprejema skupaj z Evropskim parlamentom na podlagi zakonodajnih predlogov Evropske komisije.
- Usklajuje politike držav EU.
- Pripravlja zunanjo in varnostno politiko EU v skladu s smernicami Evropskega sveta.
- Sklepa sporazume med EU in drugimi državami ali mednarodnimi organizacijami.
- Skupaj z Evropskim parlamentom sprejme letni proračun EU.

V okviru priprav na predsedovanje so predstavniki MNZ in Policije sodelovali na pripravljalnih sestankih tria predsedstva za področje policijskega sodelovanja v Berlinu in Lizboni, kjer je bil pripravljen osnutek prednostnih nalog za čas predsedovanja. Na fotografiji je sestanek v Lizboni, Portugalska.

Minister za notranje zadeve bo med slovenskim predsedovanjem vodil zasedanja Sveta ministrov za notranje zadeve.

Nacionalni delegat z ministrstva ali policije bo predsedujoči pristojni delovni skupini, npr. Delovni skupini za azil.

Svetovalec za notranje zadeve, ki deluje na Stalnem predstavništvu Slovenije pri EU v Bruslju, bo predsedoval zasedanjem na svoji ravni, npr. eni od skupin svetovalcev za pravosodje in notranje zadeve.

Novembra 2018 je bila ustanovljena ožja delovna skupina za priprave in izvedbo predsedovanja Republike Slovenije Svetu Evropske unije 2021 pod vodstvom predsednika vlade Marjana Šarca, decembra 2018 pa je vlada s sklepom ustanovila še širšo delovno skupino, ki jo vodi državni sekretar v kabinetu predsednika vlade mag. Igor Mally. Člani te skupine so predstavniki vseh resorjev; Ministrstvo za notranje zadeve zastopa državni sekretar mag. Sandi Čurin, nadomešča pa ga Suzana Ivanović iz kabineta ministra. Sočasno s širšo delovno skupino je bilo ustanovljenih tudi pet podskupin, ki skrbijo za program predsedovanja, kader, komuniciranje z javnostmi in promocijo, proračun in logistično organizacijo predsedovanja.

Tudi na Ministrstvu za notranje zadeve in v Policiji smo se začeli pripravljati na projekt predsedovanja. Decembra lani smo sprejeli sklep o imenovanju delovne skupine ministrstva za pripravo in izvedbo predsedovanja Svetu EU pod vodstvom državnega sekretarja mag. Sandija Čurina. Imenovali smo člane vseh podskupin, ki se redno udeležujejo sestankov in sodelujejo pri pripravah na predsedovanje na vseh petih področjih.

Dodatne informacije o pripravah na predsedovanje

Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije je januarja 2019 vzpostavil intranetni portal za podporo predsedovanju Slovenije Svetu EU 2021.

Portal je vsem državnim organom dosegljiv na elektronskem naslovu https://pseu.vlada.si/.

Besedilo: Služba za odnose z javnostmi MNZ
Foto: SOJ MNZ in Anita Lorbek, SMPO SGDP GPU

NOVA PATRULJNA IN CIVILNA FLOTA VOZIL

POMLADILA POLICIJSKI VOZNI PARK

Policisti so 27. novembra na poligonu pred Policijsko akademijo v Ljubljani prevzeli več kot 60 novih avtomobilov: 41 novih patruljnih in tri civilna vozila znamke Renault Kadjar, 21 civilnih vozil znamke Renault Megane in dve civilni vozili znamke Škoda Octavia.

Ključe vozil, ki se bodo uporabljala predvsem za varovanje državne meje in delo na mejnih prehodih, je policistom slovesno predala generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar. Dogodka sta se udeležila tudi minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar in predsednik vlade Marjan Šarec, ki sta ob tej priložnosti omenila svoja prizadevanja za modernizacijo in še učinkovitejše delo slovenske policije. »Kajti pri varnosti ne smemo ničesar prepustiti naključju,« sta poudarila.

Nova flota specialnih vozil je bila izbrana po meri policistov na terenu, ki dnevno preprečujejo nezakonite migracije. Opremljena so z zvočno in svetlobno signalizacijo, kot so močni reflektorji in ročne akumulatorske svetilke, ter integriranim navigacijskim sistemom in drugo opremo, ki bo policistom omogočila lažji pregled terena in hitrejši prihod na lokacijo. Posebna skrb je posvečena tudi zagotavljanju ustrezne varnosti uporabnikov vozil in vplivom na okolje v obliki nizkih emisij.

Poleg naštetih je policija v zadnjih treh mesecih prevzela tudi več kot 70 drugih avtomobilov, ki so bili že poslani na policijske postaje, in s tem obogatila in precej pomladila svoj vozni park. Policistkam in policistom, ki bodo uporabljali nova vozila, želimo srečno vožnjo!

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU, in Tamino Petelinšek, STA

POLICIJA
113
NUJNI KLICI
080 1200
ANONIMNI KLICI
POLICIJA
WWW.POLICIJA.SI

NA BRNIKU PRISTAL

NOVI POLICIJSKI HELIKOPTER AW169

Na ploščad Letalske policijske enote (LPE) na Brniku je 16. oktobra priletel novi policijski helikopter, ki smo ga že nekaj časa nestrpno pričakovali. Večnamenski transportni helikopter Agusta Westland AW169 je tehnološko dovršen helikopter, ki ga bo policija uporabljala za izvajanje vseh policijskih nalog. Nova pridobitev pomeni posodobitev transportnih zmožnosti v policijski floti.

Ob njegovem pristanku je vodja enote Dejan Kink izrazil zadovoljstvo, da se je po več kot desetih letih policijski floti pridružil nov, sodoben helikopter: »Glavne prednosti pred drugimi helikopterji istega razreda so velika hitrost križarjenja, ogromna zaloga moči in fleksibilnost opreme za različne naloge. Ima sodobno in najbolj prilagodljivo potniško kabino v tem razredu helikopterjev in omogoča zelo dobro vidljivost. Spada v novo generacijo sodobnih helikopterjev, ki izpolnjujejo vse sodobne standarde glede letalske varnosti in hrupa. V praksi to pomeni mnogo boljše zmogljivosti na višini in večjo varnost ob odpovedi enega motorja, prelete na različne naloge pa opravi bistveno hitreje.«

Prihodu helikopterja v enoto sledijo še končni prevzem in preverjanje, ali ustreza vsem zahtevam, pridobitev dovoljenja za plovnost helikopterja od Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije in operativno urjenje letalskih posadk in uporabnikov.

Poleg najnovejše pridobitve ima LPE v svoji floti še šest starejših helikopterjev, od katerih sta trenutno plovna dva (A109 in AB206), preostali pa so v vzdrževanju ali postopku obnove.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Andraž Šegš, SOJ SGDP GPU

AW 169 je relativno nov in izjemno zmogljiv dvomotorni helikopter, ki se zelo hitro uveljavlja na trgu. Prvič je letel leta 2012, od leta 2015 pa ima tipski certifikat EASA, ki omogoča pridobitev ustreznih licenc za prevoznika in s tem izpolnitev vseh pogojev iz uredb EU.

Za operativne naloge je uporaben tako podnevi kot ponoči. Največja hitrost, ki jo lahko doseže, je 306 km/h, njegova maksimalna vzletna masa pa znaša 4.800 kg, od tega do 1.650 kg uporabne mase za posadko, gorivo, policiste (do deset sedežev v potniškem prostoru) ali drug tovor.

Posadko sestavljajo pilota in tehnik letalec. Plovilo je opremljeno z zunanjim vitlom, opremo za desantiranje osebja iz helikopterja, reflektorjem velike moči, kljuko za prenos zunanjega tovora in samostojnim snemljivim medicinskim interierjem z nosili.

NA HACKATHONU MOJA VARNOST IN MOBILNOST USTVARJALO SKORAJ 50 TEKMOVALCEV

KAJ VSE LAHKO TEHNOLOGIJA IN IZNAJDLJIVOST NAREDITA

V 36 URAH!

V slovenski policiji smo se letos prvič odločili za organizacijo hackathona kot nove možnosti, da skupaj z državljani poiščemo izvirne ideje in tehnološke rešitve za zagotavljanje varnosti. Naš hackathon z naslovom Moja varnost in mobilnost je potekal 5. in 6. oktobra 2019 v ABC HUB-u v ljubljanskem BTC Cityju. V partnerstvu z Ministrstvom za javno upravo smo se pri organizaciji povezali tudi z Mestnim redarstvom Mestne občine Ljubljana, ABC pospeševalnikom in Tehnološkim parkom Ljubljana. Na naše vabilo k sodelovanju se je odzvalo 48 tekmovalcev, ki so v 11 ekipah mrzlično snovali in razvijali svoje ideje. Na voljo so imeli namreč le 36 ur! Na zaključni prireditvi, ki je potekala 22. oktobra na Policijski postaji Ljubljana Moste, je občinstvo med njimi izbralo tri najboljše ekipe, ki so prejele tudi lepe denarne nagrade.

Kako z veliko količino odprtih podatkov in tehnologije poiskati nove načine za izboljšanje dela na področju varnosti in mobilnosti? Kako bi lahko policisti in mestni redarji postali še dostopnejši za državljane tudi s tehnologijo, npr. z različnimi mobilnimi aplikacijami? Takšna vprašanja so si pobudniki letošnjega hackathona (Ministrstvo za javno upravo, Policija in Mestno redarstvo MOL) zastavili že poleti, ko je ideja za vsebino še zorela.

Sledil je naslednji korak. Septembra smo objavili povabilo k sodelovanju na hackathonu z naslovom Moja varnost in mobilnost. Osnova je bila naslednja: udeleženci so si morali zamisliti različne varnostne situacije, v katerih bi se lahko znašli v svojem vsakdanjem življenju, in poiskati odgovore, kako bi sodobna tehnologija lahko pomagala pri njihovem reševanju.

Na hackathon se je prijavilo 48 udeležencev iz različnih slovenskih krajev ter različnih izobrazbenih struktur in starosti.

Kaj je hackathon?

V zadnjih letih se številna podjetja in organizacije, pa ne le IT-jevske, ampak tudi tiste iz trgovskega sveta, sveta bančništva, medijev in celo javne uprave, odločajo za sodobnejše pristope pri iskanju izvirnih – večinoma tehnoloških – rešitev za izboljšanje svojega delovanja. Eden takih pristopov je tudi organizacija hackatonov, tekmovalnih srečanj, na katerih morajo sodelujoči v navadno kratkem času razviti projekt in ga izpopolniti do uporabnega rezultata. Sprva so hackathone (izraz je skovanka angleških besed *hack* in *marathon*) organizirali predvsem zagnani računalničarji in programerji, zdaj pa se ti dogodki kot metoda razvijanja novih idej pospešeno širijo tudi na druga področja življenja.

Bernard Grum, direktor ABC pospeševalnika, ki slovenskim organizacijam tudi logistično omogoča tovrstne in druge inovativne projekte, nam je dan pred začetkom projekta takole pojasnil, kaj sploh je hackathon: »Hackathon je vedno nekaj velikega, opredeljuje ga ambicija sprememb. Poskusiti nekaj, kar nas spreminja! Udeleženci nas vsakič znova presenetijo. Posebno zanimivo je sodelovati takrat, ko sta temi varnost, ki jo doživljamo vsi, in mobilnost, ki jo dnevno živimo. Kaj vse lahko tehnologija in iznajdljivost naredita v 36 urah! Seveda se morata tehnologija in iznajdljivost usmeriti s pomočjo prihodnjih uporabnikov in tudi s pomočjo mentorjev postati nekaj uporabnega in izvedljivega. Ko vse to združimo in dodamo tekmovalce, dobimo hackathon, katerega rezultat je uporabna ideja.«

Mag. Igor Vučko, pomočnik direktorja Urada za informatiko in telekomunikacije na Generalni policijski upravi, ki je bil kot predstavnik policije ključen pri organizaciji in vodenju hackathona, je pojasnil: »Sodobna tehnologija nam omogoča številne priložnosti, ki jih lahko uporabimo za boljšo komunikacijo, obveščanje in odzivanje na aktualne dogodke. Dandanes imamo skoraj vsi pri sebi pametni telefon in že kar nekaj časa se ljudje ne kličemo več samo po telefonu, ampak tudi preko mobilnih aplikacij, saj je komunikacija tako hitra in preprosta, predvsem pa priročna in posledično prijaznejša. Za policijo je to izjemno pomembno, saj smo policisti v službi ljudi; pomagamo jim v kritičnih trenutkih in skrbimo za varnost. Ker želimo biti čim učinkovitejši, iščemo tudi nove poti in načine za izboljšanje našega dela. Da bi naredili še kakšen korak naprej, smo se tokrat odločili državljane vprašati, kaj pričakujejo od nas in kakšna aplikacija bi jim bila pri tem lahko najbolj v pomoč.«

»Zelo vesel sem, da smo uspešno končali to krasno zgodbo hackathona na temo varnosti in mobilnosti za naše državljane. Udeleženci so pripravili izjemne ideje, ki kažejo na to, kaj državljani še potrebujejo in katerih storitev bi bili veseli. Seveda smo v policiji kot pobudniki tega dogodka zelo veseli, da je ta zgodba uspešno zaključena, zato se bomo v bližnji prihodnosti potrudili take ideje tudi uresničiti,« je bil mag. Vučko zadovoljen ob razglasitvi rezultatov.

Glavno dogajanje je potekalo 5. in 6. oktobra 2019 v ABC HUB-u, kjer je bil zares ustvarjalen konec tedna. Po sestavi 11 ekip je sledilo dvodnevno ustvarjanje – udeleženci so poskušali nadgraditi svoje ideje v uporabne rešitve, pri čemer smo jim pomagali tudi mentorji in tehnološki partnerji. Ustvarjalo je skoraj 50 tekmovalcev! Na fotografiji je uvodna predstavitev.

Dogajanje se je začelo že zjutraj, z uvodnimi nagovori, predstavitvijo komisije in pojasnili pravil. Sledila je predstavitev izbranih izzivov in tekmovalcev, nato pa se je začelo intenzivno in zabavno delo v ekipah, ki je trajalo vse do večernih ur naslednjega dne. Med sodelujočimi je kar brbotalo in se iskrilo od najrazličnejših zamisli. Energija in ustvarjalnost sta bili na resnično visoki ravni in temu primerna so bila tudi pričakovanja organizatorjev.

S hackathonom do rešitev in storitev po meri občank in občanov

V nedeljo zvečer je strokovna komisija razglasila šest najboljših ekip, ki so se uvrstile v drugi del tekmovanja. Izbrane so bile ekipe #ŠVEPS, #P7, #GOPNIKI, #FULLINN, #VEVERICE in #SMARTLJUBLJANA. Te so nato ob podpori strokovnjakov Tehnološkega parka Ljubljana in drugih tehnoloških partnerjev svoje ideje nadgradile v delujoče aplikacije z uporabno vrednostjo.

Končno besedo pri izboru zmagovalca je imelo občinstvo. Ko so ekipe svoje dopolnjene in dodelane rešitve predstavile na zaključnem dogodku 22. oktobra na Policijski postaji Ljubljana Moste, je občinstvo med njimi izglasovalo najboljše tri. Te so ob razglasitvi prejele tudi denarne nagrade.

Nagrade v višini 2.500,1.500 in 1.000 evrov jim je podelilo Ministrstvo za javno upravo v okviru aktivnosti Prenova sistema za objavljanje odprtih podatkov javnega sektorja iz operacije Povezljivost, odprtost, kakovost, ki jo iz Evropskega socialnega sklada delno financira Evropska unija.

Zelo zanimive so bile tudi ustvarjalne tehnološke rešitve preostalih skupin, ki sicer niso bile nagrajene, so pa bile med predstavitvijo pri občinstvu prav tako zelo dobro sprejete.

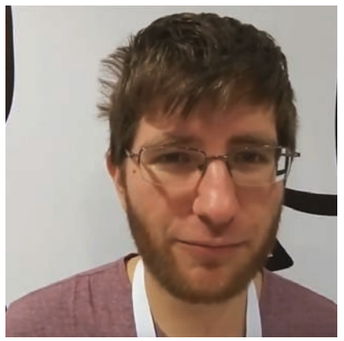
»Z velikim zanimanjem smo prisluhnili vsem predlaganim rešitvam in v nadaljevanju jih bomo poskusili pripraviti za uporabo v vsakdanjem življenju. Ključni namen sodelovanja v hackathonu je bil namreč približati se ljudem s storitvami, in sicer tistimi, ki jih predlagajo ljudje. Naša pričakovanja so bila v celoti izpolnjena,« je sklenil mag. Igor Vučko, pomočnik direktorja Urada za informatiko in telekomunikacije na Generalni policijski upravi, ki je bil kot predstavnik Policije ključen pri organizaciji in vodenju hackathona. Pri tem sta ga podprla tudi direktor Urada za informatiko in telekomunikacije mag. Andrej Bračko in celotno vodstvo Policije.

Projekt je potekal v sodelovanju z več institucijami: Ministrstvom za javno upravo, Policijo, Mestnim redarstvom MOL, ABC pospeševalnikom in Tehnološkim parkom Ljubljana, pri oblikovanju rešitev pa so sodelovali tudi številni tehnološki partnerji: Microsoft, IBM, Comtrade, XLAB in GDi ter Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru in Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani.

Še pred začetkom tekmovanja smo za izjavi v množici ujeli naključna udeleženca. Tomislav Luetic, po izobrazbi matematik, in Dominik Korošec, po izobrazbi računalničar, sta se strinjala, da je hackathon dobra stvar, in slovensko policijo pohvalila za vključitev širše javnosti. »Zakaj sem se odločil sodelovati? Kot udeleženec v prometu sem večkrat pomislil, da bi policijo obvestil o kakšnih dogodkih, toda ti niso bili tako pomembni, da bi poklical na 113. Tako sem dobil idejo, ki jo želim razviti na hackathonu,« je razkril Luetic. Korošec je povedal, da je reklamo za hackathon najprej zasledil na Facebooku: »Nato smo se prijatelji zbrali, malo razmišljali in se soglasno odločili, da gremo zmagat!«

Prvo mesto: rešitev Varuh (ekipa Veverice: Jure Tič, Rok Peterlin in Črt Rajšter)

Prvo mesto si je prislužila ekipa Veverice z rešitvijo Varuh. Gre za predlog mobilne aplikacije za mladostnike, ki vsebuje najhitrejše možno iskanje varne točke v primeru ogroženosti. Snovalci so kot težavo izpostavili neenakomerno razporejenost varnih točk v Sloveniji, kot rešitev pa so predlagali uvedbo dodatnih, mobilnih varnih točk – registracija zaupanja vredne osebe kot mobilna varna točka in prikaz teh točk na zemljevidu.

Enaindvajsetletni študenti računalništva Jure Tič, Rok Peterlin in Črt Rajšter ob razglasitvi niso mogli skriti navdušenja. O svoji rešitvi so povedali naslednje: »Za nas je bilo to res presenečenje, saj je to naš prvi hackathon! Želeli smo poskusiti, ali lahko skupaj pridemo do neke ideje, ki lahko pomaga tudi drugim ljudem. Z *brainstormingom* in ustvarjalnostjo smo prišli do dobrih idej. Pred udeležbo na hackathonu smo se pogovarjali tudi o varnih točkah, a na sam dogodek smo prišli brez določene ideje. Dva člana ekipe sva v drugem oziroma tretjem letniku Fakultete za računalništvo in matematiko, univerzitetni program, en član ekipe pa je na Fakulteti za upravno informatiko, interdisciplinarni program. Naša rešitev v osnovi pomaga otrokom v stiski v različnih situacijah, npr. če bežijo pred kom ali če jih v šoli nadlegujejo vrstniki. Naša aplikacija jih zelo hitro usmeri na varno točko. Če so v neposredni nevarnosti, lahko pokličejo tudi policijo, in to neposredno iz aplikacije. Ta policiji sporoči tudi njihovo lokacijo in vključi telefonsko kamero, da lahko policisti vidijo dogajanje in lažje pomagajo. Ko smo razmišljali o varnih točkah, smo ugotovili, da zanje ve zelo malo ljudi. Ob pregledu lokacij varnih točk na zemljevidu smo ugotovili tudi, da so zelo neenakomerno razporejene. Poskušali smo jih narediti dostopnejše mladim in aktualnejše.«

Drugo mesto: rešitev Moja varnost (ekipa Šveps: Andraž Erker, Domen Jelič, Matevž Gros in Tilen Kavčič)

Ekipa je pripravila celovito rešitev v obliki mobilne aplikacije za državljane in tujce, ki vsebuje podatke o okolici – na zemljevidu je mogoče videti pomembne splošne informacije (nesreče, radarje, bolnišnice, kritične točke ipd.). Ponuja neposredno komunikacijo s policijo v obliki interventnega klica. Dodatno ponuja preprosto plačevanje parkirnin. Predlaga tudi interaktivne možnosti sodelovanja s policijo v obliki anonimnih prijav, omogoča aktivno sodelovanje pri iskanju pogrešanih oseb in ponuja navodila za reševanje življenj. Državljane pri tem motivira s sistemom nagrajevanja. Ekipa je poudarila možnost razvoja posebne različice za starejše in tujce.

Tretje mesto: rešitev Kolo varnik (ekipa Full Inn: Fares Vladimir Villca Šeme, Miha Lazar in Mihael Verček)

Pripravljena rešitev obravnava problematiko kraje koles in posledično tudi drugih predmetov. Rešuje primer pomanjkanja informacij o ukradenem kolesu, ki jih potrebuje policija, in s tem omogoča večjo raziskanost tovrstnih kaznivih dejanj. Predvideva registracijo že ob nakupu kolesa in ponuja možnost takojšnjega zavarovanja kolesa.

Besedilo in fotografije: Andraž Šegš, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

BOGATAJEVI DNEVI V POSTOJNI

POLICISTI NAVDUŠEVALI OBISKOVALCE VSEH STAROSTI

V Postojni so od 17. do 19. oktobra potekali že sedmi Bogatajevi dnevi zaščite in reševanja, na katerih je svoje delo predstavila tudi policija. Prizorišče si je ogledalo okoli 12.000 obiskovalcev, od tega kar 1.900 predšolskih in šolskih otrok. Policiste in policistke je s svojim obiskom počastil tudi predsednik države Borut Pahor, ki je pokazal zanimanje za njihovo delo in plemenito poslanstvo.

Postojno so za tri dni zasedli policisti, vojaki, gasilci, reševalci ter pripadniki civilne zaščite in drugih služb, ki sodelujejo v sistemu zaščite in reševanja. Razstavni prostor policije je bil ves čas poln in po ocenah številnih obiskovalcev tudi središče dogajanja. Obiskovalci so lahko pobliže spoznali delo policijskih forenzikov in si ogledali, kako spretno policisti obvladajo razgrajače, jih vklenejo in odpeljejo v pridržanje. Najmlajši so ob tem ploskali kot za stavo in vpili »Še, še!«. Navduševali so se tudi nad policijskimi psi in konji, z maskoto, policistko Piko, pa so se zabavali v otroškem kotičku.

Za zrelejše obiskovalce so policisti in policistke na ogled postavili najzanimivejša vozila in opremo: policijski helikopter, specialno vozilo z vodnim topom, vozilo s sistemom Provida, schengenbus, orožje specialne enote, opremo specializiranih enot za nadzor prometa in nadzor državne meje, brezpilotnike, opremo za ogled kraja kaznivega dejanja itd. Tam je bil tudi policijski orkester, ki je s svojimi ubranimi zvoki pritegnil pozornost mimoidočih in poskrbel, da se je na policijskem razstavnem prostoru celo zaplesalo.

Drugi dan se je Postojna spremenila v prizorišče strašnih nesreč in drugih nevarnih dogodkov, saj je tam potekala skupna vaja različnih služb. Najprej je neurje podrlo drevo. To je padlo na vozeče vozilo, v katerega sta se zatem zaletela vozilo in avtobus, poln otrok. Slednji je zagorel, požar pa se je razširil tudi na bližnjo stavbo. Na kraj so prihiteli policisti, gasilci, reševalci in pripadniki civilne zaščite in s skupnimi močmi reševali življenja ljudi. Policisti

so zavarovali kraj, sodelovali pri identifikaciji ponesrečencev in opravili ogled prometne nesreče. Pri tem so uporabili 3D-skener in z brezpilotnikom posneli kraj dogajanja. Nato je policijski helikopter s kraja odpeljal najhuje poškodovane.

Nekaj minut pozneje je močan veter odkril streho osnovne šole v Postojni, manjši in veliki delci pa so se razleteli po mestu in spremenili v nevarne izstrelke.

A strašnega dneva še ni bilo konec. Delovni ritem zaposlenih na Občini Postojna je prekinil poštar, ki je dostavil pismo, naslovljeno na župana. Pismo je prevzela in odprla uslužbenka, pri tem pa se je iz njega usul bel prašek. Ker je upravičeno posumila, da bi lahko bil nevarni antraks, je poklicala 113.

Na kraj so prihiteli policisti, kriminalisti, gasilci, uslužbenci medicinske fakultete in bombni tehniki iz policijske specialne enote. Slednji so skupaj z gasilci pokazali, kakšen je postopek ob takšnem dogodku, in uspešno rešili situacijo.

Obiskovalci so razstavni prostor policije zapuščali polni pozitivnih vtisov in s pogosto slišanimi besedami: »Mater, so dobri!«

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Jure Griljc in Anita Leskovec, PU Koper, Katja Kos, NFL GPU, Sebastian Mohorič, UUP GPU, in Viki Valič

ZASEDANJE VOJAŠKEGA ODBORA ZVEZE NATO

ZGLEDNO OPRAVILI

ŠE ENO V VRSTI ZAHTEVNIH VAROVANJ VISOKIH GOSTOV

Potem ko je slovenska policija junija z odliko opravila eno izmed največjih varovanj visokih gostov, ki so se udeležili predsedniškega vrha v okviru pobude Tri morja, je bila letos jeseni uspešna pri še enem izmed nadvse zahtevnih varovanj – varovanju visokih gostov, ki so se od 13. do 15. septembra udeležili večdnevnega zasedanja Vojaškega odbora Nata. Na zasedanju je sodelovalo okoli 400 tujih visokih gostov iz celotne Evrope, kar je bil z vidika zagotavljanja varnosti in logističnih priprav izjemno zahteven izziv.

Priprave so se začele že lani, saj je bilo treba strateško in operativno uskladiti delovanje naše vojske in policije. Osrednjo vlogo pri načrtovanju policijskih aktivnosti sta imela Uprava za policijske specialnosti in Center za varovanje in zaščito, sodelovale pa so tudi Specialna enota, Letalska policijska enota in Posebna policijska enota. Aktivnosti je koordinirala operativna skupina, sestavljena iz policistov in vojaškega osebja. Na strateški ravni je dogodek koordiniral operativni štab na Generalni policijski upravi, v katerem so sodelovali policisti iz različnih notranjih organizacijskih enot.

Zasedanje je potekalo na območju Policijske uprave Ljubljana, spremljevalni program pa tudi na območju policijskih uprav Kranj in Koper. Pri spremstvu varovanih kolon, na trasah varovanj in v operativnem štabu so zato sodelovali tudi policisti in kriminalisti z vseh osmih policijskih uprav. Urad za informatiko in telekomunikacije GPU je za učinkovito vodenje in izvedbo varovanja zagotavljal kakovostno informacijsko in telekomunikacijsko podporo.

Policisti so varovali kolone varovanih oseb in objekte ter sodelovali pri zavarovanju tras potovanj varovanih oseb. Varovanje je potekalo tekoče in brez kakršnih koli posebnosti, v večini primerov pa so policisti izvajali kratkotrajne mobilne zapore. V veljavi je bila tudi nekajurna omejitev prometa tovornih vozil, katerih največja dovoljena masa presega 7,5 tone, in vozil z nevarnim blagom, ki je kar najmanj vplivala na pretočnost prometa.

Vse naloge so bile opravljene na najvišji ravni, kar kaže na odlično usposobljenost slovenske policije in zgledno povezanost ter sodelovanje med policijo in vojsko.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Andraž Šegš, SOJ SGDP GPU

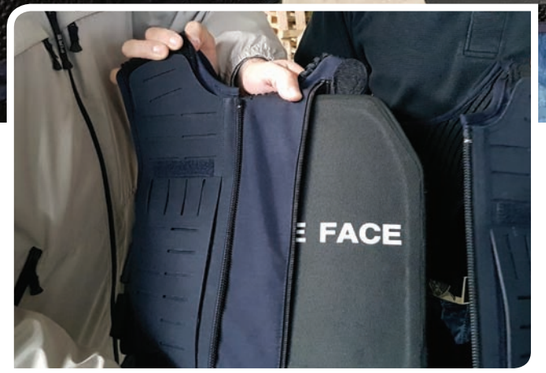
ZAGOTAVLJANJE VARNOSTI NA BLEJSKEM STRATEŠKEM FORUMU

Varovane kolone s policijskim spremstvom med septembrskim Blejskim strateškim forumom, pomembnim mednarodnim srečanjem voditeljev iz zasebnega in javnega sektorja, na katerem udeleženci vsako leto razpravljajo o različnih izzivih sodobnega sveta in ključnih težavah, s katerimi se Evropa srečuje v 21. stoletju. Zaradi konference je bil ponekod na Gorenjskem občasno povečan promet, policisti pa so skrbeli za hiter prehod varovanih oseb na relacijah potovanja in zagotavljali čim bolj nemoten promet preostalih udeležencev.

SKRB ZA VARNOST POLICISTOV

PO ZAŠČITNIH MAJICAH ZDAJ TUDI ZAŠČITNI TELOVNIKI

Pred kratkim smo na Generalni policijski upravi prevzeli 5.000 nosilcev balistične zaščite – zaščitnih telovnikov. Novi temno modri telovniki so namenjeni vsem policistom v Sloveniji, ki na terenu izvajajo policijska pooblastila, in zagotavljajo njihovo varnost pri opravljanju policijskih nalog.

Gre za *nosilce* balistične zaščite, kar pomeni, da se bodo vanje lahko vstavili mehki zaščitni vložki iz majic z balistično zaščito ter delno zaščito pred vrezi in vbodi, ki so jih policisti že prejeli in so že v uporabi. V telovnik bo mogoče vstaviti tudi trde zaščitne balistične plošče iz balističnih jopičev, ki jih v enotah prav tako že imajo. Na hrbtnem delu telovnika je odsevni napis Policija, ki ga je po potrebi mogoče tudi prekriti.

Zaščitni telovnik je sestavljen iz treh posamičnih delov, ki se z zapenjanjem z ježki, zadrgo in regulacijskimi trakovi sestavijo v celoto. Z elastičnim pasom se oblačilo dodatno pričvrsti k telesu. Po nastavljivem sistemu (t. i. molle) s številnimi nosilci omogoča pritrjevanje dodatne policijske opreme: radijskih postaj, osebne kamere, svetilke, prisilnih sredstev idr.

V nasprotju z majicami z balistično zaščito, ki se nosijo prikrito, pod uniformo oziroma oblačilom, se bo telovnik nosil čez zgornje sloje uniforme. Zaščitni telovniki so namenjeni nošenju v toplejših mesecih, ko policisti nosijo poletno uniformo, vključno z vetrno jakno. V hladnejših mesecih, ko nosijo zimsko uniformo (tudi termoizolacijsko in dežno jakno), oblečejo tudi zaščitno majico, v katero vstavijo zaščitne vložke iz zaščitnega telovnika.

Pri prevzemu prvih petsto telovnikov v oktobru so sodelovali: Matjaž Čuček in Vladimir Ilić, oba iz Sektorja za policijska pooblastila in preventivo v SGDP GPU, Matija Janc in Tomaž Štaut, oba iz Urada za logistiko MNZ, ter predstavnici podjetja, ki je izdelalo telovnike.

Kljub zaščitni majici ali telovniku naj policisti za svojo varnost skrbijo predvsem z aktivnim zaščitnim vedenjem

Matjaž Čuček iz Sektorja za policijska pooblastila in preventivo v SGDP GPU, ki je nosilec uvedbe tako nosilcev balistične zaščite (zaščitnih telovnikov) kot majic z balistično zaščito ter delno zaščito pred vrezi in vbodi (zaščitnih majic), poudarja, da oboje policistu zagotavlja le pasivno zaščito.

»To pomeni, da morajo policisti kljub nošenju enega od navedenih zaščitnih sredstev za svojo varnost poskrbeti predvsem z aktivnim zaščitnim vedenjem (s predvidevanjem nevarnosti, upoštevanjem taktičnih pravil in strokovnih standardov, aktivnim varovanjem postopka ipd.). Policisti so namreč ves čas med opravljanjem operativnega dela izpostavljeni nepričakovanim napadom, ne glede na oblike dela, ki jih opravljajo. Do napada lahko pride kadar koli, pri interveniranju, kontroli prometa, celo pri rutinskem zbiranju obvestil!« še opozarja Čuček.

Policisti morajo zaščitne telovnike, tako kot zaščitne majice, nositi med operativnim delom (npr. dežurstvom, opazovanjem, patruljiranjem, interveniranjem, poostrenim nadzorom, varnostno akcijo, zasedo, blokado, zaključno akcijo in drugimi oblikami dela, kot so aktivnosti zaradi varovanja javnih zbiranj, varovanja oseb in objektov ipd.). Oboje nudi tudi zaščito pred udarci z rokami, nogami in predmeti, lahko pa tudi zelo ublaži posledice pri morebitnih padcih policista, trčenjih (npr. pri prometnih nesrečah) in podobnih nezgodah, saj zaščitni vložek absorbira in razprši silo udarca ter s tem zmanjša posledice in poškodbe.

POLICISTI NA TERENU ŽE V NESTRPNEM PRIČAKOVANJU NOVIH TELOVNIKOV

Že lani smo policiste začeli opremljati z majicami z balistično zaščito ter delno zaščito pred vrezi in vbodi, t. i. zaščitnimi majicami, ki pa med policisti, kot kaže naša mini anketa, niso najbolj priljubljene oziroma se jih še niso povsem navadili, čeprav se zavedajo, da je zaščita nujna. Prav zato na terenu že nestrpno pričakujejo nove zaščitne telovnike, ki so jih imeli na nekaterih upravah pred tem možnost tudi preizkusiti. Za mnenje smo povprašali nekaj policistov, pa tudi enega izmed komandirjev.

Rado Jože Kerč s Policijske postaje Ljubljana Bežigrad (PU Ljubljana)

Že leta 2016, v takratnem pogovoru za Varnost, je med drugim povedal, da bi moral prav vsak policist v svoji osebni zadolžitvi imeti tanko neprebojno zaščitno srajco, ki bi policiste zaščitila pred udarci in naboji manjšega kalibra ter ublažila vbode z nožem. Zdaj dodaja: »Zelo me veseli, da je vodstvo policije prisluhnilo potrebam policistov po opremi in nabavilo moderna zaščitna sredstva za vse. Še posebno me veseli, da se ni ustavilo samo pri neprebojnih srajčkah, ampak je nabavilo tudi neprebojne telovnike, kar je še korak naprej k zagotavljanju varnosti policistov.«

Anamarija Mulej, PP Ljubljana Bežigrad (PU Ljubljana):

»Ko smo začeli nositi zaščitne srajčke, mi ni bila udobna, tiščala me je pri vratu. Kljub temu sem jo vsakodnevno uporabljala. V tem času se je prilagodila mojemu telesu, jaz pa sem se je navadila. Nepraktična je le še med vožnjo, saj pri sedenju tišči navzgor. Največja težava je higiena: ker imamo samo dve srajčki, ju poleti nenehno peremo.«

Marko Gumzej, PP Ljubljana Bežigrad (PU Ljubljana):

»Majica je iz poliestra, zato je v njej vroče in daje občutek utesnjenosti. Šele ko se telo začne močno potiti, se začne proces ohlajanja srajčke. Pozimi to ni moteče, poleti pa jo je res treba vsakodnevno prati. Ampak ko se navadiš, je lažje. Namen, tj. zagotovitev večje varnosti, je vsekakor dosežen, poleg tega pa se pri svojem delu z njimi počutimo varneje. Zelo si želimo tudi telovnikov in jih že težko pričakujemo!«

Tomislav Zver, PP Murska Sobota (PU Murska Sobota),

je novo zaščitno opremo kljub nekaterim pomanjkljivostim pohvalil: »Letos sem imel priložnost testirati nove zaščitne telovnike in jih zato lahko primerjam z zaščitnimi majicami. Telovnike sem preizkušal med delom, kot policist kriminalist v patrulji in na vajah v streljanju ter kot voznik in sopotnik v različnih službenih policijskih vozilih. Uporabljal sem zaščitni telovnik velikosti S in taktični pas velikosti M. Za telovnik lahko povem, da je enostavnejši za uporabo in ga je preprosto sleči. Zaradi notranje rebraste podlage ne prihaja do čezmernega potenja, obenem je zračnejši in udobnejši za nošenje kot srajčka. Zaradi materialov je prilagodljiv in se lahko nosi z drugimi deli uniforme, kar omogočajo trakovi, s katerimi se lahko prilagaja njegova širina. Tudi pri vzdrževanju in čiščenju ne potrebuje posebne pozornosti, občasno sem ga le skrtačil s ščetko za čiščenje oblačil.«

Kristina Trampuš Šahinović, PP Koper (PU Koper):

»Moram priznati, da balistične srajčke ne nosim, saj me je najprej tiščala pod rameni in na vratu, po popravilu pa me je dušila. Mislim, da imamo tovrstne težave vse policistke v naši policijski enoti. Veselim pa se novih taktičnih telovnikov. Srčno upam, da me nova zaščita pri delu ne bo ovirala in jo bom lahko nosila.«

Primož Stegu, PP Koper (PU Koper):

»Redno nosim balistično srajčko, saj se zavedam, da je moja varnost na prvem mestu! Priznati je treba, da je zelo neudobna, zato čutim bolečine v hrbtu. Poleti je, predvsem na Obali, resnično velika težava vročina, pozimi pa je težava, da se v prostorih potimo, nato pa nas zunaj prepiha in posledično zbolevamo. Trenutno pričakujemo nove telovnike in močno upam, da bom ta nosilec protibalistične zaščite lažje nosil, brez bolečin.«

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi in Sektor za policijska pooblastila in preventivo SGDP GPU
Foto: Andraž Šegš, SOJ SGDP GPU, PU Ljubljana, PU Koper in PU Murska Sobota

IZVIRNO SREDSTVO ZA UMIRJANJE PROMETA ŽANJE USPEHE

KDO STA POLICISTA, KI STA

NOVIM POLICIJSKIM SILHUETAM

POSODILA SVOJ OBRAZ IN STAS?

Ko smo se odločili raziskati, kdo sta naslovna junaka letošnje preventivne akcije, ki je bila tudi v javnosti precej odmevna, smo ugotovili, da ne gre za igralca, kot je običajno za svet medijev in oglaševanja, ampak za čisto prava policista. »Vesela sva, da lahko tudi v tej vlogi prispevava k umirjanju prometa. Pravzaprav sva tako lahko prisotna na več lokacijah hkrati! Kaj boljšega bi si lahko želela?« sta zadovoljna policista, ki sta bila poleti fotografirana za izdelavo dvodimenzionalnih policijskih silhuet v naravni velikosti. In če se še malo pošalimo, ali ni takšno *kloniranje* policistov naravnost idealno za delodajalca, ki se spopada s pomanjkanjem kadra? »To pa ne,« poudarjata, »silhuete so učinkovite, a vseeno ne morejo nadomestiti pravih policistov!«

S Katarino Teofilović in Zoranom Blazinškom smo se pogovarjali konec oktobra, ko je Javna agencija RS za varnost prometa objavila podatke, ki potrjujejo učinkovitost te metode pri izboljšanju prometne varnosti, še posebno na prometnovarnostno problematičnih območjih.

Prvi policist, ki je posodil svoj obraz za izdelavo silhuete, je **Zoran Blazinšek** iz Specializirane enote za nadzor prometa (SENP) znotraj Uprave uniformirane policije na Generalni policijski upravi. Zoran pravi, da je izjemno predan svojemu delu, in je v SENP, kjer se tudi dobro počuti, z največjim veseljem zaposlen že dve leti. Pred tem je delal na Policijski postaji Domžale in še prej na celjski policijski upravi. »Že od samega vstopa v policijske vrste sem želel postati prometni policist. Pravzaprav sem že kot otrok govoril, da bom nekoč policist, saj me je zanimalo vse, kar je bilo povezano s prometom, motorji in avtomobili!«

Kako pa se je znašel v vlogi fotomodela? »Na fotografiranje, ki je potekalo na Postaji prometne policije Ljubljana, sem prinesel svojo sicersnjo opremo za delo, policijsko uniformo in laserski merilnik hitrosti. Na začetku sem imel nekoliko mešane občutke, saj sem šele na kraju izvedel, da bo moja fotografija uporabljena za policijsko silhueto. Zame je bilo tudi prvič, da sem se tako medijsko izpostavil, čeprav so me občani pri delu na terenu, pa tudi novinarji, že kdaj prej fotografirali. Ampak mislim, da mi je šlo kar dobro,« se nasmeji.

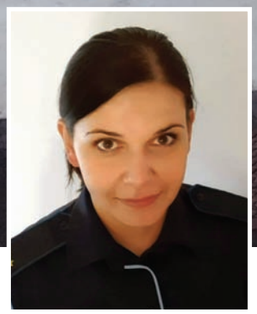
Na drugi fotografiji, ki smo jo uporabili za izdelavo ženske silhuete, je **Katarina Teofilović**, policistka na Policijski postaji Grosuplje (PU Ljubljana).

»Ko so me poleti vprašali, ali bi se fotografirala za projekt policijskih silhuet, sem bila takoj za. Naše poslanstvo je namreč po najboljših močeh prispevati k prometni varnosti. Zame je bila to povsem nova izkušnja. Pred tem sicer nisem vedela, kaj pričakovati. Med fotografiranjem, ki je trajalo kakšno uro, je bilo kar težko navidezno meriti hitrost, saj pred sabo nisem zares imela vozila, vendar mislim, da je dobro uspelo. Zelo zadovoljna sem, da so silhuete tako učinkovite. Iskreno, nisem si mislila, da bo tako. To je res nadvse dobrodošel ukrep, a seveda ne more in ne sme nadomestiti pravih policistov na terenu,« je v pogovoru poudarila simpatična sogovornica.

»Med fotografiranjem sem se moral vživeti v merjenje hitrosti. To ni bilo težko, saj radar vsakodnevno uporabljam. Potem pa, ko je bila silhueta predstavljena v javnosti in so jo na Bovškem začeli uporabljati, sem dobil veliko pozitivnih odzivov in več klicev prijateljev, ali sem to res jaz in ali je to res moj dvojnik. Zavedam se, da je hitrost poleg alkohola eden največjih dejavnikov pri najhujših prometnih nesrečah, zato zelo podpiram namero o postavitvi policijskih silhuet, ki jih je slovenska policija pred časom že uporabljala. Neverjetno, kako je mogoče s tako preprostim ukrepom doseči tako velik učinek! Prometna varnost je resnično pomembna, zato me veseli, da sem ne le s svojim delom, ampak tudi z videzom na silhueti še dodatno pripomogel k njej. Kljub temu pa je po mojem mnenju nujno, da se na problematičnih lokacijah te silhuete občasno nadomestijo z dejanskimi, nenapovedanimi policijskimi patruljami, ki bodo izvajale nadzor,« je **Zoran Blazinšek** ob tej priložnosti strnil svoje razmišljanje.

Katarina Teofilović: »Odziv sodelavcev in prijateljev? To je bilo res zanimivo. Sošolka iz srednje šole, s katero se nisva slišali že več let, mi je dan po začetku akcije v Bovcu napisala ›Ne moreš verjeti, Katarina, tvoja silhueta stoji pred mojo hišo!‹. Tako sva po dolgem času ponovno obnovili stike. Izvedela sem tudi, da so na Bovškem ukradli že več mojih silhuet. Moji sodelavci se celo večkrat pošalijo, češ, Katarinca, ukradli so te, gremo te iskat!« (Smeh.)

Kot splošna policistka na PP Grosuplje dela v intervencijski patrulji. »Tu se srečujem z vsemi oblikami dela, od kaznivih dejanj, prometnih nesreč do kršitev javnega reda in miru. Na področju prometa najraje obravnavam hujše prekrške. Najbolj zadovoljna sem, kadar nam uspe ustaviti kršitelje, ki z brezobzirno in objestno vožnjo resno ogrožajo preostale udeležence v prometu,« je pojasnila.

Policijske silhuete v Zgornjem Posočju pri umirjanju prometa zelo uspešne

Potem ko smo avgusta letos v Bovcu in na cestah Zgornjega Posočja v sodelovanju z Javno agencijo RS za varnost prometa na več lokacijah postavili silhueti policista in policistke z radarjem, so se povprečne hitrosti vožnje na teh cestnih odsekih opazno zmanjšale, zmanjšalo pa se je tudi število ugotovljenih prekrškov zaradi prehitre vožnje. Po podatkih agencije so se povprečne hitrosti ob postavljenih silhuetah zmanjšale do 20 odstotkov.

Podobne silhuete policistov je slovenska policija v preteklosti že uporabljala, vključno s silhuetami policijskih vozil. S tem je dosegala pozitivne preventivne učinke, saj so vozniki, ko so opazili silhueto, zmanjšali hitrost vožnje, zato se je posledično umiril tudi promet.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: PU Nova Gorica, PU Koper in Javna agencija RS za varnost prometa

S primerjavo meritev hitrosti – ob silhuetah in brez njih – dokazali njihovo učinkovitost

Od 7. do 11. oktobra 2019 so predstavniki Javne agencije RS za varnost prometa na dveh lokacijah izvajali meritve s stacionarnim merilnikom hitrosti. Omejitev hitrosti na prvi lokaciji znaša 40 km/h, na drugi lokaciji pa 50 km/h. Prvi niz meritev so opravili brez uporabe postavljenih silhuet policistov, drugega pa z njihovo uporabo. Med meritvami je mimo stacionarnega merilnika peljalo skupaj več kot 1.000 vozil. Po zadnjem merjenju hitrosti so ugotovili, da je imela uporaba silhuet pozitiven preventivni učinek, saj so vozniki, ko so jo opazili, zmanjšali hitrost vožnje.

Rezultati meritev na obeh lokacijah so pokazali, da so bile povprečne hitrosti najmanjše tedaj, ko sta bili postavljeni silhueti policistov. Na območju, kjer je omejitev hitrosti 40 km/h, je stacionarni merilnik hitrosti izmeril povprečno hitrost vozil 36 km/h, pred postavitvijo silhuet pa je povprečna hitrost znašala 45 km/h. Na drugem merilnem mestu, kjer je omejitev 50 km/h, je stacionarni merilnik hitrosti ob postavljeni silhueti izmeril povprečno hitrost vozil 38 km/h, pred postavitvijo silhuet pa je ta hitrost znašala 45 km/h.

Prav tako kot povprečne hitrosti se je zmanjšalo tudi število ugotovljenih prekrškov. Na lokaciji z omejitvijo hitrosti 40 km/h se je število ugotovljenih prekrškov zmanjšalo za 68 odstotkov, pri omejitvi hitrosti 50 km/h pa za kar 89 odstotkov.

JESEN MINILA V ZNAMENJU AKTIVNOSTI ZA IZBOLJŠANJE PROMETNE VARNOSTI

SVETOVNI DAN SPOMINA NA ŽRTVE PROMETNIH NESREČ

Tretji četrtek v novembru smo praznovali svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč. Z geslom Življenje ni rezervni del smo opozorili na vlogo in pomen človeka, medsebojnih razmerij in življenjskih vrednot. Predstavniki več institucij, nevladnih organizacij in verskih skupnosti so se ob osrednjem spominskem znamenju na Novih Žalah poklonili žrtvam prometnih nesreč na slovenskih cestah.

»Ne trpijo le žrtve prometnih nesreč, ampak tudi njihovi svojci,« je ob tej priložnosti poudaril vodja Zavoda Varna pot Robert Štaba, »smrt vsakega posameznika v prometni nesreči tako ali drugače prizadene vsaj še sedem njegovih bližnjih, kar pomeni, da to rano v srcu v Sloveniji nosi vsaj 50.000 oseb.« Ob tem je opomnil tudi na pogosto prezrto dejstvo, da se tudi povzročitelji prometnih nesreč težko spopadajo s to izkušnjo.

Generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar je poudarila, da si policija že leta prizadeva, da bi bilo takih tragičnih zgodb čim manj. »To velikokrat pomeni, da izvajamo ukrepe, ki med ljudmi niso priljubljeni, a spraševanje se, ali se sploh zavedajo, da je globa pravzaprav še najmanjše zlo, ki jih lahko doleti ob njihovem nespametnem ali objestnem ravnanju, in da s takšnimi ukrepi pravzaprav varujemo njihovo življenje,« je še dodala.

ZA VZORNE VOZNIKE ŽE PRIPRAVLJAMO TRADICIONALNI KONCERT. SE VIDIMO 15. JANUARJA!

Za večjo prometno varnost smo bili policisti dejavni tudi v okviru nacionalne akcije Slovenija piha 0,0. Skupaj z Ministrstvom za zdravje, Javno agencijo RS za varnost prometa, drugimi inšpekcijskimi službami, nevladnimi organizacijami in ob medijski podpori Vala 202 smo opozarjali na nevarnost vožnje pod vplivom alkohola in psihoaktivnih snovi.

V dneh okoli martinovega in skoraj ves praznični december smo poostreno preverjali psihofizično stanje voznikov, obenem pa izvajali tudi številne preventivne aktivnosti. Kršitelje smo oglobili v skladu s predpisi, vzorne voznike pa nagradili.

Tistim, ki so ob preverjanju alkoholiziranosti napihali 0,0 in so torej za volanom odgovorni, smo delili letake, s katerim si lahko na spletni strani www.nulanula.si prislužijo dve vstopnici za zdaj že tradicionalni koncert Policijskega orkestra z gostoma, Tomislavom Jovanovičem – Tokcem (Dan D) in Neisho. Skupni koncert bo 15. januarja 2020 v Ljubljani.

JESEN MINILA V ZNAMENJU AKTIVNOSTI ZA IZBOLJŠANJE PROMETNE VARNOSTI

MLADI CELJSKI ROKOMETAŠI NAGRAJEVALI Z VSTOPNICAMI ZA TEKMO

Na Celjskem so se prizadevanjem za ničelno toleranco do alkohola in drog v prometu pridružili mladi rokometaši RK Celje Pivovarna Laško. Na fotografiji sta Domen Makuc in Domen Novak, ki sta odgovornim voznikom podarjala vstopnice za ogled ene od novembrskih tekem lige prvakov. Odlična športnika sta voznike opozarjala na pomen spoštovanja cestnoprometnih predpisov.

Akcija, v kateri sodelujejo otroci, je med prometnimi udeleženci vedno zelo dobro sprejeta, saj se otroške besede in njihove risbice odraslih bolj dotaknejo.

OTROŠKE RISBICE ZA VARNOST V PROMETU

Ob martinovem je marsikje po Sloveniji potekala že tradicionalna akcija Otroci za varnost v prometu.

Policisti so izvajali kontrole prometa in preverjali psihofizično stanje voznikov. Ko so končali postopek, so do voznikov pristopili še otroci in jim v zahvalo, ker so vozili trezni, izročili svoje risbice (na fotografiji policisti in otroci z območja policijskih uprav Celje in Maribor).

JESEN MINILA V ZNAMENJU AKTIVNOSTI ZA IZBOLJŠANJE PROMETNE VARNOSTI

UMIRJENO PRIDEMO HITREJE ... PA TUDI DLJE!

Novembra smo sodelovali v medresorski akciji Umirjeno pridemo hitreje, katere namen je izboljšanje pretočnosti prometa. V tem času smo policisti na več lokacijah preverjali upoštevanje varnostne razdalje, pravila vključevanja na avtocesto in izključevanja z nje, pravila pravilnega prehitevanja oziroma kršitve, kot je denimo prehitevanje po odstavnem pasu, uporabo smernikov, uporabo naprav in opreme, ki motijo voznika med vožnjo, itd.

Jutranje in popoldanske konice so pogost prizor zlasti na mestnih vpadnicah. Se tudi vam mudi in mislite, da boste s prehitevanjem prej prispeli v službo ali domov?

VOZI DESNO, PREHITEVAJ LEVO. USTVARI REŠEVALNI PAS!

Žal čedalje več voznikov pozablja, da je desni prometni pas namenjen vožnji, levi pa le prehitevanju. Zaradi neupravičenega vztrajanja na prehitevalnem pasu se hitrost vseh voznikov zmanjša, v prometnih konicah pa se promet večkrat celo ustavi, kar lahko pripelje do naletov vozil. Že oktobra smo zato policisti v okviru akcije Vozi desno, prehitevaj levo. Ustvari reševalni pas! skupaj z drugimi institucijami ozaveščali voznike o pravilni vožnji po avtocesti. Opozarjali smo zlasti na prepoved vožnje po levem pasu, kadar voznik ne prehiteva nobenega vozila.

Ob prometni nesreči morajo vozniki zaradi dostopa intervencijskih služb do ponesrečencev nujno vzpostaviti tudi reševalni pas. Premik z vozilom na skrajno levo ali desno stran avtoceste ne stane nič, lahko pa reši življenje!

OKREPILI TUDI NADZOR NAD ŠOLAMI VOŽNJE

V sodelovanju z Javno agencijo RS za varnost prometa, Finančno upravo RS, Inšpektoratom RS za delo in Inšpektoratom RS za infrastrukturo smo 15. oktobra v Ljubljani izvedli skupni nadzor nad šolami vožnje (preverjanje tehnične brezhibnosti vozil šol vožnje, psihofizičnega stanja kandidatov in učiteljev vožnje, uporabe mobilnega telefona med poučevanjem itd.).

JESEN MINILA V ZNAMENJU AKTIVNOSTI ZA IZBOLJŠANJE PROMETNE VARNOSTI

SODELOVALI PRI EVROPSKO USKLAJENEM NADZORU TRUCK & BUS

Od 14. do 20. oktobra je v večini evropskih držav potekal evropsko usklajen poostren nadzor nad tovornimi vozili in avtobusi, ki smo se mu pridružili tudi slovenski policisti. Pozorni smo bili predvsem na kršitve, ki so povezane s trajanjem vožnje ter obveznimi počitki in odmori voznikov, manipulacijami z zapisovalnimi napravami (tahografi) in tehnično brezhibnostjo vozil. Poostren nadzor nad tovornimi vozili in avtobusi je letos potekal že dvakrat, in sicer maja in julija.

Največ kršitev pri enotedenskem nadzoru je bilo povezanih z neuporabo varnostnega pasu, prekoračitvijo hitrosti, preobremenitvijo vozil, neizpolnjevanjem zahteve po obveznih počitkih in odmorih voznikov ter nepravilno zavarovanim tovorom.

EVROPSKI DAN BREZ SMRTNIH ŽRTEV NA CESTAH

Ob 26. septembru, dnevu, ko je letos potekal projekt Edward, smo skupaj z drugimi evropskimi policijami pozivali k odgovornemu ravnanju v prometu, saj lahko le tako znatno in trajnostno zmanjšamo število smrtnih žrtev in hujših poškodb na cestah. Tudi v Sloveniji so na ta dan potekale številne preventivne aktivnosti pod skupnim geslom Nič smrtnih žrtev na evropskih cestah.

Vodja Sektorja prometne policije na Generalni policijski upravi mag. Ivan Kapun in v. d. direktorice Javne agencije RS za varnost prometa Vesna Marinko (na fotografiji) sta vse voznike pozvala, naj se s previdno vožnjo tudi sami pridružijo prizadevanjem za varnejše ceste. Po statističnih podatkih na ta dan v Sloveniji dejansko ni bilo nobene smrtne prometne nesreče.

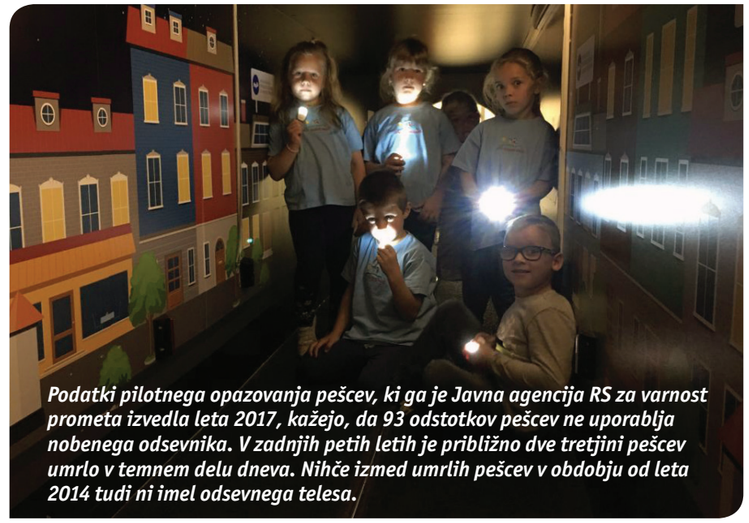

JESEN MINILA V ZNAMENJU AKTIVNOSTI ZA IZBOLJŠANJE PROMETNE VARNOSTI

ODSEVNIKI NAM V MRAKU IN TEMI LAHKO REŠIJO ŽIVLJENJE!

Dvotedenska nacionalna preventivna akcija v oktobru je bila namenjena pešcem, še posebno otrokom in starejšim, ki so kot pešci med najranljivejšimi kategorijami prometnih udeležencev. Jesenski in zimski meseci so namreč do pešcev najmanj prizanesljivi, saj so dnevi krajši, vidljivost slabša in ceste spolzke. Policisti smo zato poleg preventivnih aktivnosti izvajali tudi poostrene nadzore, pri katerih smo bili pozorni na nepravilnosti pešcev, še posebno na kršitve voznikov motornih vozil, s katerimi ti ogrožajo pešce.

Podatki pilotnega opazovanja pešcev, ki ga je Javna agencija RS za varnost prometa izvedla leta 2017, kažejo, da 93 odstotkov pešcev ne uporablja nobenega odsevnika. V zadnjih petih letih je približno dve tretjini pešcev umrlo v temnem delu dneva. Nihče izmed umrlih pešcev v obdobju od leta 2014 tudi ni imel odsevnega telesa.

OB ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA MLADI IN POLICISTI ZDRUŽILI MOČI

Letos smo k skrbi za varnost otrok v prometu pozivali malo drugače, in sicer z zgledom namesto opozorili. Ljubljanskim policistom so se namreč pri varovanju učencev na poti v šolo in domov na lastno pobudo pridružili dijaki dveh srednjih šol (Šolskega centra za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana ter Strokovnega izobraževalnega centra Ljubljana). Na prvi šolski dan so otroke skupaj varno pospremili po šolski poti, pridružila pa sta se jim še njihova prijatelja in vzornika – glasbenik in profesionalni borec Denis Porčič – Chorchyp ter najprijaznejši slovenski policist, policist Leon. Policisti smo bili odlične ideje dijakov v okviru projekta Z roko v roki v nov šolski dan zelo veseli.

POZOR, ŽELEZNIŠKI TIRI!

Na nivojskih prehodih ceste čez železniško progo veljajo posebna prometna pravila, ki bi jih moral poznati vsak udeleženec v prometu. Žal se nesreče na železniških tirih še vedno dogajajo, zato je RAILPOL, evropsko združenje policij, ki skrbijo za varnost na železnicah, v prvem tednu septembra v več evropskih državah organiziral mednarodno preventivno akcijo. Pridružili smo se ji tudi v Sloveniji, ki je letos postala nova članica tega združenja.

Pri aktivnostih za izboljšanje varnostne kulture pri obnašanju na vlaku in prečkanju železniških prehodov smo policisti sodelovali skupaj z zaposlenimi na Slovenskih železnicah. Nadzirali smo prehajanje železniške proge in obnašanje na vlakih. Ker se z vlakom vozi v šolo okoli 10.000 mladih, smo prav njim namenili še posebno pozornost in v nekaterih šolah predavali o pravilnem ravnanju na železniškem območju.

VETERANSKI POHOD ZA MIR

V počastitev svetovnega dneva miru so veteranske organizacije, med njimi tudi Zveza policijskih veteranskih društev Sever, 20. septembra v Ljubljani pripravile pohod za mir. Pridružil se jim je tudi Policijski orkester, ki je pričaral prav posebno vzdušje na poti od Moderne galerije čez Cankarjevo in Čopovo ulico do Prešernovega in nazadnje Mestnega trga. Pohod za mir je skupna aktivnost članic svetovne federacije veteranov, ki ga enako organizirajo v prestolnicah vseh držav, da bi tako opozorili, da mir ni samoumeven in da si moramo zanj še kako prizadevati.

OPERACIJA HELIKON. NOVA DRUŽINA GLASBIL IN POLICIJSKI ORKESTER PRVIČ SKUPAJ NA ODRU

Policijski orkester je v Kinu Šiška 19. oktobra uspešno izvedel t. i. operacijo Helikon. Šlo je za prav poseben dogodek, saj sta se prvič v svetovnem merilu pred pihalnim orkestrom solistično predstavili dve novi glasbili, ki sta nastali leta 2006 in 2010, in sicer sopranski in tenorski helikon.

Poslušalci so prisluhnili šestim novim glasbenim kompozicijam petih skladateljev, med njimi Igorja Krivokapiča in Tomaža Habeta. K veličini zastavljenega projekta sta prispevala tudi skladatelja Marko Mihevc in Nejc Bečan. Slednji je mojstrsko vodil orkester med tehnično in interpretativno zahtevnimi skladbami. Visoka izvedbena raven ter profesionalnost solistov in orkestra sta ponovno opozorili na pomembno vlogo, ki jo ima Policijski orkester pri poustvarjanju del slovenskih avtorjev znotraj in zunaj meja domovine. Koncert je bil namreč neposredno predvajan na valovih tretjega programa nacionalne radijske hiše, programa Ars, pod okriljem Evropske radiodifuzne zveze oziroma European Broadcasting Union.

Helikoni so popolnoma nova družina glasbil, ki jo je ob pomoči inženirja Ferdinanda Kleinschmidta razvil skladatelj Igor Krivokapič. Za svetovno premiero sta, ob našem pihalnem orkestru, s svojim igranjem poskrbela Švicar Stephane Rudaz na sopranskem in Bratko Krivokapič na tenorskem helikonu (na fotografiji).

V MARIBORU USPEŠNO UNIČILI OBE BOMBI IZ DRUGE SVETOVNE VOJNE

Strokovnjaki državne enote za varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi so konec oktobra in na začetku novembra v Mariboru uspešno uničili neeksplodirano 250- in 500-kilogramsko letalsko bombo iz druge svetovne vojne. Pri odstranitvi smo skupaj s pripadniki civilne zaščite in gasilci sodelovali tudi policisti. Zaradi spremljanja in dokumentiranja policijskih postopkov smo uporabili tehnična sredstva za fotografiranje in videosnemanje, med njimi tudi brezpilotne zrakoplove.

Zaradi nemotenega dela strokovnjakov so mariborski policisti na kraju odredili začasno omejitev gibanja, evakuirali okoliške prebivalce in izvedli druge aktivnosti za zagotavljanje varnosti ljudi in premoženja.

DOBRODOŠLI MED NAMI, NOVI SODELAVCI!

Na slovesni podelitvi diplom študentom rednega višješolskega študija po programu Policist je 9. oktobra zapriseglo 76 študentk in študentov tretje generacije.

Njihov študij je potekal dve leti, večinoma na Policijski akademiji, ob tem pa so se kandidati deset tednov praktično urili na policijskih postajah in 14 dni spoznavali policijsko taktiko v Gotenici ter nazadnje uspešno zagovarjali diplomsko delo.

Eden izmed študentov, Gašper Peterman, je v imenu svojih sošolcev ob tej priložnosti povedal: »S prvim oktobrom 2017 smo začeli našo policijsko pot, in ker smo ves čas, ob prijetnih in malo manj prijetnih trenutkih, verjeli drug v drugega in sami vase, smo lahko veseli in ponosni, da smo danes tu kot pooblaščene uradne osebe in da bomo zaprisegli svoji domovini ter skrbno, strokovno in zakonito izvajali naloge policije, predvsem pa varovali človeško življenje.«

Že poleti, 2. avgusta, je pred generalno direktorico policije mag. Tatjano Bobnar zaprisegla skupina 36 novih policistov nadzornikov državne meje, ki so uspešno opravili šestmesečno teoretično in praktično usposabljanje ter se pridružili kolegom na terenu, ki že varujejo schengensko mejo. Bobnarjeva jih je ob tem opozorila, da so pričakovanja javnosti do policije visoka: »Vstop v policijske vrste ni klasičen prehod v neki poklic. Ne gre za službo, ki se konča ob določeni uri, ampak je nošnja modre uniforme še kako prepletena z zasebnim življenjem, življenjem vaših najbližjih in seveda njihovo podporo, brez katere se tega poklica ne da opravljati v celoti.«

Vsem čestitamo za uspešen zaključek izobraževanja in želimo uspešen začetek nove poklicne poti v slovenski policiji!

NA 4. DNEVU NACIONALNE VARNOSTI PODELILI TUDI PRIZNANJE ZA NAJ POLICISTA PRETEKLEGA LETA

Na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani so 16. oktobra v okviru 4. dneva nacionalne varnosti podelili priznanja za policista, varnostnika, gasilca in vojaka leta 2018. Priznanje za najboljšega policista preteklega leta je zasluženo prejel policist Mihael Berlic s Policijske postaje Ljubljana Moste, ki se je v letu 2018 izkazal ne le v službi, ampak tudi zasebno. Med drugim je v svojem prostem času zadržal roparja bančne poslovalnice v Ljubljani. Nagrajencu iskreno čestitamo!

KOPRSKI POLICISTI SODELOVALI NA DNEVU ODPRTIH VRAT AERODROMA PORTOROŽ

Policisti s Policijske uprave Koper in iz Letalske policijske enote so bili konec septembra povabljeni na dan odprtih vrat Aerodroma Portorož. Povabilu so se z veseljem odzvali in priložnost več kot odlično izkoristili. Množici navdušenih obiskovalcev so predstavili svoje delo in opremo ter možnosti za zaposlitev v policiji.

Njihovi odzivi so bili zelo pozitivni, pohvale pa so dobesedno deževale. Koprski policisti upajo, da so katerega od udeležencev tako navdušili za poklic policista, da se bo tudi sam pridružil modrim uniformam.

Slovesnosti so se poleg Fabia Steffeta, predsednika omenjenega društva, Igorja Ciperleta, direktorja Policijske uprave Koper, in Danila Markočiča, župana Občine Izola, udeležili tudi aktivni in upokojeni policisti ter predstavniki drugih organizacij (na fotografiji pred spominsko ploščo). Družini Kocjančič so se zahvalili za pogumno, častno in domoljubno dejanje, ki je bilo v takratnem času izjemno tvegano.

V IZOLI ODKRILI PLOŠČO V SPOMIN NA TAJNO SKLADIŠČE OROŽJA

Policijska uprava Koper je 22. novembra skupaj s Policijskim veteranskim društvom Sever za Primorsko in Notranjsko na pročelju hiše družine Korada Kocjančiča v Izoli svečano odkrila ploščo v spomin na to, da je bilo v njej med osamosvojitveno vojno 1990–1991 tajno skladišče policijskega orožja. To je že sedmo odkritje tovrstne spominske plošče na tem območju.

PRI E-ZLORABAH OTROK JE KLJUČNA MNOŽIČNA PREVENTIVA

Policija je septembra na Fakulteti za družbene vede sodelovala na devetem medresorskem posvetu na temo zlorab otrok na internetu. Organizatorji posveta – prijavna točka Spletno oko, Center za varnejši internet Slovenije, Uprava kriminalistične policije na Generalni policijski upravi in Združenje za informatiko in telekomunikacije pri Gospodarski zbornici Slovenije – so ponovno zaznali veliko zanimanje strokovne javnosti za obravnavo te problematike.

Lani so policisti obravnavali 136 prijav kaznivih dejanj spolnih zlorab in spolnega izkoriščanja otrok, v katere je bilo vloženega veliko truda preiskovalcev.

RAZISKAVA FAKULTETE ZA VEDE O ZDRAVJU IN SINDIKATA POLICISTOV SLOVENIJE V OKVIRU PROJEKTA PROZ-SIPO

PROMOCIJA ZDRAVJA
NA DELOVNEM MESTU ZA SLOVENSKE POLICISTE

Zdravi in zadovoljni delavci, ki delajo v spodbudnem in varnem delovnem okolju, so manj bolniško odsotni ter so ustvarjalnejši in produktivnejši, zato je pomembno, da delodajalec in podporne organizacije, kot je sindikat, skrbijo za zdravje in dobro počutje svojih delavcev. Promocija zdravja na delovnem mestu zajema številne interdisciplinarne ukrepe za ohranjanje in krepitev zdravstvenega stanja delavcev, pri tem pa se je treba zavedati raznolikosti poklicev in program ukrepov prilagoditi potrebam izbranega poklica.

Delo v policiji je raznovrstno in tudi nevarno. Od policista zahteva dobro telesno pripravljenost in psihološko stabilnost, zato je promocija zdravja na delovnem mestu za policiste še posebno pomembna. Vključuje izvajanje interdisciplinarno zasnovanih ukrepov, ki lahko izboljšajo ozaveščenost policistov in njihovih nadrejenih o pomenu in skrbi za zdravje na delovnem mestu. V najboljšem primeru lahko z relativno preprostimi aktivnostmi pozitivno vplivamo na zdravje in zadovoljstvo delavcev.

S tem namenom je od marca do junija 2019 v sodelovanju Fakultete za vede o zdravju Univerze na Primorskem in Sindikata policistov Slovenije potekal projekt promocije zdravja na delovnem mestu za slovenske policiste (PROZ-SIPO), pri katerem je bila ključna skrb za vsesplošno dobrobit slovenskih policistov. Cilj projekta je bil izvesti promocijo zdravja na delovnem mestu, ki je zajemala oceno trenutnega stanja psihofizične pripravljenosti policistov, snovanje e-prispevkov, izvedbo delavnic ter razvoj pilotne mobilne aplikacije za promocijo zdravja policistov. Kot interdisciplinarna skupina smo se tematsko osredotočili na:

1) spodbujanje gibalne aktivnosti in zmanjševanje sedentarnosti,
2) pomen ergonomsko urejenega delovnega okolja,
3) prehranska tveganja in
4) izzive izmenskega in nočnega dela ter spopadanje s stresom.

V nadaljevanju so te vsebine podrobneje predstavljene.

Sedentarnost, gibalna aktivnost in ergonomija

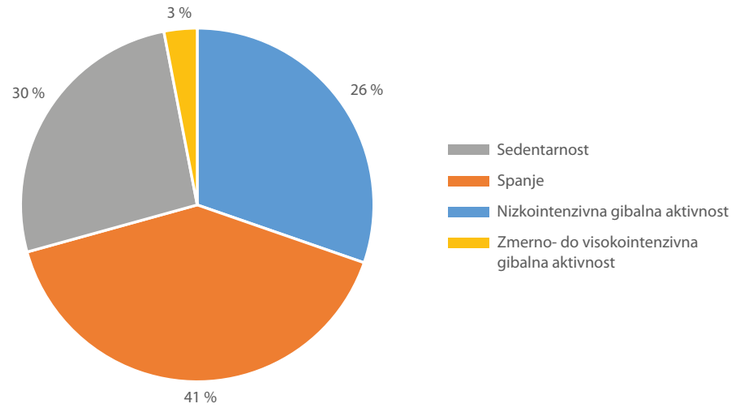
Danes smo ljudje relativno dobro ozaveščeni o pomenu gibalne aktivnosti za zdravje, vendar kljub temu preveč časa preživimo sede in se premalo gibamo. K skupni dnevni količini gibalne aktivnosti pomembno prispeva poklic, ki ga opravljamo. Med drugimi je tudi poklic policista tak, da pogosto zahteva veliko sedenja – v avtomobilu in/ali pisarni.

Svetovna zdravstvena organizacija za ohranjanje in krepitev zdravja priporoča 150 minut zmerne ali 75 minut visokointenzivne aerobne gibalne aktivnosti na teden. K zmernointenzivni gibalni aktivnosti štejemo, denimo, hitro hojo, zmerni tek in kolesarjenje, k visokointenzivni

Grafikon 1: Delež spanja, sedentarnosti in telesne dejavnosti

pa intervalne treninge. Ti so kratki in zahtevajo veliko hitrost, moč in eksplozivnost. Poleg tega naj bi vsaj dvakrat na teden izvajali vaje za krepitev večjih mišičnih skupin. Čedalje več javnozdravstvenih organizacij svetuje tudi zmanjševanje sedentarno preživetega časa in pogosto prekinjanje sedenja.

Ena od pomembnih aktivnosti našega projekta je bila ovrednotiti količino gibalne aktivnosti in sedentarnosti med slovenskimi policisti, zato smo vzpostavili spletni vprašalnik o spanju, sedenju in telesni dejavnosti, ki ga je izpolnilo več kot 600 policistov. V nadaljevanju povzemamo le rezultate tistih, ki so se strinjali, da se njihovi rezultati uporabijo za raziskovalne namene, in so vprašalnik izpolnili v celoti (vzorec zajema 461 policistov, od tega 109 s Policijske uprave Ljubljana, 78 z Generalne policijske uprave, 63 s PU Celje, 53 s PU Maribor, 42 s PU Koper, 39 s PU Kranj, 32 s PU Nova Gorica, 30 s PU Novo mesto in 18 s PU Murska Sobota). Rezultati kažejo, da dobrih 60 odstotkov slovenskih policistov dosega priporočene vrednosti zmerno- do visokointenzivne gibalne aktivnosti za zdravje (150 minut na teden). Kljub temu v povprečju sedijo kar slabih deset ur na dan. Na delovni dan sedijo sedem ur znotraj delovnega časa, dobro uro med prevozom na delo ter dodatne 3,5 ure v prostem času. Na dela prost dan sedijo precej manj (sedem ur na dan).

Za prevoz na delo v povprečju dnevno porabijo kar uro in pol, pri čemer jih 91 odstotkov na delovno mesto prihaja z osebnim avtomobilom. Največ takih, ki za prevoz na delo porabijo več kot dve uri dnevno, prihaja s PU Ljubljana, PU Koper in PU Celje.

Analiza po starostnih skupinah je pokazala, da mlajši policisti (mlajši od 35 let) v primerjavi s starejšimi (starejši od 45 let) za pot na delo porabijo skoraj dvakrat več časa. Tisti policisti, ki delajo izmensko, so v povprečju tri leta mlajši, na delovnem mestu več časa preživijo sede, za pot na delo porabijo 50 odstotkov več časa in prosti čas preživljajo manj gibalno aktivno. Izmenski delavci so zaradi motenj v ciklusu spanja in budnosti izpostavljeni povečanemu tveganju za razvoj številnih obolenj. Izjemnega pomena je, da so kljub izzivom, ki jih prinaša izmensko delo, dovolj gibalno aktivni in da tudi dovolj spijo.

V vprašalniku smo policiste vprašali, v katero skupino bi se uvrstili: 1) v skupino policistov, ki opravljajo manj sedeče (terensko) delo ali 2) v skupino, ki opravlja pretežno sedeče delo.

Rezultati so pokazali, da manj sedeči/terenski policisti preživijo 68 odstotkov svojega delovnega časa sede in da so tedensko znotraj delovnega časa zmerno- do visokointenzivno gibalno aktivni le slabih 40 minut. Skupina pretežno sedečih policistov presedi 78 odstotkov svojega delovnega časa in tedensko v službi opravi pet minut gibalne aktivnosti. Kaže, da ne samo pisarniški, temveč tudi terenski policisti večino delovnega časa preživljajo sedentarno. Med spoloma nismo ugotovili pomembnejših razlik v preučevanih parametrih gibalne aktivnosti in sedentarnosti.

Redno udejstvovanje v zmerno- do visokointenzivnih gibalnih aktivnostih ima veliko pozitivnih učinkov na zdravje. Zmanjša ogroženost za pojav bolezni srca in ožilja, sladkorne bolezni in debelosti, povišanega krvnega tlaka, tesnobe, depresivnih motenj itn. Med drugim izboljša srčno-žilni sistem, telesno samopodobo, miselne funkcije, kakovost spanja, vsakodnevno počutje ter sposobnost pomnjenja in koncentracije. Dolgotrajno sedenje pa lahko, ravno nasprotno, negativno vpliva na naše zdravje. Za zmanjševanje količine sedenja v pisarni se svetuje izkoristiti kar največ priložnosti za stojo ali hojo, na primer med telefonskimi klici ali sestanki. Tiskalniki in koši za smeti so lahko namenoma odmaknjeni od pisarniške mize, tako da je treba ob vsaki uporabi vstati s stola. Tudi v prostem času je pomembno zmanjšati količino sedenja in povečati količino gibalne aktivnosti. Na kratke razdalje se raje kot z avtomobilom odpravite peš, s kolesom ali skirojem, na daljših poteh

pa avto parkirajte nekoliko dlje od vhoda in preostanek poti hodite.

Za zdravje in dobro počutje je zelo pomembna tudi ergonomija – tj. veda, ki povzema skupek uporabnega znanja o interakciji med človekovimi telesnimi in duševnimi zmožnostmi ter delovnim in bivalnim okoljem. Ergonomski ukrepi lahko vključujejo vplivanje na nekatere individualne (npr. psihofizične sposobnosti) ali zunanje dejavnike (organizacija dela in delovno okolje), vse z namenom varovanja zdravja na delovnem mestu.

Med sedenjem so nekatere mišice (upogibalke kolka, velika prsna mišica in iztegovalka vratu) v skrajšanjem položaju in s tem podvržene večjemu tveganju za zakrčenost, druge (zadnje stegenske, zadnjične in medlopatične mišice) pa so v raztegnjenem položaju. Da ne bi prihajalo do mišičnih neravnovesij, se med sedečim delom priporoča izvajanje aktivnih odmorov, katerih cilj je raztegniti mišice, ki so med delom v zakrčenem položaju, in okrepiti mišice, ki so med delom v raztegnjenem položaju. Svetujemo dva do tri aktivne odmore (tri do pet minut za vsak odmor) na delovno izmeno.

Negativne vplive dolgotrajnega sedenja na mišično-skeletni sistem lahko pomembno zmanjšamo tudi z ergonomsko urejenim delovnim okoljem. Pri sedenju med pisarniškim delom je pomembno, da so ramena sproščena, podlaket naslonjena na mizo ali ročaje stola in stopala v stiku s tlemi. Kot v kolku naj znaša od 90° do 120° in kot v kolenu od 90° do 140°. Med sprednjim robom sedeža in zadajšnjim delom kolena naj bi bil prostor za širino od ene pesti do ene pesti in pol. Zgornji rob zaslona naj bo nastavljen v višini oči ali nekaj centimetrov nižje. Pomembno je tudi, da je ledveni del hrbta dobro podprt in da se med sedenjem ohranja nevtralni položaj hrbteničnih krivin. Dolgotrajnemu statičnemu sedenju se je priporočljivo izogibati, zato se svetuje pogosto spreminjanje drže. Podobno pomemben je tudi vpliv ergonomije v avtomobilu. Višino sedeža prilagodite najboljši vidljivosti. Sedež premaknite naprej toliko, da zlahka dosežete pedala. Naslonjalo sedeža nastavite tako, da zagotavlja podporo hrbtenici. Nagib naslonjala je lahko od pokončnega položaja odmaknjen nazaj za največ 30°. Ogledala (vzvratno in stranski) naj bodo nastavljena tako, da omogočajo najboljšo vidljivost, a med gledanjem ne zahtevajo dodatne obremenitve vratu ali zgornjega dela telesa.

Raziskave kažejo, da je pri voznikih večje tveganje za nastanek mišično-skeletnih bolečin kot pri zaposlenih v pisarnah. Izpostavljenost vibracijam med sedenjem v avtomobilu je dodaten dejavnik tveganja za kostno-mišična obolenja. Ob dolgotrajni izpostavljenosti vibracijam se namreč mišice, ki zagotavljajo stabilnost in s tem varujejo hrbtenico, utrudijo in poveča se tveganje za nastanek mišično-kostnih preobremenitev. Tudi v avtomobilu lahko uporabite blazino za podporo ledvenega dela hrbta – ta bo v pomoč pri ohranjanju ledvene krivine in lahko nekoliko zmanjša vpliv vibracij na hrbtenico. Da bi zmanjšali tveganje za pojav mišično-kostnih poškodb, poskusite čim bolj skrajšati izpostavljenost sedenju in vibracijam ter izkoristite priložnosti za vstajanje iz avtomobila.

Prehrana in hidracija

Projekt za promocijo zdravja med policisti je zajemal tudi prehrano, saj prehranjevalne navade vplivajo na vsesplošno počutje posameznika in kazalnike zdravja. Ob izmenskem delu se pojavljajo predvsem težave pri vzpostavitvi ustreznega prehranjevalnega ritma.

Policisti se na svojem delovnem mestu vsakodnevno srečujejo s stresnimi situacijami, časovnimi pritiski in čezmernimi obremenitvami, kar vodi v neredno uživanje obrokov in pogostejše uživanje prigrizkov. Znano je, da izmenski delavci uživajo manj obrokov, kar je posledica časovnih pritiskov in slabše dostopnosti zdrave prehrane, predvsem v nočnem času.

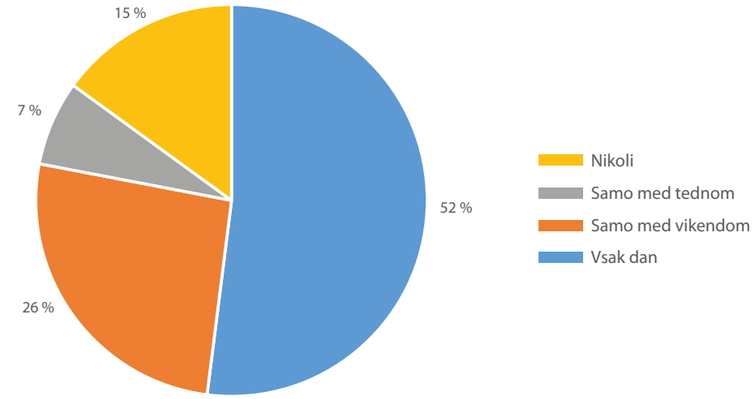
Nezdrave prehranjevalne navade in nezadostna gibalna aktivnost se kažejo tudi v čezmerni telesni masi, s tem pa se poveča tveganje za nastanek kroničnih nenalezljivih bolezni. Analiza izpolnjenih vprašalnikov je pokazala, da vrednost indeksa telesne mase (ITM) pri zajetem vzorcu policistov v povprečju znaša 27,3 kg/m^2 (normalna telesna masa: ITM od 18,5 do 25 kg/m^2). Bolj skrb vzbujajoč je podatek, da je pri več kot četrtini vprašanih (26,6 odstotka) ITM večji od 30 kg/m^2. Osebe z ITM nad 30 kg/m^2 po definiciji ustrezajo merilu debelosti prve stopnje.

Povišana telesna masa, slabe prehranjevalne navade in pretiran stres so ključni dejavniki, ki vplivajo na razvoj presnovnega sindroma pri posamezniku. Presnovni sindrom opredeljujemo kot sočasen pojav debelosti v trebušnem predelu, povišanega krvnega tlaka, povišane ravni krvnega sladkorja, povišane ravni trigliceridov v krvi ter zmanjšane koncentracije holesterola v obliki lipoproteinskih delcev visoke gostote (HDL). Za diagnozo presnovnega sindroma je dovolj, da so prisotni samo trije od petih naštetih znakov. Pojav presnovnega sindrom močno poveča tveganje za nastanek sladkorne bolezni tipa 2 in srčno-žilnih bolezni.

Kronične nenalezljive bolezni kot posledica nezdravega prehranjevanja in nezadostne telesne dejavnosti spadajo med glavne vzroke smrti in prezgodnje umrljivosti, saj naj bi bile vzrok za kar 80 odstotkov vseh smrti. Z analizo izpolnjenih vprašalnikov smo ugotovili, da kar 13,3 odstotka vprašanih

Grafikon 2: Delež policistov, ki uživajo zajtrk

policistov poroča o prisotnosti bolezni prebavil, srca in ožilja ter sladkorne bolezni tipa 2.

Ugotovili smo, da 14,6 odstotka policistov nikoli ne zajtrkuje, 25 odstotkov pa jih zajtrkuje le konec tedna (grafikon 2). Samo polovica policistov je zapisala, da zajtrkujejo vsak dan. Neredno uživanje zajtrka lahko poveča možnost uživanja preobilnih obrokov v večernih urah, izpuščanje zajtrka pa lahko negativno vpliva tudi na produktivnost na delovnem mestu. Z rednim uživanjem zajtrka posameznik bolje obvladuje svojo željo po hrani. S tem se zmanjšuje možnost za čezmeren vnos energije in prepreči neželeno pridobivanje telesne mase.

Rezultati vprašalnikov nakazujejo, da le deset odstotkov vprašanih policistov uživa zadostno količino sadja in zelenjave. Redno uživanje sadja in zelenjave ima varovalen učinek in zmanjšuje možnost za pojav kroničnih nenalezljivih bolezni, bolezni srca in ožilja, sladkorne bolezni tipa 2 in nekaterih vrst raka. S primernim vnosom sadja in zelenjave telesu zagotovimo vitamine, minerale, prehranske vlaknine ter številne druge koristne snovi, ki jih naš organizem potrebuje za normalno delovanje.

Večina policistov svoje prehranjevalne navade ocenjuje kot zadostne, dobre ali zelo dobre, deset odstotkov pa jih ocenjuje kot nezadostne. Glede na že omenjeni podatek, da četrtina višji ima več kot vprašanih ITM od 30 kg/m^2, sklepamo, da velik del vprašanih najverjetneje napačno ocenjuje ustreznost svojih prehranjevalnih navad. V današnji množici prehranskih informacij je težko ločiti dobre informacije od slabih, zato ni presenetljivo, da je 34 odstotkov vprašanih že preizkusilo vsaj eno izmed diet.

Policiste smo poleg tega, da smo jih povabili k izpolnjevanju elektronskih vprašalnikov, povabili tudi k udeležbi na poglobljenih fizioloških meritvah, v sklopu katerih so najmanj tri dni skrbno zapisovali vso hrano in pijačo, ki so jo v teh dneh zaužili. Policisti, ki so se udeležili poglobljenih meritev, so po opravljeni analizi prehranskega vnosa prejeli poročila s povratnimi informacijami. V primeru natančnega poročanja zaužite hrane in pijače so lahko spoznali, ali njihov prehranski vnos ustreza priporočilom z vidika

vsebnosti energije, makrohranil, vitaminov, mineralov in vode.

Opažanja in analizo odgovorov na vprašalnike smo vsem, ki so se odzvali povabilu, predstavili tudi na dveh delavnicah. Eden izmed sklopov delavnic je bil namenjen predavanju o zdravi prehrani. Na njem smo s praktičnimi primeri prikazali, kako se pravilno načrtujejo zdravi obroki. Udeležence delavnic je pričakala pogostitev z domačimi jedmi, za katere so dobili tudi recepte.

Cilj ozaveščanja policistov o zdravem načinu prehranjevanja je predvsem izboljšanje njihovega počutja in zdravja ter razširitev njihovega znanja o zdravi, raznovrstni in uravnoteženi prehrani. Nasvet je, naj poskrbijo za pestro in uravnoteženo prehrano.

Izmensko delo

Izmensko delo je delo s spreminjajočim se časovnim delovnim razporedom. Vključuje dopoldansko in popoldansko delo, nočno delo, sezonsko delo in delo v pripravljenosti. Prisotno je pri poklicih, pri katerih je pričakovano, da so zaposleni ljudem dostopni 24 ur na dan. Nočno in izmensko delo posredno in neposredno vplivata na družinsko in družabno življenje, počutje, zdravstveno stanje, spanje in spremenjen bioritem, telesno in duševno počutje posameznika ter kakovost življenja.

Z vprašalniki smo želeli izvedeti, kolikšen delež policistov opravlja nočno delo in ali se počutijo sposobne za to. Odgovori so pokazali, da jih nočno delo opravlja kar 90 odstotkov, od tega pa se jih pet odstotkov ne počuti sposobnih za to, predvsem zaradi zdravstvenih razlogov. Iz vprašalnikov je razvidno, da opravljanje nočnega dela zelo vpliva na zdravstveno stanje, urejenost prehrane, družinsko in družabno življenje, udejstvovanje v prostočasnih aktivnostih, spanje in bioritem ter kakovost življenja (grafikon 3).

Zaradi povečane utrujenosti pri opravljanju izmenskega dela se lahko poveča nevarnost za nezgode in nesreče na delu. 60 odstotkov nezgod se v povprečju zgodi v prvi polovici jutranje izmene ali v drugi polovici nočne izmene, saj je takrat koncentracija najslabša. Policisti, ki so na terenu, in tisti, ki se vozijo domov po izmeni, morajo biti posebno pozorni, saj dolga vožnja in utrujenost povzročata poslabšanje koncentracije. Po določenih urah brez spanca se pri utrujenem vozniku pojavijo simptomi, ki so podobni simptomom, kakršne povzroča alkohol. Po 17 urah budnosti se psihofizične sposobnosti zmanjšajo tako kot pri vozniku, ki ima koncentracijo alkohola v izdihanem zraku 0,24 mg/l. Ravno zato je spanec ključen pri opravljanju izmenskega dela. Priporočena količina spanja za odrasle je sedem do devet ur dnevno.

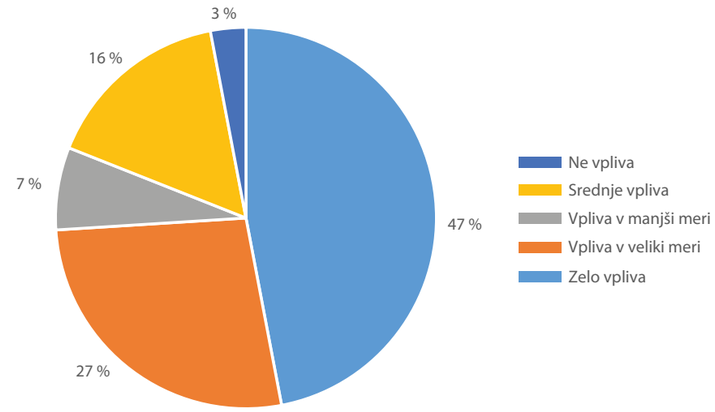
Nočna izmena je opredeljena kot potencialni vir stresa, ki je lahko dejavnik za nastanek izgorelosti. Izgorelost na delovnem mestu ima kroničen potek, ki se kaže kot utrujenost, izčrpanost, razdražljivost in zmanjšana koncentracija in lahko preide v depresijo. Najpogosteje se pojavlja med 30. in 40. letom, in sicer zlasti pri ženskah. Stres na delovnem mestu povzročajo predvsem izmensko delo, pomanjkanje časa za družino in prijatelje, utrujenost, težave z zdravjem kot posledica dela in slabše splošno počutje posameznika. Tudi rezultati vprašalnika nakazujejo podobne rezultate. Kot najbolj stresne vidike dela so anketiranci označili nočno delo, to, da so sami, pomanjkanje časa za gibanje, utrujenost/izgorelost, težave z zdravjem kot posledico dela (bolečina v križu ipd.).

Grafikon 3: Vpliv nočnega dela na kakovost življenja

Policisti so na seznamu stresnih dogodkov, ki so jim bili izpostavljeni v zadnjih 12 mesecih in za katere lahko potrdijo, da jih doživljajo kot ogrožajoče, izpostavili: denarne težave in skrbi, slabe medsebojne odnose, nadurno delo, nočno delo ali učenje, nezadovoljstvo s finančnim stanjem, močan delovni pritisk, neugodne delovne razmere in naporen urnik.

Pri projektu smo želeli policistom predstaviti pozitivne in negativne učinke nočnega in izmenskega dela, izzive, s katerimi se srečujejo, in način spopadanja z njimi. V skupni skrbi za zdravje smo želeli policistom zmanjšati negativne posledice, kot so absentizem, izgorelost in slabše splošno počutje.

Mobilna aplikacija

Pred kratkim smo uspešno razvili pilotno mobilno aplikacijo za pametne telefone, ki uporabljajo sistem Android. Aplikacija je bila razvita z namenom spodbujanja zdravega življenjskega sloga policistov med delom in izven dela. Razdeljena je na dva glavna dela – administratorja (to je usposobljena oseba, ki načrtuje obvestila oziroma aktivnosti) in uporabnika (v nadaljevanju: policist). Administrator lahko v sistem dodaja nove policiste in aktivnosti ter ureja urnik obvestil za posameznega policista. Na drugi strani se mora policist po namestitvi aplikacije prijaviti v sistem. S tem smo poskrbeli za preprosto uporabo aplikacije. Policist lahko dostopa do svojega seznama obvestil in do vsebine posameznega obvestila. Obvestila se mu samodejno prikazujejo ob točno določeni uri in dnevu v skrajšani obliki, po kliku na obvestilo pa se aplikacija odpre in prikaže celotno vsebino. Administrator glede na policistov delovnik prilagodi čas prikaza in vsebino obvestila. Aktivnosti zajemajo priporočila glede gibalne aktivnosti, ergonomije, prehrane, izmenskega in nočnega dela ter stresa. Gibalna aktivnost zajema predvsem aktivne odmore, pri čemer je poudarek na krepilnih in razteznih vajah. Pri prehrani je poudarek na zadostnem vnosu tekočine in živil, medtem ko je pri izmenskem in nočnem delu ter stresu poudarek na organiziranju dneva, zadostni količini spanca in predlogih za sprostitev.

Spletni vprašalniki

Med trajanjem projekta smo vzpostavili spletno platformo, ki vključuje vprašalnike po tematskih sklopih: 1) dnevna gibalna aktivnost, 2) prehrana in hidracija ter 3) psihosocialni vidiki. K uporabi spletnega orodja smo povabili slovenske policiste, člane Sindikata policistov Slovenije. V dobrih dveh mesecih anketiranja je bilo skupno izpolnjenih več kot 1.500 spletnih vprašalnikov. Posameznik je ob koncu reševanja vprašalnika prejel samodejno generirano poročilo o svojih rezultatih in individualizirane predloge za izboljšanje življenjskega sloga. Namen spletne platforme je bil promocija zdravega življenjskega sloga z ozaveščanjem, vrednotenjem in konkretnimi predlogi za spremembo življenjskega sloga. Kar 90 odstotkov uporabnikov spletne platforme se je strinjalo, da se njihovi rezultati lahko uporabijo za raziskovalne namene. Izsledki te raziskave bodo koristni v nadaljnjih prizadevanjih Sindikata policistov Slovenije. Nekaj izsledkov smo predstavili tudi v tem prispevku.

Objektivne in fiziološke meritve

Z namenom poglobljenega vrednotenja življenjskega sloga in psihofizičnega stanja slovenskih policistov smo izvedli poglobljene meritve, v katerih je sodelovalo 66 policistov iz osrednje in zahodne Slovenije. Sodelujoči v raziskavi so deset dni nosili dva senzorja gibanja, s katerima smo ugotavljali količino gibalne aktivnosti. Na podlagi omenjenih podatkov smo preverili in potrdili spletni vprašalnik o dnevni gibalni aktivnosti, ki je tako postal verodostojno orodje za množično vrednotenje.

Poleg že omenjenih podrobnih prehranskih meritev smo sodelujoče povabili k dodatnim meritvam, ki so vključevale meritev telesne sestave, vrednotenje kazalcev srčno-žilnega zdravja in meritev bazalne presnove. Vse meritve so sodelujoči opravili v mirovanju. V sklopu meritve telesne sestave smo z bioimpedančno tehtnico ocenili delež telesne maščobe. V okviru meritev srčno-žilnih kazalcev smo sodelujočim izmerili centralni in periferni krvni tlak, hitrost pretoka krvi in elastičnost arterijskega žilja. Izvedli smo tudi meritev z EKG-napravo ter izmerili frekvenco srčnega utripa in frekvenco dihanja. Z namenom objektivnega vrednotenja stresa pri posamezniku smo sodelujočim v mirovanju merili prevodnost kože, dodaten podatek o stopnji stresa pa smo pridobili z analizo variabilnosti srčnega utripa. Pri meritvi presnove smo sodelujočim izmerili porabo energije v mirovanju. Po obdelavi podatkov smo vsem ponudili povratne informacije v obliki poročil in predloge za izboljšanje zdravstvenih kazalcev.

Sklep

Izsledki projekta Promocija zdravja na delovnem mestu za slovenske policiste so pomembni tako z znanstvenoraziskovalnega vidika kot z vidika uporabnosti, saj so temelj za nadaljnje delo Sindikata policistov Slovenije. Kot je bilo načrtovano že na samem začetku projekta, bomo s Sindikatom policistov Slovenije ob koncu leta 2019 rezultate predstavili odločevalcem in s tem pripomogli k sistemskemu reševanju problematike promocije zdravja na delovnem mestu.

Besedilo: Nastja Podrekar, Kaja Kastelic, Monika Pavlović, Špela Rabič, Kristina Rus, Sandra Verdev, Peter Kozlovič, Jure Žitnik in dr. Nejc Šarabon (vsi s Fakultete za vede o zdravju, Univerza na Primorskem)

Foto: GettyImages

Z AKTUALNO SPREMEMBO PRAVILNIKA O POLICIJSKI UNIFORMI NA NOVO UREJENO TUDI VPRAŠANJE TETOVAŽ V SLOVENSKI POLICIJI

TETOVIRANJE V POLICIJI?
ZAKAJ PA NE!

V slovenski policiji se je nedavno zgodil droben, a obenem revolucionaren premik pri dopuščanju izražanja posameznikove individualnosti s tetovažami. Medtem ko norme glede osebne urejenosti ostajajo precej tradicionalne (npr. pričeska, urejenost brk in brade), se naša ustanova z določbo, ki policistkam in policistom dopušča tetovaže na vidnem mestu (z izjemo vratu in glave), zagotovo uvršča med najnaprednejše policijske organizacije.

TETOVIRANJE: UMETNOST, KI JE VSEM LJUDSTVOM SKUPNA ŽE OD PRADAVNINE DALJE

Čeprav se tetoviranje mnogim zdi sodobna modna muha, ki je v šestdesetih letih prejšnjega stoletja zablestela v Ameriki in z globalizacijo ter splošnim odpiranjem družbe prišla tudi k nam, je tovrstno markiranje ob brazgotinjenju, žigosanju, prebadanju in kavterizaciji (namerno povzročanje opeklin) ena izmed najstarejših praks spreminjanja telesa.[1] Umetnost tetoviranja ne izhaja iz določenega kulturnega prostora, ampak iz osnovne človekove potrebe po krašenju telesa.[2] Za ljudi je značilno, da radi simbolično spreminjajo svojo telesno podobo. Smo namreč edina živa bitja, ki lahko izbirajo lastno perje, in to seveda dejansko tudi počnemo, tako da si krasimo, deformiramo in kirurško spreminjamo telo; najpogosteje preprosto tako, da uporabimo obleko za izražanje spola, statusa, življenjskega sloga, razpoloženja in drugega.[3]

Tetoviranje je univerzalen pradavni pojav, katerega začetkov ne moremo natančno časovno in krajevno določiti.[1] Pojavlja se v vseh zgodovinskih obdobjih, in sicer avtohtono na različnih geografskih območjih. Strokovnjaki menijo, da je prisotno že od samega začetka človeštva pred 10.000 leti. Na podlagi orodij, kot so statve iz žgane gline, raznih instrumentov, ki so se uporabljali pri izdelavi tetovaž, in sledi železovega in manganovega oksida na paleolitskih okostjih lahko domnevamo, da

so proces tetoviranja poznali že v prazgodovini. To dokazujejo tudi odkritja kipcev v različnih predelih sveta iz obdobja 4.500–3.500 let pred našim štetjem, na katerih so dobro opazni znaki tetoviranja, ki se kažejo kot okras na prsih, okončinah in obrazu.[4] Najzgovornejše so zagotovo mumije, npr. mož z ledenika (poimenovan Ötzi), ki je obenem tudi prva prepričljiva najdba, ki priča o obstoju tetoviranja na evropskem ozemlju. Ötzi je star približno 5.300 let, kar pomeni, da je živel v kameni dobi. Našli so ga leta 1991 v Alpah na meji med Avstrijo in Italijo. Na različnih delih telesa je imel dobro ohranjene ostanke 57 različnih karbonskih poslikav, ki so jih strokovnjaki povezovali s terapevtskimi funkcijami.[5]

Slika 1: Tetovaža vrtnice

Vir: Tau Art (b. l.)

Vrtnica na splošno simbolizira ljubezen, obenem pa ima še številne druge pomene: temno rdeča vrtnica – žalovanje; vrtnica barve hibiskusa – nežna lepota; roza vrtnica – popolna sreča, prosim, verjemi mi; rdeča vrtnica – ljubezen, ljubim te; list vrnice – lahko upaš; čaj iz vrtnic – vedno si bom zapomnil; vrtnica brez trnjev – ljubezen na prvi pogled; bela vrtnica – nedolžnost in čistost, vreden sem te, nebeška si, skrivnost in molk; skupek belih in rdečih vrtnic – enotnost, rožnati emblem Anglije; črna vrtnica – smrt ali slovo; bela posušena vrtnica – raje smrt kot izguba vrline; rumena vrtnica – nezvestoba; popek vrtnice – lepota, mladost in nedolžno srce; rdeč popek vrtnice – čistost in ljubkost; šopek zrelih vrtnic – hvaležnost …

NAJRAZLIČNEJŠE FUNKCIJE IN SPOROČILNOST TETOVIRANJA

Osnovni namen tetoviranja ni bil zdravljenje, ampak predvsem simboliziranje – kaže se namreč predvsem kot komunikacijsko sredstvo.[5] Funkcije in zlasti pomene tetoviranja moramo vedno razumeti v določenem kulturnem in družbenem okviru, v katerem se tetoviranje izvaja. Prav pomeni in funkcije tetoviranja so se namreč skozi zgodovino močno spreminjali. V preteklosti so tradicionalne družbe s tetovažami izražale svoje vrednote, verovanja, posameznikov status in vlogo v družbi pa tudi kolektivnost in družbeno pripadnost. Tetoviranje je bilo sestavni del obredov. Pomeni samih tetovaž so bili nedvoumni, stalni, nespremenljivi in vedno enako razumljeni, saj je bilo tetoviranje del kolektivnega spomina posamezne tradicionalne družbe. V sedanjosti so se ti družbeni procesi močno spremenili in tako je tetoviranje med drugim postalo izbira posameznika. S tem je postalo tudi večpomensko, odprto za številne interpretacije njegovega pomena. V današnjem času namreč tetovaže izražajo posameznikovo individualnost in identiteto ter poudarjajo lastno zgodbo, drugačnost, izbirnost in nenazadnje tudi dekorativnost in umetniškost.[4]

Izražanje s tetoviranjem ima močne temelje in tudi močno sporočilno vrednost. V tradicionalnih družbah so tetovaže določale družbeni položaj in hierarhično družbeno ureditev ter bile namenjene dokazovanju pripadnosti in pridobitvi življenjske moči in sreče.[4] Tetoviranje je bilo večinoma privilegij in domena višjega plemstva, ki se je tudi tako razlikovalo od preprostih ljudi.[4]

Slika 2: Tetovaža z motivom kitajske pismenke

Vir: Tau Art (b. l.)

Kitajska pismenka je majhna in nevsiljiva tetovaža, katere vsebina oziroma sporočilo večini ni razumljivo.

Seveda pa se je tetoviranje uporabljalo tudi za negativne namene. Tako so npr. v stari Grčiji in Rimu s tetovažami zaznamovali in poniževali nižje sloje družbe, zločince, sužnje, vojne ujetnike in barbare. Tetovažo so imenovali stigma in ta beseda izvorno pomeni pičiti, prebadati in prebosti, dejansko pa je pojem stigma takrat pomenil enako kot danes – neizbrisno sramotilno znamenje, ki posameznika ločuje od večine.[6] Zaradi take stigme npr. sužnji nikoli niso mogli postati državljani, čeprav so bili sposobni kupiti svojo svobodo. Tetovaže so bile doživljenjske oznake krivde, toda zločinci so se počasi začeli kititi z njimi – v svoji skupnosti in tudi družbi navzven so jih začeli nositi s ponosom, podobno kot danes, ko so za kriminalce znak časti.[7]

Na Balkanu je bilo pri Tračanih tetoviranje znak plemstva – barvali so si obraze in ude, in to stopnjevali glede na ugled.[8] Čeprav so se v različnih kulturah značilno več tetovirali moški, je bil običaj tradicionalnega tetoviranja na Balkanu praviloma prisoten pri obeh spolih.[5] Zanimivo je, da so se na nekaterih območjih tetovirale le ženske (celinska Dalmacija, del zahodne Hercegovine ter del srednje in severne Bosne vse do Slavonije).[9] Razlike med moškim in ženskim tetoviranjem se odražajo predvsem v drugačni simboliki motivov in mest tetovaž po telesu. Že pri Ilirih in Tračanih je znano, da so njihove ženske nosile tetovaže kot znak pripadnosti družini (in bile nekako spoštovano zaznamovane), pa tudi kot modni dodatek. To se je precej spremenilo v času turških vdorov, ko so se ljudje tetovirali zaradi zaščite. Npr. Hrvatice so s tetovažami prekrivale svoja telesa in telesa svojih otrok, da bi se zaščitile pred prisilno islamizacijo s poroko. Tako so tetovaže čez čas postale simbol krščanstva v večetnični Bosni, in sicer izraz pripadnosti hrvaški/katoliški kulturi tega ozemlja.[5]

Ljudje so torej tetovaže vedno povezovali s statusom in kulturnozgodovinskim ozadjem, vseskozi pa so imele predvsem veliko sporočilno vrednost. Dandanes sicer ob iskanju izvora te človeške prakse pogosto pomislimo na tihomorska otočja, Samoo, Havaje, Filipine, Borneo, Japonsko, Kitajsko in druge eksotične kraje, kjer je tetoviranje vsekakor bilo in je še vedno zelo razširjeno. Redko pa pomislimo npr. na Afriko, kjer se je tetoviranje pogosto kombiniralo z brazgotinjenjem[10], še raje pa pozabimo na zgodovino zahodne kulture, ki sicer kaže pretrgan razvoj, saj je bilo tetoviranje dolgo časa obravnavano kot nezaželeno, celo zločinsko.[1] Največjo vlogo pri nazadovanju razvoja tovrstne umetnosti v Evropi je imela zagotovo religija. Krščanska cerkev je namreč od osmega do desetega stoletja prepovedovala tetoviranje zaradi spreminjanja telesa, ki je bilo ustvarjeno po božji podobi, posledično pa je imelo tetoviranje tako pri kristjanih kot pri

muslimanih negativno konotacijo še nadaljnjih tisoč let.[7]

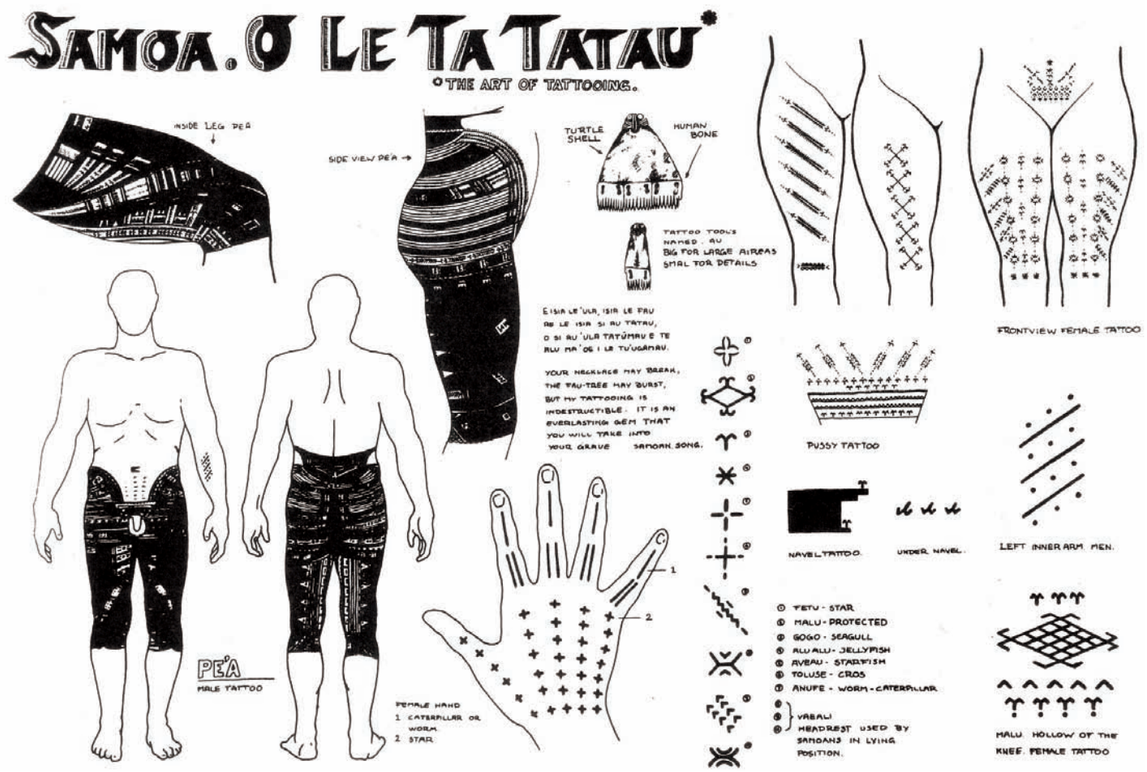
Fenomen tetoviranja se je tako v Evropi skoraj ustavil, čeprav so se tudi v tem obdobju romarji, ki so potovali v Jeruzalem, Meko in Medino, tetovirali in sovaščanom s tem dokazovali svoje dosežke.[7] Navada je znova zaživela po zaslugi velikih popotnikov, ki so odkrivali novi svet. Tudi tokrat se je najprej razširilo v visoki družbi 18. in 19. stoletja. Celo otroci redoljubne in stroge kraljice Viktorije so bili tetovirani; roka enega med njimi je bila denimo okrašena z velikim zmajem. Tetoviranje je bilo razširjeno tudi v Franciji, med znanimi tetoviranci pa je bil kralj Henrik IV., ki je imel na prsih napis Persévérer jusqu'à la mort dans la confession de Genève (slov. Do smrti vztrajati v kalvinizmu), ki ga je najverjetneje moral skrivati pred katoliško cerkvijo, ker je izražal kalvinistično veroizpoved.[11]

Pred letom 1890 so si tetovaže lahko privoščili le premožnejši, saj je delo potekalo ročno – bilo je zamudno in posledično tudi dražje. Tako je bilo vse do začetka prve svetovne vojne, ko se je pojavil prvi električni strojček za tetoviranje. Tetoviranje z novo napravo je bilo manj boleče in cenejše, tetovaže pa so bile narejene veliko hitreje. To je pripomoglo k širjenju tetoviranja med nižjimi sloji, med višjimi pa je posledično upadlo.[12] Tetovaže niso bile več privilegij bogatih, ampak so zaradi napredka v tehnologiji postale dostopne tudi navadnim smrtnikom.[13]

Trend sodobnega tetoviranja se je le še širil, s tem pa se je spremenila njegova sporočilnost. Nov način tetoviranja, ki so ga prinesla šestdeseta leta preteklega stoletja, je radikalno spremenil sam pomen tetoviranja – to je bilo odslej predvsem znak kljubovanja, upora vrednotam srednjega razreda ter odklon od tradicionalnega tetoviranja kot oblike patriotizma in od ljubezensko navdihnjenih tetovaž delavskega razreda ipd. Tetovaže so postale znak marginalnosti, deviantnosti in kriminala.[12]

Sedemdeseta leta 20. stoletja lahko poimenujemo renesansa tetoviranja, saj je poleg tehnološkega napredka prišlo do družbenih, umetnostnih sprememb v obliki različnih družbenih gibanj, kot so punk, neoprimitivna gibanja, gibanja za enakopravnost žensk … Obenem so v skupnost tetoviranja vstopili mladi umetniki, ki so svoj navdih črpali predvsem iz eksotičnih kultur Japonske, Bornea in Samoe. Pripadniki teh družbenih gibanj in umetniki tetoviranja so tetoviranje začeli uporabljati kot način potrditve identitete, individualnosti in svobode. Tetovaže so postale umetniška dela in s tem zanimive tudi za srednji družbeni sloj. Tetoviranje je prestopilo meje razslojevanja družbe in postalo vseprisotna praksa. Srednji sloj je v tetoviranju prepoznal modernost, duhovnost, izvirnost in individualnost. Vpliv japonskih in polinezijskih motivov in tetovaž je tetoviranju dodal še eksotičnost in romantičnost. V tem času so se tetovirali tudi slavni, priljubljeni zvezdniki, kot so Janis Joplin, Joan Baez in Cher, ki so bili vzor mlade generacije. Tetoviranje ni postalo samo sprejemljivo in priljubljeno, ampak tudi vseprisotno in vsakdanje. K širjenju priljubljenosti tetoviranja so s prikazovanjem zaželenih modnih smernic in zvezdniških zgodb pripomogli tudi množični mediji.[12, 4]

Slika 3: Tradicionalne tetovaže s Samoe

Vir: Hardy in Tuttle (2010)

Slike 4: Primeri nekaterih drugih metod sodobne izraznosti, ki s Pravilnikom o policijski uniformi in nadomestilih niso urejene

Implantati

Vir: Kalima (2019)

Kavterizacija (izžiganje)

Vir: eBaum's world (2007)

Brazgotinjenje

Vir: Body Art Guru (b. l.)

Lobing

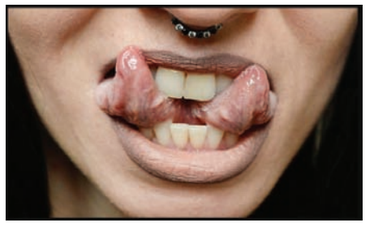
Vir: Medicalbag (2014)

Tetoviranje oči

Vir: Rebel Circus (2017)

Prerezan jezik – split tongue

Vir: Marsh (2018)

Vampirski zobje

Vir: The Local (2008)

V zavesti današnjega človeka se tetoviranje pojavlja kot sporno, namerno iznakaženje telesa, kot estetsko-umetniško, včasih modno početje, kot grožnja posameznikovi konformnosti in tudi anonimnosti ali kot potrditev identitete in oblasti nad lastnim telesom.[14] Po eni strani spada med najspornejše načine okraševanja človeškega telesa in umetniškega izražanja nasploh, po drugi pa je med najbolj izpovednimi modernejšimi oblikami umetniškega, oblikovalskega in modnega izražanja.[15] Od strogega funkcionalizma je prešlo k dekorativnosti in estetskosti.[15]

Zahodna kultura danes tetoviranja ne obsoja kot zločinsko in nezaželeno početje tako močno kot v preteklih zgodovinskih obdobjih[16], še vedno pa ostaja simbol drugačnosti. Zaradi svojega izvora in povezanosti s telesom še vedno velja za znamenje primitivnosti. Tetovaža je privlačna, a obenem zaradi svoje drugačnosti odbija.[12] Splošno gledano je tetoviranje bolj ali manj sprejeto, saj za večino pomeni nekaj lepega, način izražanja in sporazumevanja, celo umetniško delo.[13]

POLICISTI, VEDNO NA OČEH JAVNOSTI

Policija, ki je zagotovo najvidnejši agent družbenega nadzora in najbolj visokoprofilna vladna organizacija, je kot organ odkrivanja pooblaščena za odkrivanje in preiskovanje prekrškov in sumov kaznivih dejanj.[17] V družbi in državi ima posebno mesto, saj enako obravnava vse, je vsem enako dostopna in sploh s svojo pojavnostjo in dejanji izraža pristno nevtralnost (policija ni ne črna ne bela, ni niti za niti proti …) in le s svojo nevtralnostjo lahko zagotavlja pravičnost in enakost obravnavanja vsem.

Policiji je izraženo veliko zaupanje – ima ogromna pooblastila in moč za uveljavljanje družbenih pravil, zagotavljanje javnega reda, preprečevanje kriminala, zagotavljanje varnosti ipd. Seveda pa sodobne policijske dejavnosti ne zaznamuje toga, brezkompromisna avtoritarnost, pri kateri cilj vedno upravičuje sredstva. V sodobnem času policijska dejavnost ne poteka izolirano in neodvisno, ampak predvsem v partnerstvu s skupnostjo. Njeno učinkovitost, strategije, pristope ipd. pogojuje družba, ki je glavno merilo in obenem tudi glavno sidrišče tako policije kot tudi policistk in policistov.[18]

Za mnoge je policija najvidnejša predstavnica države in edina javna agencija, ki ima najširši možen stik z ljudmi, za katere deluje[19]. Hkrati je tudi najbolj javen izraz državne avtoritete[20], saj izvaja najočitnejše in najneposrednejše naloge, povezane z zagotavljanjem blaginje posameznika in skupnosti.[21] V državi deluje kot nekakšen mehanizem za vzdrževanje pričakovanega, individualnega, skupinskega in družbenega konformizma, ki je potreben za prav določeno raven sožitja med ljudmi, brez katerega ni reda in miru in ne potrebnega vzdušja za ubogljivost, poslušnost in podrejenost državi, ne glede na to, kakšna je.[22]

Tako kot vsaka institucija je tudi policija le institucija; storilnost, uspešnost in neuspešnost se sicer po navadi pripisujejo prav njej, a tako kot v drugih podobnih organizacijah delo lahko opravljajo le ljudje – policisti in policistke (če zanemarimo vse drugo prepotrebno osebje v policiji). Policist kot javna oseba v policijski uniformi je zagotovo najvidnejši in jasno prepoznaven vsakdanji predstavnik oblasti.[23] Ljudje ga sicer večinoma osebno ne poznajo, a vsakdo ve, da je del policije[24], saj nosi uniformo, orožje in druge pripomočke, ki nedvoumno prispevajo k njegovi avtoriteti, uradnemu značaju in moči.[25] Policist je namreč birokrat na ravni ulice, ki je neposredno v stikih z državljani in je vsem na razpolago.[26] Je simbol stabilnosti in moči, na katerega se lahko vsakdo zanese.[27] In ne le to: predstavlja državo, pri čemer istočasno deluje znotraj in v soodvisnosti od splošne javnosti.[25]

Čeprav so policisti vedno na očeh javnosti, jih večina ljudi ne vidi kot posameznike, ampak predvsem kot uslužbence policije, ki so zaradi svoje zunanje pojavnosti takoj prepoznavni. Vsi policisti nosijo enako uniformo in ta uniforma ima veliko sporočilno vrednost – priča o nevtralnosti in enakem obravnavanju po vsej državi, ne glede na to, ali to uniformo nosi starejša policistka ali mlad policist, niti glede na to, ali je policist višji ali nižji, močnejše postave ali vitek … Nič od naštetega ni pomembno, saj enotna uniforma ljudem pošilja nedvoumno sporočilo: »Ko se boste obrnili na policista oziroma policistko, vam bo ta pomagala, vas enako obravnavala in pravično presojala.«

POLICISTI IN TETOVIRANJE

Policist je javna oseba z zelo pomembno vlogo v družbi. Je nekako razosebljen, saj se ljudje bolj ali manj nanj ne obračajo kot na, denimo, policista Jožeta ali policistko Slavko, ampak na abstraktno podobo policista, ki ga prepoznajo po predpisani in splošno znani uniformi ter drugih nedvoumnih simbolih, ki so zakonsko določeni. Tako uniforma kot tudi vse oznake in oprema so simbol policije, vseh njenih storitev in vloge, ki jo ima v družbi. Policist oziroma policistka je simbol dobrega, pravičnosti, nevtralnosti in enakosti.

Vsaka policija si je od nekdaj prizadevala, da te nedvoumnosti ne bi odpravila. Tudi slovenska policija je sprejela jasna pravila glede pravilnega nošenja uniforme in osebne urejenosti, katerih glavno vodilo je enotnost. Norme, ki jasno določajo tako urejenost uniforme kot tudi osebno urejenost, niso le funkcijske, ampak tudi estetske in sporočilne. Tako kot vsako dejanje ima tudi osebna urejenost simbolno vrednost in iz samih pravil, ki med drugim določajo, »da morajo imeti policisti kratko in simetrično pristrižene ali pobrite lase, brez izrazitih prehodov (npr. irokeza), da lasje pri določeni drži glave spredaj ne smejo zakrivati oči in zadaj ne smejo segati čez rob ovratnika in ne smejo ovirati nošenja predpisanega pokrivala«[28], lahko hitro sklenemo, da so standardi precej nazadnjaški ali vsaj neavantgardni (glede pričeske so po merilih sodobne izraznosti tudi seksistični, ker so spolno pristranski – ženskam so dolgi lasje dopuščeni, moškim pa ne).

Slika 5: Policist v Veliki Britaniji

Vir: Morley (2016)

Slika 6: Policijska patrulja iz Oklahome

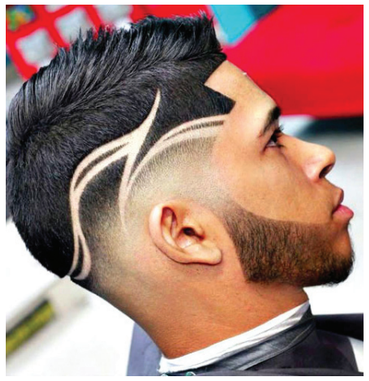

Vir: Cooper (2019)

Ta konservativnost je po svoje razumljiva, saj morajo policisti in policistke vedno iskati pot do občanov, in ne obratno – divje pričeske, zeleni lasje, osebna neurejenost, neobritost, neumitost, zmečkana in umazana uniforma, neprijetne vonjave ipd. zagotovo ljudi ne vabijo v njihovo bližino, niti ne pričajo o uniformnosti, vsekakor pa marsikoga odvračajo. Slednje lahko trdimo tudi za tetoviranje, ki si je sicer utrlo svoje mesto v *mainstream* kulturi in ga večina, kot kažejo raziskave, nekako sprejema, toda to še ne pomeni, da ga sprejemajo vsi ljudje. Dejstvo je, da je policija predstavnica celotnega ljudstva, tudi tistega z malo bolj zadržanimi pogledi na tetoviranje in tistega, ki tetoviranje povezuje z deviantnostjo in kriminalom.

Ne glede na mnoge zadržke in neodobravajoče poglede danes velja, da je v 21. stoletju tetoviranje nekaj čisto običajnega in nasploh družbeno sprejemljiv kulturni pojav.[13] Danes se ljudje množično tetovirajo. Npr. v Ameriki je tetoviranega že več kot petina prebivalstva, mladih pa celo več kot tretjina (36 odstotkov).[29] Temu trendu sledi tudi Slovenija – tudi pri nas je namreč zelo velika razširjenost tetoviranja.[30]

Slika 7: Sprejemljivo (levo) in nesprejemljivo (desno)

Vir: Greenwood (2012); Men's Hairstyles now (2019)

Seveda tetoviranje tako kot druge ljudi privlači tudi policiste in policistke. Le kako jih ne bi, ko pa prihajajo iz istega družbenega okolja kot drugi, a s to izjemo, da jim je bilo do nedavnega tetoviranje na vidnih mestih prepovedano. Toda v slovenski policiji se je tetoviranje kljub temu razcvetelo, k čemur je zagotovo prispevalo neupoštevanje jasnih pravil (tako tistih, ki so se tetovirali, kot tudi njihovih nadrejenih, ki niso ukrepali), posebno sporočilo glede dopustnosti tetoviranja pa je zagotovo prinašalo tudi to, da se je zaposlilo mnogo že tetoviranih posameznikov in posameznic.

ZAČETKI UREJANJA TEGA PODROČJA V SLOVENSKI POLICIJI

Delež tetoviranih se je počasi povečeval, trendi so se čedalje bolj liberalizirali, stopnjevale so se tudi številne dileme, v ozadju pa je bila zavest, da bi bilo to področje treba urediti. Odbor za integriteto in etiko v policiji je zato na pobudo vodstva policije in uslužbenca Centra za raziskovanje in socialne veščine[31] organiziral razpravo in pripravil ustrezno mnenje o osebni (ne)urejenosti policistov in policistk v uniformi oziroma civilnih oblačilih.[32]

Ugotovitve odbora v letu 2015 so bile, da se tetovaže, ki so tako ali drugače poznane že iz zgodovine, tudi v sodobnem času čedalje pogosteje uporabljajo za izražanje osebnih mnenj, simbolike in pripadnosti ali pa so modni dodatek. Ker so tudi policisti in policistke le del sodobne družbe, ne preseneča čedalje pogostejše eksperimentiranje posameznikov s tovrstnimi modnimi trendi, s tem pa tudi povzročanje nesoglasij zaradi približevanja mejam sprejemljivega obnašanja in urejenosti policistov v uniformah in civilnih oblačilih v službi.[32]

Izhodišče razprave je bilo, da se tematika prouči tudi v primerjavi z ureditvijo v tujih policijah, in to tako s pravnega kot praktičnega vidika. Člani so tako od tujih policij pridobili različne prakse in pristope.

PRIMERJAVA S TUJIMI POLICIJAMI

Avstrijska policija je povedala, da je tetovaža sprejemljiva, če je prekrita z delom uniforme. Ne sme biti vidna ob vzravnani drži osebe ali nošenju poletne srajce s kratkimi rokavi. Avstrijci namenjajo pozornost tudi vsebini tetovaže, ki ne sme biti povezana z radikalnimi političnimi stališči (levi ali desni ekstremizem). To presodi kriminalistična policija na podlagi fotografije tetovaže. Sprejemljive so tetovaže, ki nastanejo zaradi kozmetičnih razlogov (npr. trajni *make up*). Oseba s tetovažo ali pirsingom mora dokazovati neokuženost s hepatitisom.[32]

Tudi v Italiji za vse uniformirane službe velja, da je tetovaža dovoljena na skritih mestih pod uniformo ali če je manjša in jo je mogoče prekriti s primernim obližem, medtem ko nošenje uhanov in pirsingov ni dovoljeno. V postopku zaposlovanja vsebinsko primernost tetovaž preuči komisija (zdravnik in psiholog), ki kandidata preverja z vidika primernosti za delo.[32]

Francija glede tetoviranja nima posebnega predpisa, obstajajo pa usmeritve poveljnika policije, ki zahtevajo diskretno nošenje tetovaž, tako da ob nošenju uniforme niso na vidnem delu telesa. Nasprotno ima Hrvaška to področje urejeno s posebnim aktom Uputa o načinu nošenja djelova policijske odore, v katerem je izrecno poudarjeno, da ni dovoljeno nošenje nakita in tetovaž na obrazu in vidnih delih telesa.[32]

Tetovaže na vidnih mestih niso dovoljene niti v Islandiji in Belgiji, znan pa je belgijski primer študenta s tetovažo na vidnem mestu na roki, ki v okviru sprejemnega postopka ni bil izločen. Odgovornost za napako v sprejemnem postopku ni bila individualno ugotovljena, zato so postopek končali s pogojem, da študent tetovažo prekrije z obližem.[32]

Glede na ureditev v tujih policijah je Odbor za integriteto in etiko v policiji sklenil, da se jih večina podobno spopada s problematiko tetoviranja. Ne glede na posamezne manjše razlike v pravni urejenosti in praktičnih pristopih reševanja primerov med njimi je bilo mogoče podati skupno ugotovitev. V tujih policijah, predvsem v uniformiranih službah, v nekaterih državah pa tudi pri civilnih policistih, z različnimi akti poudarjajo nesprejemljivost oziroma nezdružljivost tetovaž in drugih izstopajočih modnih dodatkov (npr. pirsingov) na vidnih mestih s poklicem policista. Pozornost namenjajo tudi obravnavi posameznega primera glede vsebine tetovaž in s tem (ne)primernosti osebe za delo v policiji.[32]

Člani Odbora za integriteto in etiko v policiji so logično sklenili, da je pravna urejenost tetoviranja v slovenski policiji povsem primerljiva s tujimi policijami in tako ustrezna.

DILEME, POVEZANE S PREPOVEDJO TETOVAŽ NA VIDNIH MESTIH

Temu mnenju je leta 2015 sledilo tudi vodstvo policije, ki je z dokumentom *Z osebno urejenostjo in primernim vedenjem skrbimo za ugled policije – pojasnilo* notranjo javnost vnovič seznanilo, da tetovaže na vidnih mestih niso dopustne. Uslužbencem policije, ki pa imajo tetovaže na vidnih delih telesa, kar je bilo sicer v nasprotju s Pravilnikom o policijski uniformi in nadomestilih, pa je prepustilo odločitev, ali si bodo tetovažo odstranili ali pa jo bodo prekrili z ustreznim obližem, ki prav tako ne sme kvariti videza.[33]

Kljub nedvoumnemu sporočilu in jasni prepovedi nošenja tetovaž na vidnih mestih pa premikov v policijski kulturi ni bilo – pravila se preprosto niso spoštovala. Zato je uslužbenec Centra za raziskovanje in socialne veščine leto pozneje znova poudaril nekaj dilem, povezanih s tetoviranjem policistk in policistov oziroma nespoštovanjem Pravilnika o policijski uniformi in nadomestilih.

Najprej je predstavil trende v sodobni družbi. Tetoviranje namreč ni muha enodnevnica, hipni trend, ampak del človeške kulture, ki ga od nekdaj poznajo skoraj vse svetovne kulture. Seveda nosi različne konotacije, od skrajno negativne, ki se povezuje s kriminalom in subkulturnimi skupinami, kot so zaporniki ali ulične združbe, do pozitivnega umetniškega osebnostnega izraza. Tetoviranje se je zaradi čedalje pogostejšega izražanja individualizacije razširilo zlasti v sodobnem svetu, s tem da so pri večinski populaciji motivi izgubili tradicionalno sporočilo – tetovaže so namreč postale del osebnega individualnega izražanja. Nanje se je začelo gledati predvsem z estetskega vidika – kot enega od sredstev krašenja človeškega telesa, kar pa ne pomeni, da se je prenehalo obredno tetoviranje za izražanje pripadnosti skupin.

Dobro se je torej zavedati spreminjajočih se družbenih norm, ki naj bi jih sprejemala in odražala tudi policija. V sodobni družbi tetoviranje ni tabu, vsaj ne pri mlajših, naprednejših generacijah. To je precejšnja dilema, saj vemo, da je policija v službi celotnega naroda, tudi ostarelih in konservativnih, pri katerih ima tetovaža pogosto še vedno negativno konotacijo.

Druga dilema se nanaša na neupoštevanje jasnih pravil. Kljub jasni opredelitvi v Pravilniku o policijski uniformi in nadomestilih in ponovnemu opozorilu na dolžnost spoštovanja pravilnika[34] je praksa izražanja individualnosti in osebne estetike s tetoviranjem čedalje bolj prisotna tudi pri policistih. Policisti so tako kot splošna populacija pri svojih tetovažah čedalje drznejši in tetovaže so čedalje večje, predvsem pa jih je čedalje več na vidnih mestih. Poleg tega policija v svoje vrste sprejema tudi nove kandidate z vidnimi tetovažami, kar še bolj poudarja vprašanje pomembnosti zapisanih norm. To stanje pa ne prevprašuje le relevantnosti predpisov, ki se očitno ne izvajajo, ampak tudi ključno vprašanje demokratičnosti – enakosti. Pravila morajo namreč veljati za vse enako. Pregovorno sicer velja, da izjema potrjuje pravilo, v praksi pa izjema priča o nedemokratičnosti, krivičnosti ipd.

V okviru sprejemnih postopkov in novega zaposlovanja se je sicer omenjala bojazen glede kršitve človekovih pravic posameznikom, ki bi jih zavrnili zaradi tetovaž na vidnem mestu, toda tetoviranja ne moremo enačiti z drugimi ustavno določenimi merili enakosti, kot so spol, rasa, veroizpoved, premoženje ipd., ker je osebna izbira posameznika. Zagotovo pa ima elemente kršitve načela enakosti praksa zaposlovanja vidno tetoviranih kandidatov za policiste, seveda ob zavedanju, da so jih v preteklosti ob enakih pravilih o urejenosti zavračali.

Druga dilema torej zadeva načelo vladavine prava, zakonitosti in enakosti. V slovenski policiji je tako

Slike 8: Tetovaže nekaterih skupin

Hells Angels
AFFA = Angel Forever, Forever Angel

FAIM – irska mafija

EME – mehiška mafija

Vir: Canada Border Services Agency (b. l.)

Slike 9: Nekateri simboli in njihovi pomeni

Pajkova mreža lahko pomeni:

- čas, preživet v zaporu,
- čas v kriminalni združbi,
- začetek kriminalnega načina življenja.

Pet pik lahko pomeni:

- opomin, kako obravnavati ženske ali policijo,
- simbol prepoznavanja med Romi,
- skupino tesnih prijateljev,
- sam proti svetu,
- čas v zaporu.

Tri pike lahko pomenijo:

- življenjsko poslanstvo kriminalca (zapor, bolnišnica ali pokopališče),
- moje noro življenje (mi vida loca),
- smrt policistom (Francija: mord aux vaches),
- anarhija (Grčija),
- ničesar ne slišim, ničesar ne vidim, ničesar ne povem (Turčija).

Solza pod očesom lahko pomeni:

- nosilec je nekoga ubil,
- čas, preživet v zaporu,
- nosilec je bil v zaporu posiljen,
- izgubo člana družine ali kriminalne združbe.

Vir: Canada Border Services Agency (b. l.)

Pomeni nekaterih numeričnih tetovaž
88 = heil Hitler
311 = KKK (Ku Klux Klan)
100 % = popolnoma belske korenine
4/19 = protivladne skupine
4/20 = neonacizem (Hitlerjev rojstni dan)
18 = Adolf Hitler
23 = bela (white) – skini

Vir: Canada Border Services Agency (b. l.)

treba spremeniti pravila ali pa jih dosledno izvajati, sicer se samodejno vzbuja dvom o veljavnosti vseh drugih norm glede urejenosti, pa tudi dvom o dolžnosti spoštovanja drugih pravil.

Tretja dilema se nanaša na uniformo, ki ne predstavlja le policije kot institucije, ampak splošno odprtost, enakost ipd. Uniforma je simbol pravičnosti in nenazadnje državni simbol. Izražanje individualnosti s tetovažo to enotnost in nevtralnost policijske podobe brez dvoma uničuje, ob tem pa ima simbolika tetovaž zelo pogosto tudi negativno konotacijo. Tetovaža je namreč za nekatere že sama po sebi simbol negativnega, ne glede na njeno splošno konotacijo pa večina tetovaž vsebuje simbole, ki vsekakor prenašajo neko sporočilo. Tako kot tetovaža sama so tudi simboli predvsem osebni izraz in nosilcu nekaj pomenijo, ne glede na to pa nosijo tudi tako ali drugačno splošno sporočilo. Tako si posameznik denimo lahko za izražanje patriotizma, ki sicer kaže na ljubezen do Slovenije in slovenske kulture, omisli tetovažo karantanskega zmaja, ne glede na njegov namen pa bodo mnogi ta simbol videli kot simbol sovraštva. Karantanskega zmaja so si namreč prisvojili tudi skinheadi. Podobno je npr. s svastiko, ki je do Hitlerjevega triumfa veljala za simbol sreče, sonca in ljubezni, danes pa za mnoge nosi sporočilo sovraštva do vsega drugačnega.

Simboli so torej raznovrstni, z različnimi sporočili, ki so pogosto vsebinsko in kulturno pogojena, predvsem pa se njihovo sporočilo lahko relativno hitro spremeni. Simbol policijske uniforme je pozitiven, prepoznaven in nedvoumen, toda ni neprekosljiv – npr. svastika na policistovi nadlakti bi lahko v sporočilni vrednosti prevladala.

Uslužbenec Centra za raziskovanje in socialne veščine je na zasedanju Odbora za integriteto in etiko v policiji ponudil še primere ureditve tetovaž iz malo naprednejših držav. Tako je omenil Veliko Britanijo in Škotsko, kjer tetovaže niso prepovedane. V Veliki Britaniji so policistom prepovedane le, če so posebno izrazite, neokusne, žaljive ali škodljive za dostojanstvo in avtoriteto policijske vloge.[35] Na Škotskem niso sprejemljive tetovaže na obrazu, razen tistih, ki so povezane z religioznimi in medicinskimi razlogi, ob tem pa ne glede na to, ali so vidne ali ne, ne smejo škodovati dostojanstvu in avtoriteti policije, kazati nesprejemljivega vedenja do katerih koli posameznikov ali dela skupnosti in kazati pripadnosti določeni skupini, ki bi lahko žalila člane skupnosti. Obenem ne smejo biti spodbudne v negativnem pomenu, žaljive, opolzke, krute, rasistične, seksistične, sektaške, homofobične, nasilne ali zastrašujoče.[36]

Leta 2017 je Odbor za integriteto in etiko v policiji kljub dilemam soglasno odločil, da je ureditev, kot jo določa Pravilnik o policijski uniformi in nadomestilih, ustrezna, in sprejel enako načelno mnenje kot leta 2015, in sicer da so tetovaže na vidnih mestih telesa prepovedane. Zavzel se je za poenoteno prakso in učinkovito izvajanje normativnih določil. Predlagal je tudi razmislek o tem, kako denimo sankcionirati zaposlene, ki tetovaž ne prekrijejo, in razmislek o nezaposlovanju takih oseb v policijo itd.[37]

Takratno strokovno mnenje odbora je bilo vsekakor korektno in legitimno, saj tetovaže dejansko kvarijo enotno podobo slovenskih policistk in policistov. Kljub temu pa to ni ustavilo policistov, ki bi morali ali prekrivati ali odstraniti tetovaže, niti nadrejenih, ki bi morali dosledno izvrševati določbe Pravilnika o policijskih uniformi in nadomestilih. Prevladale so predvsem norme splošne kulture in notranje javnosti, ki so postopoma čedalje bolj sprejemale tetoviranje.

PREMIK K LIBERALNEJŠI UREDITVI KONEC LETA 2018

Konec leta 2018 je bilo sprejeto mnenje, da je bila obstoječa ureditev glede tetoviranja sicer primerna, vendar neživljenjska.

Določbe so bile namreč jasne, vendar je v sistemu prihajalo do različnega pristopa k policistom, ki so tetovirani v nasprotju z določbo Pravilnika o policijski uniformi in nadomestilih, po katerem so bile tetovaže na vidnih delih telesa prepovedane. Takšne težave so se že vrsto let kazale v večini enot. Tako se že služba, ki je sprejemala kandidate za policiste na šolanje, ni odzvala na podlagi obstoječih norm in je to (obstoj tetovaže) v nadaljevanju, ko je kandidat za policista že postal policist, ugotovil šele njegov vodja. Tudi vodje se niso odzvali enako, saj se nekateri niso hoteli izpostavljati in so preprosto prezrli to težavo. Še več, nekateri vodje so menili, da to ni njihova stvar, saj so bili ti policisti po izboru sprejeti v sistem in je že nekdo pred njimi vodil selekcijo sprejemljivosti tetovaž. Tudi ob zamenjavi vodij se novi vodja s tem po navadi ni ukvarjal. S pluralizacijo človekovih pravic in svoboščin, svobode medijskega prostora in vse bolj ozaveščeno zunanjo javnostjo so se začele poudarjati tudi javna podoba policista in s tem povezane tetovaže.[38]

Ugotovljeno je bilo, da so policisti imeli tetovaže že vrsto let. S tetovažo so se zaposlili v policiji in takrat niso bili opozorjeni na to. Tako so opravljali svoje naloge na terenu in bili šele pozneje opozorjeni, da so tetovaže na vidnem mestu nedopustne oziroma da jih pravilnik ne dopušča. Kljub temu je bilo treba spoštovati takrat obstoječe normative in se sistemsko spopasti z reševanjem te problematike.[38]

Dodatni razlog, da je bilo treba nekaj storiti na tem področju, je bil prav gotovo tudi zmanjšano zanimanje državljanov za poklic policista, ki je najbolj prisotno v zadnjih letih gospodarske rasti. Glede na to, da so tetovaže postale že del vsakdana v naši družbi, je bilo treba temu primerno spremeniti tudi merila o tetovažah v policiji.[38]

Pobudo in samo odločitev za spremembo in ureditev področja tetovaž in njihovo sprejemljivost v policiji je sprejela generalna direktorica policije v sodelovanju z notranjo javnostjo in policijskima sindikatoma. Policija je na podlagi družbeno sprejemljivih norm pristopila k spremembi pravil na področju tetovaž, ki vplivajo na zadovoljstvo zaposlenih in določajo liberalnejša pravila pri izboru novega kadra.[38]

Po uskladitvah so bile odstranjene prvotno mišljene omejitve glede velikosti tetovaž, od prepovedi tetoviranja po obrazu in vratu pa delodajalec ni odstopil. Tako je vodstvo policije skupaj z notranjo javnostjo in policijskima sindikatoma potrdilo spremembo pravil na področju tetovaž.[38]

26. aprila 2019 je bil v Uradnem listu RS objavljen Pravilnik o spremembi Pravilnika o policijski uniformi in nadomestilih[39], ki je v 9. členu določil, da smejo imeti policistke in policisti na vidnem mestu na telesu, razen po glavi in vratu, tetovaže in druge podobne poslikave v nevpadljivih barvah, če se z njimi ne spodbuja ali razpihuje sovraštvo, nasilje ali nestrpnost, ki temelji na narodnostni, rasni, verski ali etnični pripadnosti, spolu, barvi kože, poreklu, premoženjskem stanju, izobrazbi, družbenem položaju, političnem ali drugem prepričanju, invalidnosti in spolni usmerjenosti, ali če se z njimi ne krni ugled policije (npr. ponižujoče, seksistične ali nasilne podobe).

SKLEP

Slovenska policija se je z vprašanjem tetoviranja spopadala že dolgo in dolgo je vztrajala pri togih, a zagotovo legitimnih pravilih, ki dejansko nikoli niso resnično zaživela (pomislimo samo na tako imenovane JNA-tetovaže, ki prav tako niso bile regularne, a so vsekakor bile prisotne). Sčasoma je popustila normam širše zunanje in notranje kulture in sprejela edino izvedljivo rešitev – preživeta pravila, ki se v praksi niso spoštovala, je nadomestila z novimi, ki jih je dejansko že prej spontano določila sama policijska kultura, seveda z nekaterimi omejitvami.

Organizacija se je tako približala zaposlenim. Morda je naredila korak nazaj glede zagotavljanja enotnosti, toda velik korak naprej tako v sledenju sodobnim družbenim trendom kot tudi v smislu zagotavljanja načela vladavine prava kot temeljne demokratične norme, ki se dotlej pri osebni urejenosti ni izvrševala. Ni pa uredila vseh vprašanj, povezanih z osebno urejenostjo, oziroma se dotaknila mnogih drugih sodobnih trendov osebne izraznosti (implantati, kavterizacija, brazgotinjenje, lobing idr. – glej slike v prispevku).

UPORABLJENI VIRI

1. Caplan, J. (ur.). (2000). *Written on the Body. The Tattoo in European and American History*. London: Princeton University Press.
2. Ferguson, H. in Procter L. (1998). *Tattoo. Ritual, Kunst, Mode*. Minhen: Moewig.
3. Krušič, M. (1983). *Človek*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
4. Antončič, I. (2013). *Tetoviranje – izražanje pripadnosti ali individualnosti (diplomsko delo)*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
5. Ritonja, M. (2014). *Razvoj in zgodovina tetoviranja v Evropi – tradicionalno tetoviranje na Balkanu*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
6. Vidmar, U. (2013). I*ntegriteta: znanstvena monografija*. Ljubljana: Amalietti in Amalietti.
7. *The Tattoo E-Book*. (b. l.). Dostopno na: http://www.printmytattoo.com/members/ebooks/The%20Tattoo%20E-Book.pdf (15. julij 2018).
8. Herceg, T. (2017). Tetovaže katolika u srednjoj Bosni – simbolički ornament duha i tijela. *HUM* 17–18 (11), str. 342–367.
9. Petrić, M. (1973). *Običaj tatuiranja kod balkanskih naroda; karakteristike, uloga i porijeklo (doktorska disertacija)*. Zagreb: Filozofska fakulteta.
10. Hardy, E. in Tuttle L. (2010). *Modern primitives: An Investigation of Contemporary Adornment and Ritual. 20th Anniversary Edition*. ZDA: Re/Search Publications.
11. Južnič, S. (1993). *Identiteta*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
12. DeMello, M. (2000). *Bodies of inscription. A cultural history of the modern tattoo community*. London: Duke university press.
13. Pegan, P. (2009). *Tetoviranje – individualna izbira posameznika (diplomsko delo)*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
14. Vremec, D. (1992). *Tetoviranje – etnološko-kulturni oris*. Nova Gorica: Samozaložba.
15. Strbad, Tanja in Radej, Bojan. (1995). Tetoviranje: lepota z navdihom svobode. *Časopis za kritiko znanosti* 23 (174), str. 185–204.
16. Krnjič, Tina. (2015). *Tatu kot ornament (diplomsko delo)*. Maribor: Filozofska fakulteta.
17. Jackson, J., Bradford, B., Hough, M., Myhill, A., Quinton, P. & Tyler, T. R. (2012). Why do People Comply with the Law? Legitimacy and Influence of Legal Institutions. *British Journal of Criminology*, 6 (52), str. 1051–1071.
18. Vidmar, U. (2018). Človek – policist – človek. V: Vidmar U. (ur.), *Mejniki legitimnosti policijske dejavnosti*, str. 37–99. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija.

19. De Saint-Claire, S. (2014). Shades of Grey in the Thin Blue Line. V: Leijtens, H. (ur.), *Building Police Integrity*, str. 57–80. Nizozemska: Royal Netherlands Marechaussee.
20. Bayley, H. D. (2001). *Democratizing the Police Abroad: What to Do and How to Do It*. Washington: U.S. Department of Justice.
21. OSCE – Organization for Security and Co-operation in Europe. (2008). *Guidebook on Democratic Policing*. Vienna: OSCE.
22. Pečar, J. (2002). Preprečevanje kriminalitete in policija. V: Pagon, M. (ur.), *Tretji slovenski dnevi varstvoslovja*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
23. Feller, S. & Mentel, Z. (2014). Reflections on police integrity form an international peacekeeping context. V: Leijtens, H. (ur.), *Building Police Integrity*, str. 45–56. Nizozemska: Royal Netherlands Marechaussee.
24. De Camargo, C. (2012). *The Police Uniform: Power, authority and culture*. Dostopno na: http://www.internetjournalofcriminology.com/decamargo_the_police_uniform_ijc_oct_2012.pdf (13. april 2016).
25. Trammell, R. (2004). *Following Up and Finding Action: How Police Officers Use Symbolic Violence in Postmodern Society*. Dostopno na: http://allacademic.com/meta/p108860_index.html (13. april 2016).
26. Placide, M. M. (2008). »*In Search of the Best« Perceptions of Law Enforcement Executives and Communities Regarding Character Traits of Police Officers and Applicants*. Dostopno na: http://www.allacademic.com/meta/p268956_index.html (13. april 2016).
27. Vidmar, U. (2015). Zvezda severnica. *Varnost*, 3 (63), 27–29.
28. *Pravilnik o policijski uniformi in nadomestilih*. Uradni list RS, št. 14/2014 in 26/2019.
29. *History of tattoos*. (b. l.). Dostopno na: http://www.historyoftattoos.net/tattoo-facts/tattoo-statistics/ (22. oktober 2019).
30. Gajšek, T. (2018). *Razširjenost trajnih tetovaž in osveščenost o neželenih učinkih tetoviranja v Sloveniji (diplomska naloga)*. Ljubljana: Fakulteta za farmacijo.
31. Uroš Vidmar, CRSV PA GPU.
32. *Nezdružljivost nošenja uniforme s tetovažami na vidnem mestu* – mnenje Odbora za integriteto in etiko v policiji (2015).
33. *Z osebno urejenostjo in primernim vedenjem skrbimo za ugled policije – pojasnilo*. (2015). Dostopno na: http://intranet.policija.si (31. avgust 2016).
34. *Osebna urejenost policistov, pojasnilo*. (2015). Dopis generalnega direktorja policije.
35. Http://www.policecouldyou.co.uk/police-officer/am-i-eligible/detailed-eligibility-req/index.html (april 2016).
36. Http://www.scotland.police.uk/recruitment/police-officers/police-officer-faqs/ (april 2016).
37. *Prva dopisna seja v letu 2017 – tetovaže*. (2017). Odbor za integriteto in etiko v Policiji.
38. Racman, S. (2019). *Izraz posameznikove individualnosti skozi tetoviranje in njegova sprejemljivost v Policiji (diplomsko delo)*. Ljubljana: Višja policijska šola.
39. *Pravilnik o spremembi Pravilnika o policijski uniformi in nadomestilih*. Uradni list RS, št. 26/2019.

VIRI SLIK

1. Hardy, E. in Tuttle L. (2010). *Modern primitives: An Investigation of Contemporary Adornment and Ritual. 20th Anniversary Edition*. ZDA: Re/Search Publications.
2. Tau Art. (b. l.). Osebni arhiv.
3. Kalima. (2019). *Subdermal implant*. Dostopno na: http://www.kalima.co.uk/subdermal-implant/ (4. november 2019).
4. Duncan, S. (2018). *American body modifier, 40, is arrested over the genial mutilation of a woman*. Dostopno na: https://www.dailymail.co.uk/news/article-6162491/American-body-modifier-40-arrested-genital-mutilation-woman-33-tattoo-parlour.html (4. november 2019).
5. Willis, A. (2014). *Most extreme piercing ever? Body art enthusiast has giant holes in his cheeks*. Dostopno na: https://metro.co.uk/2014/05/21/joel-miggler-extreme-piercing-body-art-enthusiast-has-giant-holes-in-his-cheeks-4734748/ (4. november 2019).
6. Medicalbag. (2014). *You Can See Right Through Some People*. Dostopno na: https://www.medicalbag.com/home/features/body-modification/you-can-see-right-through-some-people/ (4. november 2019).
7. Body Art Guru. (b. l.). *Scarification*. Dostopno na: https://bodyartguru.com/amazing-scarification-tattoos/ (4. november 2019).
8. eBaum's world. (2007). *Skin Burn Tattoos*. Dostopno na: https://www.ebaumsworld.com/pictures/skin-burn-tattoos/16008/ (4. november 2019).
9. Rebel Circus. (2017). *Eyeball Tattoos: Profesional Tattoo Artists Weight in After Photos of One Gone Horribly Wrong*. Dostopno na: https://www.rebelcircus.com/blog/eyeball-tattoos-professional-tattoo-artists-weigh-risky-procedure-viral-photos-one-gone-horribly-wrong/ (4. november 2019).
10. Marsh, S. (2018). *Tongue splitting poses serious risk to health, say surgeons*. Dostopno na: https://www.theguardian.com/society/2018/aug/03/tongue-splitting-poses-serious-risk-to-health-say-surgeons (5. november 2019).
11. Sheppard, J. (2017). *That's a real tongue twister!* Dostopno na: https://www.dailymail.co.uk/news/article-5182739/Body-mod-enthusiast-posts-video-split-tongue-tricks.html (5. november 2019).
12. The Local. (2008). *German insurer warns against growing vampire teeth trend*. Dostopno na: https://www.thelocal.de/20080909/14197 (5. november 2019).
13. Morley, N. (2016). *Police federation wants to relax the ban on officers having visible tattos*. Dostopno na: https://metro.co.uk/2016/08/30/police-federation-wants-to-relax-the-ban-on-officers-having-visible-tattoos-6100309/ (29. oktober 2019).
14. Cooper, S. (2019). *Highway patrol changes policy, state troopers now allowed to show tattoos*. Dostopno na: https://www.krmg.com/news/local/highway-patrol-changes-policy-state-troopers-now-allowed-show-tattoos/crAYjJXmyKQB093LeE59pM/ (5. november 2019).
15. Greenwood, C. (2012). *Ink addicts need not apply: Met Police BANS recruits with ‚thuggish' visible tattoos and orders existing officers to submit for inspection*. Dostopno na: https://www.dailymail.co.uk/news/article-2218787/Met-Police-BANS-recruits-thuggish-visible-tattoos.html (29. oktober 2019).
16. *Men's Hairstyles now*. (2019). Dostopno na: https://www.menshairstylesnow.com/faux-hawk-haircuts/ (30. oktober 2019).
17. Canada Border Services Agency. (b. l.). *Tattoos and Their meanings*. Dostopno na: https://info.publicintelligence.net/CBSA-TattooHandbook.pdf (15. avgust 2006).

Besedilo: Uroš Vidmar, Center za raziskovanje in socialne veščine PA GPU

POSKRBIMO ZA VARNOST NA SPLETU

OSNOVE KIBERNETSKE HIGIENE

TRIJE KORAKI DO VARNOSTI

Včasih se že z majhnimi spremembami veliko doseže. Tako je tudi pri spletni varnosti. Ni treba biti strokovnjak ali uporabljati množice programov, ki obljubljajo neprebojno zaščito pred nevarnostmi – usvojite osnove tako imenovane kibernetske higiene, s katerimi vas bomo seznanili v svetovalnem članku, in mnogo boste storili za varnejšo uporabo spletnih storitev.

Prvi korak: varnostne kopije, gesla in posodobitve

Še pred prvim korakom je pomembno zavedanje: le tehnični ukrepi vas ne bodo povsem zaščitili pred spletnimi nevarnostmi, so pa pomemben higienski minimum, brez katerega ne gre. Osnovne napotke, ki jih morajo poznati vsi spletni uporabniki, lahko združimo v tri sklope: zaščita uporabniških računov z gesli, posodobitve in varnostno kopiranje. Gotovo ste slišali številne napotke, kako ustvariti močno geslo, npr. dolgo naj bo vsaj osem znakov, uporabite velike in male črke ter posebne znake. Že nekaj časa dobro geslo ni nujno samo ena beseda – uporabite lahko kar celoten stavek, ki si ga boste tudi lažje zapomnili, npr. DanesJeLepDan9. Vsekakor pa ne uporabljajte istega gesla za različne uporabniške račune, npr. za Facebook, Google in PayPal. Glede na razsežnosti našega digitalnega življenja je skoraj nemogoče, da bi si za čisto vsako storitev zapomnili posebno geslo, zato priporočamo, da uporabljate upravljalnike gesel in aktivirate preverjanje v dveh korakih (dvofaktorsko preverjanje pristnosti oziroma dvofaktorska avtentikacija), pri katerem dobite dodatno geslo za svoj uporabniški račun prek SMS-sporočila ali namenske aplikacije. Vsaj za Googlov račun si aktivirajte dvofaktorsko preverjanje pristnosti, saj zlorabljeno geslo lahko odpre vrata številnim drugim goljufijam in ogrozi še druge uporabniške račune, ki so povezani z vašim računom v Gmailu. Skrbite tudi, da so vse vaše naprave redno posodobljene, pa naj bo to pametni telefon, ura, otroška igrača ali druge pametne naprave v vašem omreženem domu, npr. žarnice in termostati.

Slika 1: Statistika okužb z izsiljevalskimi virusi in oškodovanja

Predvsem pa ne pozabite na varnostne kopije pomembnih dokumentov. Podatki odzivnega centra za kibernetsko varnost SI-CERT kažejo, da je v letu 2019 povprečna izplačana odkupnina za povrnitev zašifriranih dokumentov znašala kar 866 evrov. Če se torej okužite z izsiljevalskim virusom, ki zašifrira vse dokumente, hkrati pa nimate razpoložljivih kopij, je visoka odkupnina edina pot do povrnitve dokumentov. Ravno zato so varnostne kopije najzanesljivejša zaščita pred izsiljevalskimi virusi, pokvarjenim računalnikom ali izgubljenim telefonom. Varnostno kopiranje ni tako zapleteno, kot se morda zdi. Gre za zelo preprosto kopiranje (copy/paste) dokumentov. Potrebujete le dovolj velik USB-ključ, ki ga morate uporabljati izključno za ta namen, ali pa cenovno že zelo ugoden zunanji disk. Ko na računalniku ustvarite pomembne dokumente (to so najbrž fotografije, videoposnetki, Wordove in Excelove datoteke ipd.), jih sproti prekopirajte še na drug pomnilnik. Zunanji disk ali USB-ključ po končanem kopiranju varno spravite nekje zunaj računalnika. Drugo kopijo shranite v oblak, pri tem pa ne pozabite urediti nastavitve, ki omogoča preverjanje pristnosti v dveh korakih.

Drugi korak: naučimo se prepoznavati trike goljufov

Lani smo v odzivnem centru SI-CERT obravnavali 2.431 incidentov, število primerov družbenega inženiringa in goljufij pa je preseglo število tehničnih napadov. Obravnavali smo kar 1.372 primerov goljufij, največ doslej. Za primerjavo, leta 2013 smo obravnavali 210 primerov spletnih prevar, leta 2009 pa 24! Žal ne moremo ponuditi preprostega in univerzalnega nasveta, kako prepoznati spletno prevaro; še vedno ostaja naloga uporabnikov, da se naučijo brati med vrsticami.

Vabe, ki jih nastavljajo spletni goljufi, so zelo preproste – nizke cene in velike obljube, pa naj bodo to ogromni zaslužki, ugodni krediti, milijonske nagrade, brezplačne vinjete za en sam všeček ali neverjetno poceni izdelki. Uporabniki se žal prepozno zavedo, da so bili prevarani, in se po pomoč obrnejo šele, ko je njihov denar že na drugem koncu sveta. Najpogosteje se obrnejo po nasvet, ko ne prejmejo plačanega izdelka ali ko se zapletejo v nigerijsko prevaro in so po številnih obljubah, da bodo prejeli dediščino ali skriti zaklad,

Slika 2: Spletne goljufije in finančne posledice

še vedno oni tisti, ki nakazujejo denar za številne izmišljene stroške. Zaradi uspešnega zakrivanja sledi in nakazovanja denarja v afriške države in Kitajsko je preiskovanje oteženo, zato je preventiva še toliko pomembnejša.

Letošnja posebnost? Lažni krediti na Facebooku

Letos smo v SI-CERT-u zaznali povečanje števila ponudb za lažne kredite. Že leta 2012 smo prejemali prijave ogoljufanih posameznikov, ki so vzpostavili stik z goljufi na različnih forumih in v spletnih oglasnikih, zdaj pa se lažne ponudbe pojavljajo predvsem na Facebooku, kjer goljufi izkoriščajo logotipe in vizualno podobo slovenskih finančnih ustanov ter postavljajo Facebook strani z namenom zavajanja. V naslednjem koraku goljufi zahtevajo, da jim razkrijete osebne podatke; pogosto zahtevajo tudi kopijo osebnega dokumenta, ki ga nato lahko zlorabijo pri drugih goljufijah. Lahko vam ukradejo identiteto, se predstavljajo v vašem imenu, ponujajo kredite, oddajajo stanovanja ipd., zato se po informacije o kreditu vedno obrnite na uradne komunikacijske kanale bank, nikoli pa se za posojila ne dogovarjajte z neznanci prek različnih klepetalnic, forumov, Messengerja ali spletnih oglasnikov.

Tretji korak: preudarna komunikacija na družbenih omrežjih

Eden izmed temeljnih ukrepov zagotavljanja spletne varnosti je preudarno sklepanje prijateljstev in komuniciranje na družbenih omrežjih, saj lažni profili goljufom omogočajo odlično krinko. V SI-CERT-u smo v enem letu, od leta 2017 do 2018, zaznali svojevrsten rekord – število primerov izsiljevanja z intimnimi posnetki se je povečalo za kar 400 odstotkov, hkrati pa tudi letos ni opaznega zmanjšanja števila žrtev. Izsiljevanje z intimnimi posnetki (angl. sextortion) je vrsta spletne goljufije, ki se je v Sloveniji prvič pojavila sredi leta 2015, v zadnjem letu pa je opazno izrazito povečanje njenega števila.

Prvi stik goljufa z žrtvijo je največkrat vzpostavljen na Facebooku, ko neznanka z izzivalno profilno fotografijo pošlje prošnjo za prijateljstvo in začne pogovor. Žrtev začne prepričevati, naj se razgali pred spletno kamero. Ko prejme intimni posnetek ali fotografije, začne žrtev izsiljevati, da bo posnetek poslala vsem prijateljem in družini, če ji ne bo nakazala denarja. Gre za zelo velike vsote, tudi več tisoč evrov, hkrati pa so žrtve, to so večinoma mladi moški, deležne hudih groženj in psihičnih pritiskov. Druga pogosta oblika čustvene manipulacije so ljubezenske prevare. Žrtve so večinoma ženske, finančna oškodovanja pa so mnogo večja. Naša statistika kaže, da je v letu 2019 žrtev ljubezenske prevare v povprečju nakazala 12.377 evrov, lani pa je povprečno oškodovanje znašalo 9.120 evrov. In ravno pri tej obliki spletne goljufije smo v SI-CERT-u zaznali največje finančno oškodovanje – žrtev je goljufu v posamičnem primeru nakazala kar 62.000 evrov. Kriminalci, praviloma iz afriških držav, žrtve iščejo tudi na Facebooku in Instagramu, kjer vzpostavijo lažen profil z lepimi slikami. Pošljejo prošnjo za prijateljstvo, začnejo pogovor in razkrijejo svojo tragično življenjsko zgodbo – so osamljeni marinci, ovdoveli zdravniki z majhnimi otroki, človekoljubni delavci ipd. Ko vzpostavijo zaupen odnos, začnejo prositi za denar. Ko je denar nakazan, sledijo vedno nove prošnje, dokler žrtev ne ugotovi, da je vse popolna laž.

Slika 3: Strmo povečanje števila ljubezenskih prevar in izsiljevanja

Temeljni ukrepi na spletu, ki veljajo vedno in povsod, so: nikoli in nikdar ne pošiljajte neznancem denarja in intimnih fotografij, nikoli ne pristanite na izmenjavo intimnih fotografij in videoposnetkov z neznancem, ki ste ga spoznali na družbenih omrežjih, in nikoli se ne zanašajte na zaupanje, ko vas neznanci prosijo za nakazilo denarja. V vseh primerih najverjetneje gre za spletne goljufe, ki so zelo prepričljivi in vztrajni.

Več uporabnih napotkov, kako (p)ostati varni na spletu, boste našli na portalu www.varninainternetu.si, aktualne objave o odkritih spletnih prevarah pa lahko spremljate na Facebook strani Varni na internetu.

Besedilo in foto: Jasmina Mešić, Nacionalni odzivni center za kibernetsko varnost SI-CERT

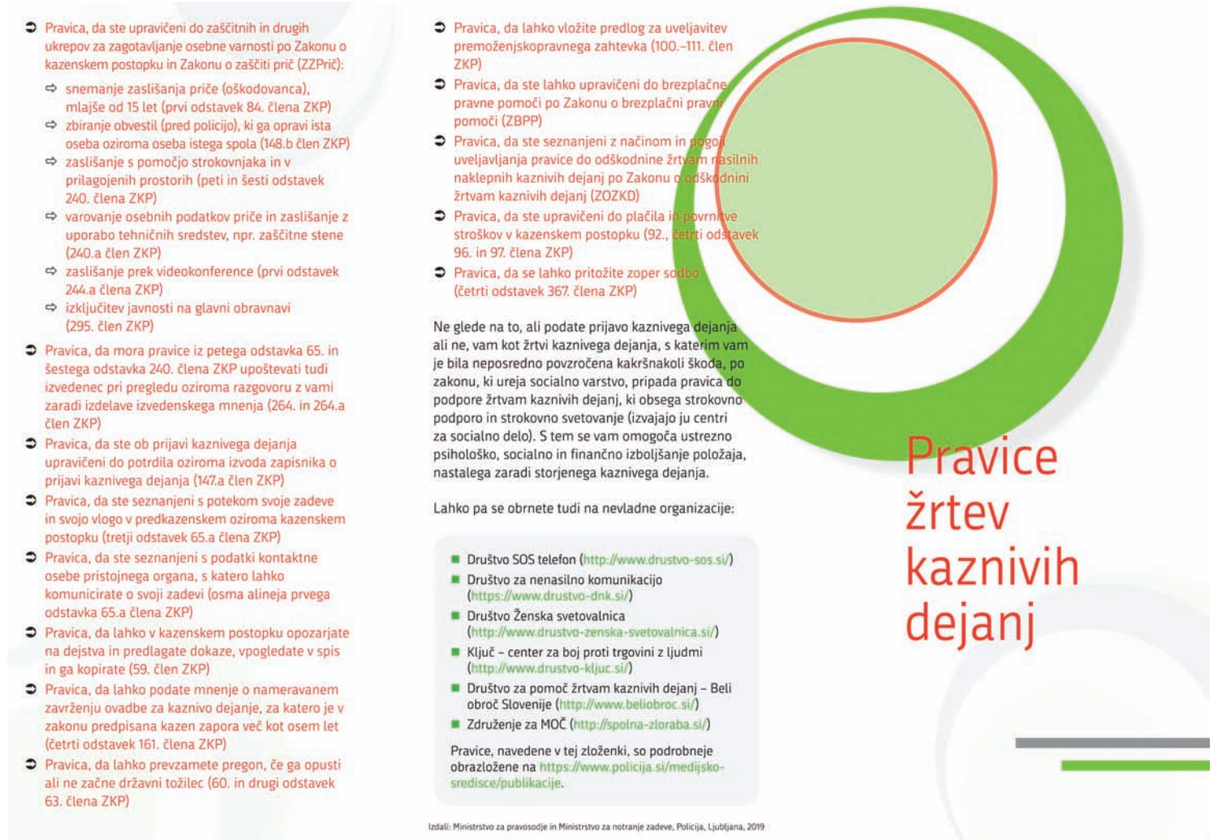

IZŠLA NOVA ZLOŽENKA

KAJ SO VAŠE PRAVICE, ČE POSTANETE ŽRTEV KAZNIVEGA DEJANJA?

Z 20. oktobrom se je v celoti začel uporabljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku. Z novelo zakona se na podlagi zavezujoče evropske zakonodaje v slovenski pravni red vnašajo tudi nove zakonske rešitve, ki žrtvam kaznivih dejanj zagotavljajo širok nabor pravic v predkazenskem in kazenskem postopku z vidika zaščite, podpore in odškodnine žrtvam.

Prva od dveh strani zloženke

Gre za več kot 20 pravic, med njimi za pravico do uporabe jezika, ki ga razumete, in do prisotnosti zaupne osebe, ki si jo izberete ob prvem stiku s pristojnim organom, pravico do brezplačne zdravstvene, psihološke in druge pomoči ter podpore, pravico do preprečitve neželenega stika s storilcem, pravico do zaščitnih ukrepov za zagotavljanje osebne varnosti, pravico do potrdila oziroma izvoda zapisnika o prijavi kaznivega dejanja, pravico do plačila in povrnitve stroškov v kazenskem postopku in druge pravice.

Temeljna naloga policije je varovanje življenja in premoženja ljudi, zato žrtvam kaznivih dejanj pomaga in zagotavlja njihovo varnost in zaščito. Daje jim ustrezne informacije, obenem pa posebno pozornost posveča sodelovanju z žrtvami.

Z namenom obveščanja in ozaveščanja o teh pravicah in tudi o postopku, ki sledi prijavi kaznivega dejanja oziroma ovadbi na policijo ali državno tožilstvo, je medresorska delovna skupina pod okriljem Ministrstva za pravosodje pripravila zloženko Pravice žrtev kaznivih dejanj. Zloženka je prevedena v več jezikov (slovenski, angleški, italijanski, madžarski, hrvaški in nemški). V celoti je objavljena tudi na spletni strani www.policija.si, v rubriki Publikacije.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

VZPOSTAVLJANJE DEMENCI PRIJAZNIH TOČK

USPOSABLJANJE POLICISTOV ZA

POMOČ OSEBAM Z DEMENCO

Ministrstvo za notranje zadeve in Policija sta se sredi novembra pridružila mreži državnih organov, ki so v svojih prostorih vzpostavili demenci prijazne točke, začeli pa smo tudi usposabljanja zaposlenih o demenci.

Prvo demenci prijazno točko, katere namen je osebam z demenco in njihovim svojcem nuditi ustrezne informacije in pomoč, smo pred kratkim vzpostavili na sedežu ministrstva na Štefanovi ulici 2 v Ljubljani. Sledile so še točke na Policijski upravi Murska Sobota ter policijskih postajah Ljutomer in Lendava. Do konca projekta bomo vzpostavili 66 takšnih točk na različnih lokacijah v Sloveniji.

»Demenca je največji zdravstveni, socialni in finančni problem sodobne družbe!« je na odprtju demenci prijazne točke v avli na sedežu notranjega ministrstva 15. novembra opozorila predsednica združenja Spominčica – Alzheimer Slovenija Štefanija Lukič Zlobec. »Dobro pa je, da imamov Sloveniji izrazit socialni čut in želimo ljudem pomagati,« je dejala in ob tem povedala, da je to že 195. demenci prijazna točka v njihovi mreži. Zaradi narave bolezni je po njenih besedah zelo pomembno, da znajo njene znake in tudi preostala dejstva o tej bolezni prepoznati tudi policisti.

Tudi minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar je izrazil veliko zadovoljstvo ob odprtju prve demenci prijazne točke na MNZ. Pojasnil je, da je – kot odgovor na sodobne demografske izzive – ministrstvo nosilec dveh vsebinskih področij: preprečevanje starostne diskriminacije in osebna varnost starejših. Vključitev v mrežo demenci prijaznih točk je le ena od aktivnosti na teh področjih, a zelo pomembna: »Demenca je namreč bolezen, ki je vse pogosteje prisotna v naši družbi in lahko prizadene kogarkoli izmed nas. Zato je pomembno, da družbo ozaveščamo o tej bolezni in o njej govorimo na glas,« je še poudaril minister.

Da bi vzpostavili demenci prijazno okolje, združenje Spominčica ozavešča o prepoznavanju prvih znakov demence in pravilnem pristopu do oseb z demenco med vsemi družbenimi skupinami.

Odprtje prve demenci prijazne točke na ministrstvu je zato pospremilo tudi usposabljanje za policistke in policiste ter preostale zaposlene na ministrstvu.

> Prve znake demence bi morali znati prepoznati tako sorodniki in prijatelji kot zaposleni v trgovinah, bankah, lekarnah, knjižnicah in na pošti, seveda pa tudi gasilci in policisti kot tisti, ki jih ljudje običajno prve pokličejo na pomoč.

Novembra smo začeli usposabljanja policistov in drugih zaposlenih na ministrstvu o demenci. Udeleženci so med drugim izvedeli, kako prepoznati znake te bolezni in kako lažje komunicirati z obolelimi osebami. Seznanili so se tudi z načini pomoči osebam z demenco v zgodnejši fazi bolezni, ki so še samostojne in aktivne, in drugim osebam z demenco, ki se pogosto izgubijo in ne najdejo poti domov, ker ne prepoznajo okolice, v kateri se znajdejo, pa tudi njihovim svojcem.

Direktor PU Murska Sobota Damir Ivančić je ob odprtju demenci prijazne točke na Policijski postaji Murska Sobota 19. novembra dejal, da to prinaša nove priložnosti in dimenzije v policijskem delu oziroma poslanstvu. Pomeni tudi nadaljevanje njihovih prizadevanj v okviru projekta Varna in zdrava delovna mesta, ki ga na policijski upravi izvajajo že več let. »Demenca prihaja potihoma v naš vsakdan in vedno znova ugotavljamo razsežnosti te bolezni in njene posledice, ki prizadenejo tako bolnike kot njihove svojce,« je dejal. Veliko zadovoljstvo je ob tej priložnosti izrazila tudi državna sekretarka mag. Melita Šinkovec. »V okviru Strategije dolgožive družbe želimo ozaveščati javnost o problematiki diskriminacije starejših in utrjevati sodelovanje med institucijami pri spoprijemanju s problematiko zlorab, nasilja in drugih prepovedanih dejanj, storjenih proti starejšim,« je še pojasnila Šinkovčeva.

Spominčica
ALZHEIMER SLOVENIJA
DEMENCI PRIJAZNA TOČKA

Usposabljanja policistov o demenci bomo nadaljevali, obenem pa jih bomo vključili tudi v izobraževalni proces bodočih policistov.

S projektom, ki ga vodi Ministrstvo za zdravje skupaj z združenjem Spominčica v okviru vladne Strategije dolgožive družbe, oblikujemo demenci prijazno okolje, s tem pa osebam z demenco in njihovim svojcem poskušamo izboljšati kakovost bivanja.

Besedilo: Služba za odnose z javnostmi MNZ
Foto: SOJ MNZ in Nejc Kastner, STA

TEKMOVANJE V OPRAVLJANJU

OGLEDOV KRAJEV KAZNIVIH DEJANJ

Policijska uprava Murska Sobota je konec novembra organizirala tekmovanje policistov, ki se na območju uprave ukvarjajo z opravljanjem ogledov kaznivih dejanj. V parih je sodelovalo deset policistov s policijskih postaj Murska Sobota, Ljutomer, Lendava, Gornja Radgona in Gornji Petrovci.

Tekmovanje so kriminalistični tehniki pripravili v opuščeni Srednji ekonomski šoli v Murski Soboti, pri izvedbi pa so jim na pomoč priskočili tudi kriminalistični tehniki s policijskih uprav Ljubljana in Maribor ter zaposleni v Nacionalnem forenzičnem laboratoriju.

Na treh prizoriščih prirejenih kaznivih dejanj so morali udeleženci opraviti ogled in najti točno določene sledi, jih dokumentirati in ustrezno zavarovati. Poleg tega so morali izzvati prstne sledi na štirih različnih podlagah, jih dokumentirati in zavarovati ter nazadnje odgovoriti še na strokovni vprašalnik. Tekmovalci so vse naloge opravili zgledno in uspešno ter z veliko entuziazma.

Sodelujoči so se strinjali, da je takšno tekmovanje koristno za izmenjavo znanja in izkušenj, da prijetnega druženja niti ne omenjamo. Vsekakor gre za zelo dobro prakso, ki omogoča preverjanje usposobljenosti policistov ogleднikov in spodbuja stalno usposabljanje in izobraževanje na pozitiven in neprisiljen način.

Besedilo: Nacionalni forenzični laboratorij GPU
Foto: Denis Farkaš, SKP PU Murska Sobota

MEDNARODNO USPOSABLJANJE POLICISTOV MOTORISTOV V AVSTRIJI

»NAJKORISTNEJŠI JE BIL

TRENING NA DIRKALNI STEZI!«

Avstrijsko ministrstvo za notranje zadeve je tudi letošnjo jesen organiziralo usposabljanje za policiste motoriste. Tokratnega, že četrtega mednarodnega treninga v Salzburgu so se iz slovenske policije že drugo leto zapored udeležili policisti Blaž Tomažič iz Centra za varovanje in zaščito (Uprava za policijske specialnosti GPU), Jože Šenica s Postaje prometne policije Novo mesto (PU Novo mesto), Milko Osterc s Postaje prometne policije Murska Sobota (PU Murska Sobota) in Mitja Sušnik s Postaje prometne policije Ljubljana (PU Ljubljana).

Trening, ki ponuja odlične možnosti za pridobivanje novega in obnavljanje že pridobljenega znanja, je 11. septembra potekal na dirkalni stezi v Salzburgringu, naslednji dan pa v obliki panoramske vožnje po alpskih cestah čez prelaz Grossglockner.

Udeleženci so na dirkalni stezi pri visokih hitrostih izvajali različne vaje, pri katerih so lahko podrobneje spoznali vozne lastnosti motornega kolesa in sile, ki delujejo nanj in na motorista.

Panoramska vožnja je ponujala tudi odličen razgled in priložnost za sprostitev, toda različne vremenske razmere in cestna podlaga so kljub temu od policistov motoristov zahtevali popolno zbranost in visoko stopnjo predvidevanja nadaljnjega poteka vožnje.

Policisti, reševalci in vojaški policisti iz več kot 15 držav so na štiridnevnem druženju ponovno lahko izkoristili odlično priložnost za izmenjavo medsebojnih izkušenj, druženje in sklepanje novih poznanstev. Nazadnje so soglasno ugotovili, da bo obvezna tudi udeležba na petem treningu naslednje leto.

Milko Osterc, PPP Murska Sobota:

»Trening varne vožnje v Salzburgu mi bo ostal v zelo lepem spominu, saj sem spoznal veliko dobrih ljudi, policistov prometnikov iz celotne Evrope. Pridobil sem tudi nove izkušnje glede vožnje motornega kolesa pri velikih hitrostih, saj smo se po Salzburgringu vozili kot pravi dirkači.«

Blaž Tomažič, CVZ UPS:

»To je bila povsem nova in odlična izkušnja, saj v skoraj 17 letih vožnje službenega motornega kolesa, kljub številnim usposabljanjem, tekmovanjem v spretnostni vožnji in usposabljanju za inštruktorja vožnje motornih koles, nisem imel možnosti varno, torej na dirkališču, trenirati tehnike vožnje pri velikih hitrostih. Pomemben del usposabljanja je bila tudi izmenjava mnenj in izkušenj med policisti iz večjega dela Evrope.«

Mitja Sušnik, PPP Ljubljana:

»Nepozabno druženje s kolegi iz celotne Evrope, izmenjava izkušenj ter spoznavanje načina dela tujih kolegov, moja prva vožnja po dirkališču nasploh, relacijska vožnja 122 policistov motoristov na Grossglockner … Toliko doživetij v tako kratkem času! Bilo je super in upam, da se bo ta praksa nadaljevala.«

Jože Šenica, PPP Novo mesto:

»Trening v Avstriji je bil zelo dobrodošel, organizacija pa vrhunska. Sam trening je bil zelo zanimiv in poučen, saj smo inštruktorji med seboj delili izkušnje, doživetja in način dela. Trening na stezi je zelo koristen, ker se lahko preveri zmogljivost motorja. Vse je potekalo super in brez zapletov.«

Besedilo: Boštjan Perklič, Center za varovanje in zaščito UPS GPU
Foto: Polizei Salzburg (video)

KORISTNA IZMENJAVA IZKUŠENJ MED ENOTAMI SPOC

PREDSTAVNIK KONTAKTNE NACIONALNE TOČKE

NA OBISKU V RIMU

V Rimu je od 6. do 11. oktobra potekal drugi del CEPOL-ove izmenjave uslužbencev kontaktnih nacionalnih točk, t. i. SPOC. Izmenjave se je udeležil tudi Matjaž Drmaž iz Sektorja za mednarodno policijsko sodelovanje znotraj Uprave kriminalistične policije na Generalni policijski upravi. Že septembra pa je Slovenijo obiskala Tiziana Mercante iz službe za mednarodno policijsko sodelovanje pri italijanski policiji (SCIP – Servizio cooperazione internazionale di Polizia).

Pomembni gradniki uspešnega mednarodnega policijskega sodelovanja so izobraževanje, deljenje informacij in izmenjava dobrih praks. Za izboljšanje in standardiziranje postopkov na mednarodni ravni poteka več projektov in aktivnosti (na primer projekt ATHENA), odlična priložnost pa so tudi izmenjave po programu CEPOL. Še posebno koristna je bila tokratna izmenjava osebja s sosednjo Italijo, s katero slovenska policija veliko sodeluje, saj je predstavnik slovenske policije z italijanskimi kolegi s tovrstnim mreženjem še dodatno okrepil odnose in vzpostavil mnogo novih stikov.

Med obiskom v Italiji se je slovenski predstavnik seznanil z organizacijskimi in tehničnimi rešitvami v SCIP. Dežurna služba SPOC, ki je tam prva vstopna točka, je del prve divizije, v kateri deluje tudi enota PIU, ki je tako kot enota pri nas uspešno prestala izzive pri ustanavljanju, zaposlovanju in tehničnem opremljanju. Predstavnik se je seznanil z obdelavo zaprosil za informacije ter spoznal organiziranost tamkajšnje Europolove nacionalne enote, Interpola in urada Sirene, strukturo sektorja oziroma divizije, sistem delegiranja nalog, podpisovanja in kontrole sporočil ter način preverjanja in vnosa informacij v Europolov informacijski sistem. Obiskal je tudi centralno direkcijo oziroma službo za preventivo (it. Direzione centrale Polizia di prevenzione) in spoznal delovanje enote za odkrivanje oziroma preprečevanje terorizma in drugih oblik ekstremizma ter enote za tajno

SPOC je v mednarodnem žargonu kratica za enotno kontaktno točko (angl. Single Point of Contact), centralno enoto v neki državi, ki izvaja naloge v okviru mednarodnega policijskega sodelovanja. V slovenski policiji ima to vlogo Sektor za mednarodno policijsko sodelovanje UKP GPU, znotraj katerega delujejo Nacionalni centralni biro Interpola Ljubljana, nacionalna enota Europola Slovenije in urad Sirene. Sektor skrbi za pridobivanje informacij in njihovo pošiljanje enotam v Sloveniji ter obenem zagotavlja dosegljivost slovenske policije za tuje partnerje. Te so pogosto ključne za uspešno izvedbo kriminalističnih preiskav tako preiskovalcev v Sloveniji kot tujih policij. SPOC je torej enotna vstopna točka, preko katere se izmenja večina informacij, povezanih s preiskovanjem kaznivih dejanj, ter informacij o iskanih osebah in predmetih.

delovanje in hitro posredovanje. Organizacijska umeščenost služb je nekoliko drugačna kot pri nas; tudi sicer uslužbenci prihajajo z različnih ministrstev oziroma policij (Polizia di Stato, Arma dei carabinieri in Guardia di finanza). Usklajevanje med posameznimi službami je pri njihovem vsakodnevnem delu svojevrsten izziv.

Matjaž Drmaž je ob vrnitvi v Slovenijo povzel svoje vtise in dejal, da je s kolegi v Rimu navezal pristen stik, ki bo po njegovem mnenju prispeval k boljši medsebojni odzivnosti. »Treba je upoštevati, da je Italija velika država in policisti obravnavajo ogromno zadev, zato se prioritete določajo predvsem glede na pomembnost in nujnost, kar na koncu vpliva na hitrost pridobivanja informacij,« je še dodal.

Besedilo in foto: Sektor za mednarodno policijsko sodelovanje UKP GPU

Italijanski kolegici Tiziani Mercante smo ob njenem obisku v Sloveniji predstavili delovni proces v Sektorju za mednarodno policijsko sodelovanje ter organiziranost in pristojnosti Uprave kriminalistične policije. Na Mednarodnem mejnem prehodu Obrežje smo ji predstavili naloge mejne policije, postopke ob zadetkih v Interpolovem in schengenskem informacijskem sistemu ter mejno kontrolo. V trilateralnem centru Vrata - Megvarje smo ji prikazali uporabo varnega Europolovega kanala Siena in potek izmenjave informacij med sosednjimi državami.

88. GENERALNA SKUPŠČINA INTERPOLA V ČILU

V Santiagu, Čile, je od 15. do 18. oktobra potekala 88. generalna skupščina Interpola, mednarodne organizacije kriminalistične policije, ki ima v svetu pomembno vlogo na področju boja proti kriminalu.

Udeležilo se je je več kot 900 predstavnikov iz 162 držav članic organizacije, vključno s 70 direktorji policij in ministri. Sodelovala je tudi delegacija slovenske policije in notranjega ministrstva.

V ospredju tokratne skupščine so bile razprave o aktualnih varnostnih grožnjah zaradi terorizma, organiziranega kriminala in kibernetske kriminalitete.

Ob tej priložnosti se je generalna direktorica slovenske policije srečala z generalnim sekretarjem Interpola Jürgenom Stockom, predsednikom Interpola Kim Jong Yangom in Alexandrom Prokopchukom, podpredsednikom Interpola za Evropo in vodjo NCB Interpola v Moskvi (Rusija), generalnim direktorjem albanske policije Ardijem Veliujem, delegacijami držav Zahodnega Balkana in še nekaterimi drugimi visokimi predstavniki držav članic te največje policijske organizacije na svetu.

Kot predstavniki Slovenije so se skupščine udeležili (na fotografiji z desne): mag. Tatjana Bobnar, generalna direktorica policije, mag. Sandi Čurin, državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve, Borut Selan, vodja Sektorja za mednarodno policijsko sodelovanje na Generalni policijski upravi, in mag. Boštjan Lindav, direktor Uprave kriminalistične policije na Generalni policijski upravi.

Generalna direktorica policije se je na sedežu Europola srečala tudi s Slovenci, zaposlenimi na Europolu, ki so ji predstavili vsebino svojega dela v tej organizaciji, ter si ogledala Evropski migracijski center in Europolov operativni center (na fotografiji).

KONVENCIJA EVROPSKIH POLICIJSKIH ŠEFOV V HAAGU

Generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar se je na sedežu Europola v Haagu na Nizozemskem 2. in 3. oktobra udeležila konvencije evropskih policijskih šefov.

Konferenca se je začela s skupnim sestankom direktorjev policij in carin, na katerem so razpravljali o aktualnih temah, kot so okoljska kriminaliteta, nova svilna pot in hibridne grožnje. Naslednji dan se je konferenca nadaljevala po posameznih panelih. V prvem panelu z naslovom Organizirani kriminal je Bobnarjeva predstavila slovenske aktivnosti na zahodnobalkanski migracijski poti, v drugem panelu je potekala razprava o finančni kriminaliteti, v tretjem pa o nacionalnih iniciativah in mednarodnem sodelovanju v boju proti kriminalu.

V okviru konvencije je potekalo tudi skupno srečanje generalnih direktorjev policij in predstavnikov Europolovega upravnega odbora ob praznovanju 20-letnice delovanja Europola, na katerem sta bila predstavljena prihodnost petletnega cikla na področju boja proti terorizmu in kibernetski kriminaliteti ter projekt interoperabilnosti.

PREDSTAVNIKA SLOVENSKE POLICIJE NA SLOVESNOSTI OB 20-LETNICI NASTANKA KOSOVSKE POLICIJE

Na začetku septembra je kosovska policija praznovala 20-letnico svojega nastanka. Osrednje slovesnosti v Prištini sta se udeležila tudi namestnik generalne direktorice policije Jože Senica in Allen Lorbek iz Sektorja za mednarodne policijske operacije v Službi generalnega direktorja policije GPU.

Med drugim sta si ogledala prikazno vajo specialne enote kosovske policije (na fotografiji).

Na prireditvi se je Senica sestal z direktorjem kosovske policije Rashitom Qalajem (na fotografiji desno), slovenskim veleposlanikom na Kosovu Bojanom Bertoncljem in vršilcem dolžnosti vodje mednarodne civilne misije EULEX Kosovo Berndom Thranom, ki je pohvalil strokovnost in profesionalno delovanje slovenskih policistov na tej misiji. Ti so Senici ob tej priložnosti izročili tudi plaketo.

OBISK PRI SLOVENSKIH POLICISTIH V SRBIJI IN ŠTUDIJSKI OBISK SRBSKIH POLICISTOV V SLOVENIJI

Ob srečanju notranjih ministrov Slovenije in Srbije v Beogradu sta minister Boštjan Poklukar in generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar 22. oktobra obiskala tudi slovenske policiste, ki s srbskimi policisti v okviru skupnih policijskih patrulj delajo na meji s Severno Makedonijo. V zadnjih dveh letih, odkar poteka ta oblika sodelovanja med državama, je v Srbijo odšlo pomagat že več kot sto policistov v 25 skupinah.

Predstavniki srbskega notranjega ministrstva so v okviru reform znotraj približevanja Evropski uniji v obdobju od 16. do 19. oktobra obiskali slovensko policijo, saj si želijo naše pomoči pri izboljšanju zmogljivosti upravljanja patrulj. Menijo, da bi se tako lahko bolje odzivali na potrebe ljudi, učinkoviteje usklajevali delo policistov na terenu in jim zagotovili večjo varnost pri opravljanju policijskih nalog.

S praktičnimi primeri smo jim na območju Novega mesta, Ljubljane in Kopra predstavili, kako upravljamo policijske patrulje v Sloveniji, tako prometne in mejne kot splošne, in kakšno informacijsko in komunikacijsko opremo/tehnologijo pri tem uporabljamo.

Srečanje s slovenskimi policisti, ki opravljajo naloge na mejnem prehodu Preševo

V izvedbo pestrega programa je bilo pod vodstvom Centra za evropsko prihodnost, ki je vodil obisk srbskih kolegov v Sloveniji, vključenih 28 predstavnikov slovenske policije.

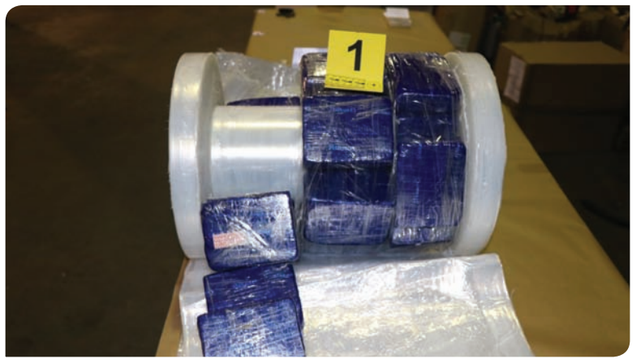

DO NAJVEČJEGA ZASEGA HEROINA V SODELOVANJU S FURS IN MADŽARSKO POLICIJO

Skupaj s kolegi iz Finančne uprave RS in madžarske policije nam je konec oktobra uspelo razkriti mednarodno kriminalno združbo, ki je trgovala s prepovedano drogo. Pri tem smo v Luki Koper zasegli največjo količino heroina na ozemlju Slovenije od osamosvojitve dalje.

V ladijskem zabojniku, ki je prispel iz Irana, smo 29. oktobra našli kar 730 kilogramov heroina, pakiranega v 1.421 zavojčkih, ki so bili skriti v kolutih s PVC-folijo.

Ker je bil kontejner namenjen na Madžarsko, smo se povezali s tamkajšnjo policijo in z uporabo prikritih preiskovalnih ukrepov in izvedbo t. i. nadzorovane pošiljke pripravili past za kriminalno združbo. Zabojnik, ki ga je prevzel prevoznik iz Madžarske in v katerem smo pustili slabih 70 kilogramov prepovedane droge, so slovenski kriminalisti budno spremljali na celotni poti do meje, ko so nadzor prevzeli madžarski varnostni organi in storilca na cilju nazadnje tudi aretirali.

Koč masa R+E160 180 t
R+E 168 t
P+E 124 t
Masa u službi
Masa lokomotive
87 t R 111 t
Lokmasse
Total weight
P 100 t
Masse totale
G 80 t
Massa reale

ÖBB
PRODUKTION

TAURUS
3

POLICIJA

USPEŠNI TUDI V BOJU PROTI

TIHOTAPLJENJU NEZAKONITIH MIGRANTOV

Po zaslugi večmesečnega strokovnega dela slovenske policije in v okviru dobrega mednarodnega sodelovanja s sosednjimi državami in Europolom smo od poletja na območju več policijskih uprav uspešno preiskali kar nekaj organiziranih kriminalnih združb, ki so tihotapile nezakonite prebežnike. Uspešno delo na področju preiskovanja tihotapcev nezakonitih migrantov je sicer le eden od ukrepov policije za učinkovit nadzor državne meje.

V zadnjem obdobju zaznavamo povečanje problematike sprovajanja nezakonitih migrantov, kar dokazuje, da je zahodnobalkanska migracijska pot še vedno izjemno obremenjena. Zaradi mednarodne razsežnosti kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države je pri njihovem preiskovanju ključno prav mednarodno sodelovanje. Slovenska policija zato na dvo- in večstranski ravni sodeluje tako s sosednjimi kot tudi z drugimi državami. Intenzivno sodelujemo tudi z agencijo Europol, pri čemer ima pri posredovanju in vrednotenju informacij ter operativni podpori posameznih preiskav veliko vlogo Evropski center za boj proti nedovoljenim migracijam (angl. European Migrant Smuggling Centre – EMSC), ki je bil ustanovljen pri Europolu.

Na povečano problematiko nezakonitih migracij se odzivamo tudi s prilagajanjem svojega delovanja in uvajanjem novih načinov dela. Na posameznih policijskih upravah so ustanovljene delovne skupine za preiskovanje kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja državne meje ali ozemlja države. Policija vlaga veliko truda v preprečevanje in preiskovanje tovrstnih kaznivih dejanj, naš glavni cilj pa je odkrivanje sprovajalcev (prevoznikov in organizatorjev nezakonitih prehodov).

Tudi na območju Policijske uprave Novo mesto so oktobra predstavili odkritje večje kriminalne združbe, osumljene najmanj 30 kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države. Združba je delovala tako, da so posamezniki, večinoma slovenski državljani, v prtljažnikih osebnih vozil čez mejne prehode tihotapili tujce, ki so poskušali nezakonito vstopiti v Slovenijo. Z intenzivnim zbiranjem obvestil so kriminalisti identificirali več članov združbe; ovadili so 11 osumljencev, ki so večinoma doma iz Posavja, ter izvedli več hišnih preiskav in zasegli dokazne predmete (telefoni, SIM-kartice, prepovedana droga in orožje).

Koprski kriminalisti so 16. oktobra z zaključno akcijo v Portorožu razkrili deset članov dobro organizirane mednarodne združbe, ki je več let delovala v Bosni in Hercegovini, na Hrvaškem, v Sloveniji in Italiji ter tihotapila ljudi z območja jugovzhodnega Balkana v Slovenijo in druge države Evropske unije. Samo v času preiskave je omenjena združba pretihotapila najmanj 150 nezakonitih prebežnikov, državljanov Sirije, Iraka, Irana, Eritreje in Afganistana. Rezultate te obsežne mednarodne preiskave smo podrobneje predstavili na novinarski konferenci 21. oktobra v Kopru (na fotografiji).

Poleg prebežnikov na cestnih mejnih prehodih, ki se skrivajo predvsem v tovornjakih, policisti odkrivajo nezakonite migrante tudi na vlakih, skrite med tovorom in v podvozjih.

Že konec poletja je več kot 70 celjskih policistov in kriminalistov prekinilo nezakonito dejavnost kriminalne združbe, ki se je ukvarjala z nezakonitimi migracijami. V zaključnih aktivnostih so sedmim osebam odvzeli prostost.

Sprovajalci oziroma tihotapci ljudi pri prevozih običajno uporabljajo predhodnice, ki preverjajo morebitno prisotnost policije na načrtovani poti prevoza. Včasih nezakonitim migrantom priskrbijo tudi ponarejene ali pristne dokumente. Občasno ljudi prevažajo v zelo nevarnih razmerah, strpane v majhne prostore tovornih delov ali prtljažnike vozil. V več do zdaj odkritih primerih so s svojim brezkompromisnim ravnanjem, tako v postopkih s policisti kot tudi z nevarno vožnjo, vožnjo pod vplivom psihotropnih snovi in velikim številom migrantov v vozilih, ogrožali življenja migrantov. V nekaj primerih so s predrzno vožnjo povzročili prometno nesrečo in nato pobegnili s kraja, ne da bi pomagali poškodovanim migrantom.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: PU Koper, PU Novo mesto in PU Celje

POMAGAJTE PRI IZSLEDITVI NAJBOLJ ISKANIH UBEŽNIKOV V EVROPI

NOVA EUROPOLOVA KAMPANJA

ZLOČIN NIMA SPOLA

So ženske v enakem deležu kot moški sposobne zagrešiti težje zločine? Ubežnice, ki se pojavljajo na evropski spletni strani najbolj iskanih oseb, dokazujejo, da so. Vsi zločinci – obeh spolov – v letošnji novi kampanji evropskih organov pregona so iskani zaradi resnih zločinov, kot so umor, trgovanje s prepovedanimi drogami, goljufija, tatvina in trgovina z ljudmi. Na mednarodnem seznamu iskanih oseb je tudi storilka iz Slovenije.

22 držav članic Evropske unije je za predstavitev v tej kampanji izbralo po eno izmed svojih najbolj iskanih ubežnic. Cilj je kar največ obiskovalcev pritegniti na spletno stran www.eumostwanted.eu/crimehasnogender. Izkušnje so namreč pokazale, da se z večjim številom ogledov iskanega ubežnika povečajo možnosti, da lahko nekdo zapolni še zadnji manjkajoči košček sestavljanke, ki bo pripeljala do izsleditve in prijetja iskane osebe.

V zadnjih treh letih prijetih že 69 zločincev z Europolovega seznama iskanih oseb

Ta pristop se je v zadnjih treh letih izkazal za uspešnega. Po vsaki veliki kampanji obveščanja je bilo prijetih več ubežnikov ali pa so se ti sami predali zaradi prevelikega pritiska nanje ali/in na njihove sorodnike. Od začetka projekta je bilo prijetih 69 zločincev, ki so bili predstavljeni na spletni strani. V najmanj 21 primerih je bila to posledica informacij, ki jih je splošna javnost preiskovalcem dala na spletni strani.

Kampanjo Najbolj iskane osebe v Evropi je ob polni podpori Europola januarja 2016 začela Evropska mreža skupin za aktivno iskanje pobeglih oseb – ENFAST (European Network of Fugitive Active Search Teams). Člani ENFAST so specializirani za ciljno iskanje zločincev na begu, ki so osumljeni ali obsojeni za hujše zločine in za katere je razpisan evropski nalog za prijetje ali mednarodna tiralica.

Evropska mreža skupin za aktivno iskanje pobeglih oseb ENFAST skupaj z Europolom vsako leto organizira in skupaj z evropskimi policijami izvede kampanjo, katere namen je evropsko javnost seznaniti z nekaterimi najbolj iskanimi osebami. Letošnjo kampanjo so poimenovali Zločin nima spola (angl. Crime has no gender), v ospredju pa so zlasti iskane ženske, ki so storile različna huda kazniva dejanja.

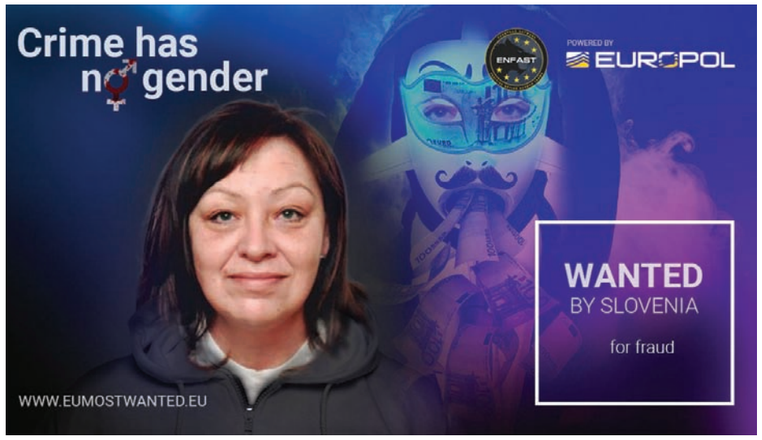

Do oseb, ki so zagrešile hude oblike kaznivih dejanj, tudi s ciljnim iskanjem

Ena od pomembnih nalog slovenske policije je iskanje oseb, ki jih sodišča iščejo zaradi izdanih tiralic, mednarodnih tiralic ali evropskega naloga za prijetje in predajo.

> Če prepoznate katerega od najbolj iskanih ubežnikov v Evropi, moškega ali žensko, nam lahko pomagate pri njegovi izsleditvi. Prosimo, da nam informacije o iskani osebi sporočite na anonimni telefon policije 080 1200, lahko pa tudi na elektronski naslov skupine za ciljno iskanje oseb fast@policija.si.

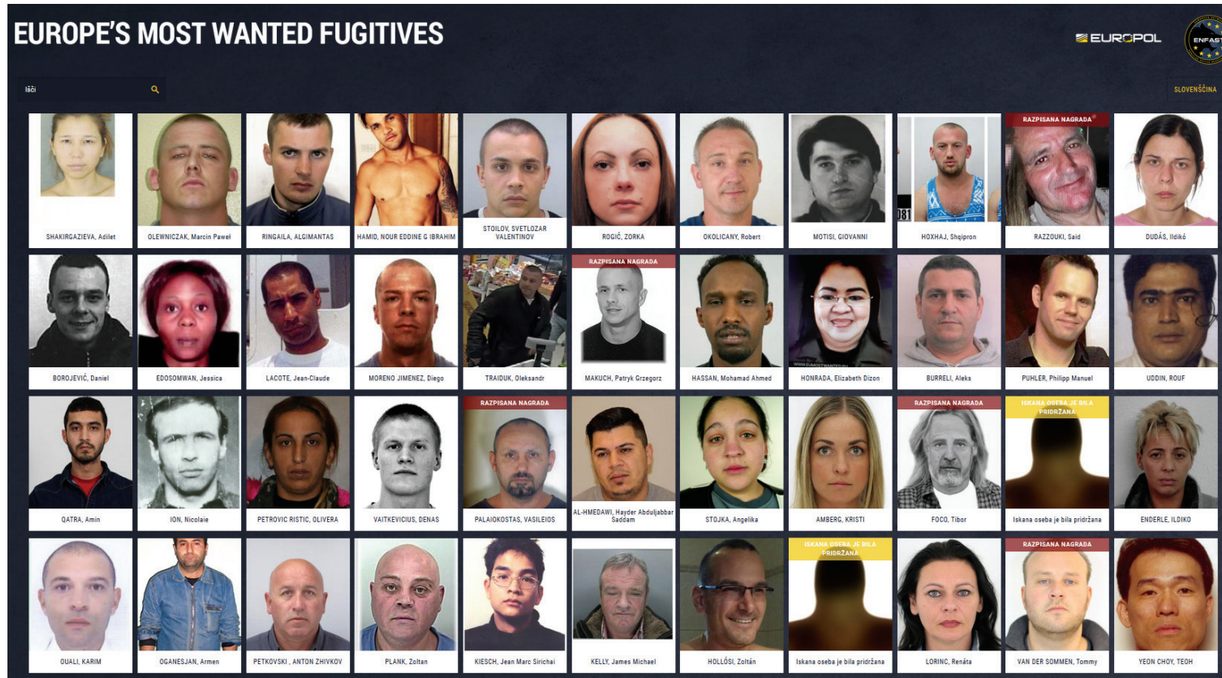

Na mednarodnem seznamu iskanih oseb je tudi ubežnica iz Slovenije. Gre za Melanijo Stropnik (rojeno leta 1960), ki je iskana zaradi kaznivega dejanja goljufije.

Policija izvaja tudi dejavnost ciljnega iskanja oseb, pri čemer so glavnega pomena proaktivnost delovanja policije in usmerjeni ukrepi za odkritje in prijetje iskane osebe. Gre za iskane osebe, ki so storile huda kazniva dejanja oziroma kazniva dejanja, zaradi katerih je nastala velika premoženjska škoda. V slovenski policiji se s ciljnim iskanjem oseb ukvarja predvsem skupina za ciljno iskanje oseb oziroma enota FAST, ki deluje v okviru evropske mreže enot za ciljno iskanje.

Da je tak način delovanja uspešen, dokazuje kar nekaj v zadnjem času prijetih oseb, ki so bile na seznamu iskanih oseb. Denimo, v sodelovanju z avstrijskimi kriminalisti smo konec julija letos prijeli 46-letnega državljana Slovenije, ki so ga slovenski pravosodni organi iskali zaradi prestajanja enajstletne zaporne kazni, hrvaška enota FAST pa je na začetku avgusta na mednarodnem mejnem prehodu Orašje odvzela prostost državljanoma Slovenije, 55-letnemu moškemu in 54-letni ženski. Slovenska državljana sta bila od leta 2013 na begu v tujini, slovenski pravosodni organi pa so zaradi poslovnih goljufij zoper njiju že takrat razpisali mednarodni tiralici.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Europol

ZAKLJUČEK POLETNE ŠPORTNE SEZONE

PONOSNI NA DOSEŽKE
NAŠIH VRHUNSKIH ŠPORTNIKOV!

Generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar in minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar sta 8. novembra 2019 sprejela v policiji zaposlene vrhunske športnike in trenerje, ki trenirajo in tekmujejo v poletnih športnih panogah, ter jim čestitala za njihove dosežke. Po izjemni sezoni, ki je bila tudi dolga in naporna, vse športnike čaka počitek, nato pa sledijo priprave na novo sezono.

Generalna direktorice policije mag. Tatjana Bobnar je izrazila veliko zadovoljstvo ob srečanju z zbranimi športniki: »Za nas je pomembno, da podpiramo vrhunske športnike. S svojo predanostjo, vztrajnostjo, disciplino, medsebojnim sodelovanjem, nepopustljivostjo, pripadnostjo in drugimi lastnostmi, ki so – pogosto celo bolj kot fizične danosti – zaslužne za končni uspeh, namreč poosebljate vrednote, ki jih zagovarjamo tudi v policiji.« Poudarila je pomen zaposlitve v policiji za športnika – omogoča mu namreč še boljše pogoje za nemoten trening in vrhunske rezultate na največjih tekmovanjih.

»Vaši dosežki so zato tudi nekoliko naši in v skrbi za promocijo in ugled policije se prav radi pohvalimo z njimi,« je povedala. Zaželela jim je veliko uspehov v naslednji sezoni in pri tem povzela misel sv. Hieronima, da kdor se ozira k vrhu gore, od koder prihaja resnica, ne sme jokati že na prvi stopnici.

»Vrhunski šport je neusmiljen. Ne dopušča napak, šibkosti in negotovosti. Zahteva celega človeka, njegovo popolno predanost in brezpogojno podrejenost enemu samemu cilju – biti najmočnejši, najhitrejši, najboljši. Vsi vi ste ta cilj brez izjeme že dosegli. Večkrat in na vseh ravneh. Ni mogoče, da bi se ustavili. Vedno znova si postavljate mejnike – še višje in globlje. To vrhunske športnike dela izjemne tako doma kot v evropskem in svetovnem merilu. Na notranjem ministrstvu in v policiji smo na dosežke naših vrhunskih športnikov izjemno ponosni. Z zaposlitvijo v policiji imate zagotovljeno socialno varnost, zato se med letom res lahko popolnoma osredotočite na svoje športne cilje,« je dodal minister.

S podpisom pogodbe o zaposlitvi z aktualno svetovno prvakinjo v globinskem potapljanju na vdih Alenko Artnik in še dvema drugima vrhunskima športnicama, ki sta še v postopku zaposlitve, bo na Oddelku vrhunskih športnikov na Policijski akademiji končno zapolnjenih vseh 30 sistemiziranih mest vrhunskih športnikov in trenerjev.

Naši športniki v evropskem in svetovnem vrhu

Med najvidnejšimi rezultati v zadnjem obdobju so poleg svetovnega rekorda Alenke Artnik v potapljanju na vdih tudi nov naslov svetovnega prvaka v motokrosu, ki ga je osvojil Tim Gajser, nov naslov evropskega prvaka kanuista Benjamina Savška ter prvo ekipno in drugo posamično mesto, ki si ju je na svetovnem prvenstvu v spustu na divjih vodah priveslal kajakaš Anže Urankar.

V imenu prisotnih športnikov in trenerjev sta zbrane nagovorila še Alenka Artnik, ki je na ta dan tudi uradno postala del slovenske policije, in Tim Gajser. Vrhunska potapljačica na vdih se je zahvalila za izkazano podporo in dejala, da je Slovenija z njo tudi na drugem koncu sveta. Obljubila je, da se bo še naprej trudila, in preostalim športnikom čestitala za izjemne dosežke. Tudi vrhunski motokrosist se je zahvalil za vso podporo in zagotovil, da bo še naprej zastopal barve slovenske policije.

Poleg tega je Tim Toplak konec novembra v Abu Dabiju osvojil naslov svetovnega prvaka v ju-jitsuju, Samo Jeranko je na svetovnem prvenstvu v globinskem potapljanju na vdih dosegel drugo in tretje mesto, Ivan Trajkovič pa na evropskem prvenstvu v taekwondoju tretje mesto.

Veliko športnikov, zaposlenih v policiji, se je tudi v preteklih letih okitilo z naslovi prvakov in medaljami z največjih tekmovanj, ne gre pa pozabiti niti vseh preostalih navdušujočih rezultatov, ki jih dosegajo v elitni konkurenci in so prav tako vredni občudovanja in spoštovanja, čeprav morda niso bili tako medijsko izpostavljeni.

Vsem iskreno čestitamo!

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: SOJ MNZ

V policijski uniformi so vrhunski športniki najboljši ambasadorji številnih preventivnih projektov, pa tudi športa nasploh. Tokratnega sprejema so se udeležili športniki, ki nastopajo v različnih poletnih športnih panogah, od juda in ju-jitsuja do veslanja in streljanja, od potapljanja in taekwondoja ter motokrosa do gimnastike, atletike, alpinizma, namiznega tenisa in kolesarjenja.

POGOVOR Z NAŠO NOVO SODELAVKO NA ODDELKU VRHUNSKIH ŠPORTNIKOV

ALENKA ARTNIK IN POLICIJA –

SKUPAJ NA 113

Alenko Artnik, potapljačico na vdih, je svetovni rekord, dosežen z globino potopa 113 metrov, usodno povezal s policijo. Na podlagi izjemnih športnih dosežkov v potapljanju na vdih se je vrhunska športnica zaposlila na Oddelku vrhunskih športnikov v policiji. Njeno športno kariero sta nazadnje zaznamovala uspeha na svetovnem prvenstvu 2019, in sicer doseženo prvo mesto v potopu na vdih z enojno plavutjo in drugo mesto v potopu na vdih z dvema plavutkama.

Vaša dosežena globina 113 metrov simbolično sovpada s klicno številko policije. Čemu bi to pripisali? Gre le za naključje?

To pripišimo zvezdam! (Smeh.) Globina 113 metrov je bila na svetovnem prvenstvu 2019 dosežena ob stoodstotni osredotočenosti na rezultat. Razmišljala nisem o ničemer drugem kot o pravilni izvedbi postopkov, da bi dosegla zadani cilj. Vedela sem, da sem v postopku za zaposlitev v policiji, vendar sem zaradi popolne osredotočenosti na tekmovanje šele nekaj dni po doseženem uspehu dojela razsežnosti rezultata in njegovo simboliko. Očitno je bil za 113 pravi čas, saj sem že dva meseca pozneje oblekla policijsko uniformo. Zaposlitev v policiji se mi je zdela kot nagrada in potrditev, da sem na pravi poti, ne glede na to, da se tudi sama zavedam, da je to moja prava pot.

Kakšna je oseba, ki jo privlačita voda in globina?

Hm … Tekmovalci in tekmovalke v potapljanju na vdih smo si po značaju zelo različni, na splošno pa gre za osebe, ki imajo rade vodo in jih ni strah globin. Navadno so to ljudje, ki nimajo težav spustiti nadzor iz svojih rok in se prepustiti. Pri potopu je pomembno biti samozavesten in imeti samonadzor, torej se v določenih situacijah znati distancirati od nadzora nad potekom dogodkov. T. i. control freaki tukaj nimajo kaj iskati.

Je bilo vaše življenje vedno prežeto s športom? Kaj vam pomeni šport?

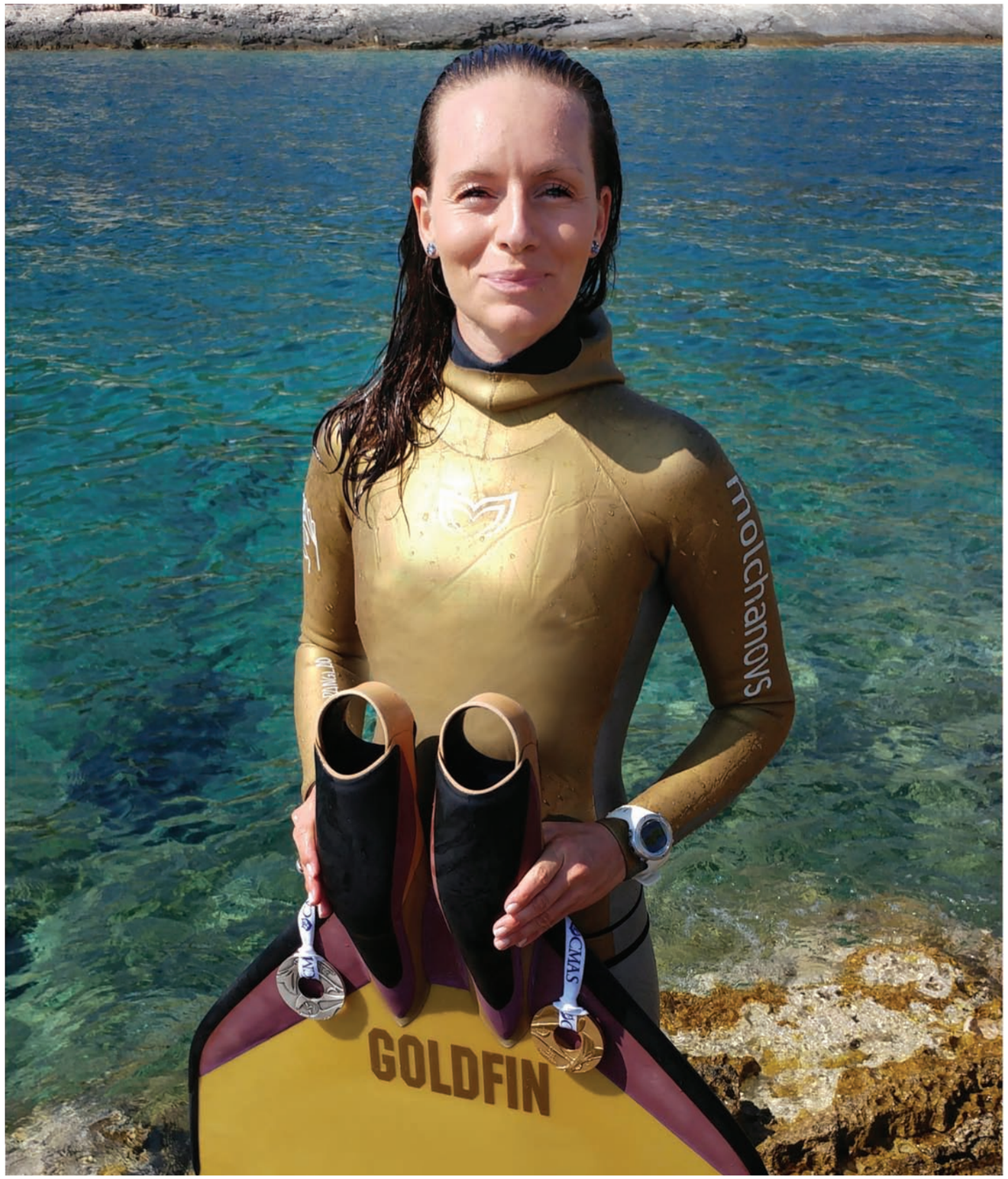
Šport mi je blizu, odkar pomnim. Nedavno sem videla fotografijo iz časa, ko sem imela pet let, in lahko bi rekla, da sem bila kot prava športnica, z mišicami. (Smeh.) Spomnim se, da je bil oče ponosen na obe, name in na sestro, saj sva se v športu z lahkoto postavili ob bok fantom. Pravzaprav je bilo v moji mladosti veliko športnih disciplin, ki so mi bile pisane na kožo. V šoli sem imela najraje telovadbo. (Smeh.) No, priznam pa, da mi streljanje ni najbolj ležalo. V svojih otroških letih sem tekmovala na visoki tekmovalni ravni v kajaku na mirnih vodah. Skupaj s Špelo Ponomarenko Janič sva bili v dvojcu uspešni približno sedem let, nekje od mojega devetega leta starosti. V tej disciplini so bili treningi, že ko sem bila stara deset let, vsak dan razen v nedeljo. Bila sem zelo disciplinirana. Treninge sem jemala zelo resno. Tako resno, da sem zaradi njih začela izpuščati nedeljske maše. Moja mama je bila *faca*, saj mi je dejala: »Zdaj se pa odloči, ali boš hodila na treninge ali k maši.« Dala mi je možnost izbire. Tako sem dodala še nedeljske treninge.

Proti koncu najstniških let sem se znašla v osebni stiski. Pustila sem šolo in opustila šport. Padla sem v obdobje, ko se mi je življenje začelo rušiti. Na plan so priplavala čustva, ki jih drugače kot z zabavo in popivanjem nisem znala zavreti in pomiriti. Pravzaprav sem bežala pred težavami, ki jih nisem znala rešiti. V teh, zame kritičnih letih nisem imela dovolj družinske podpore in pravih življenjskih usmeritev. S časom sem postala celo čustveno otopela; morda sem se tako hotela zaščititi pred potencialnimi negativnimi izkušnjami. Zaznamovala so me nesoglasja v družini, ločitev staršev, očetov alkoholizem, bratova odvisnost od drog, izguba mame zaradi hude bolezni, nato smrt brata in kmalu zatem še očeta.

Vse te tragedije, ki so se nakopičile, sem morala predelati, prespati in življenje začeti znova. Šport mi je pomagal, ko je

Alenka Artnik je 8. avgusta letos v Roatanu v Hondurasu postala svetovna prvakinja v globinskem potapljanju na vdih. Rekord, ki ga je postavila v disciplini potop s konstantno obtežitvijo in monoplavutjo in ki si ga deli z Italijanko Alessio Zecchini, znaša natančno 113 metrov, kar je tudi številka policije za klic v sili. Prav zato smo ji ob podpisu pogodbe za zaposlitev v policiji 8. novembra simbolično izročili takšno startno številko.

bil doma *rokenrol*, po desetih letih brezupnega tavanja pa mi je rešil življenje.

Potapljanje je bilo zame veliko, veliko darilo. Prijatelj me je povabil na trening in takoj sem se zaljubila v ta šport. Drugi dan sem že kupila plavutke, se vpisala v tečaj in štiri leta pozneje spakirala kovčke, saj sem se v Egiptu športa lotila še resneje. Začela sem izvajati globinske potope. S sestro sva se namreč po očetovi smrti odločili prodati podedovano premoženje, da sva lažje odskočili z deske … v novo življenje!

Kako poteka vaš trening?

Poskrbeti moram za vse štiri dele treninga: to so fizična moč, toleranca organizma za ogljikov dioksid, plavalna tehnika in mentalna kondicija. Če se osredotočim na globinski trening, se zjutraj najprej posvetim dihalnim vajam za sprostitev in osredotočenost. S tem poskrbim tudi za fleksibilnost pljuč in dihalnih poti. Nato se s spremljevalci oblečemo v neoprensko obleko in s čolnom odpeljemo na odprto morje. Trening potopa največkrat izvajam z malimi

plavutkami nekje do 50, 60 metrov globine, kar je dovolj za ohranjanje kondicije. V dveh urah izvedem štiri do pet globinskih potopov z vmesnimi pavzami, ki so namenjene preprečitvi dekompresij. Celoten trening opravim na tešče. Sledita kosilo in pogovor o metodah treningov, tehnikah. Nato je čas počitka. Popoldanski trening traja eno uro in je kombinacija fitnesa in treninga tehnike v bazenu. Po večerji sledijo meditacija in raztezne vaje. Takšen trening poteka tri dni zapored in nato si privoščim en dan počitka. Temu trenažnemu tempu disciplinirano sledim.

Trenirati brez kisika je gotovo izjemno naporno. Ali so pomembne izkušnje, morda intuitivnost?

V času osnovnih priprav pridobivam samo moč. Vse preostale vaje, ki pozneje potekajo v fitnesu, so izvedene z lastno težo ob zadrževanju zraka po izdihu. Ti treningi so sicer kratki, a izredno naporni. S tem želim simulirati potope in navaditi svoj organizem na napor brez prisotnega kisika.

V bazenu treniram tehniko, ki je pri potopih zelo pomembna, še posebno zato, ker nisem vrhunska plavalka. Izvajam tudi treninge apneje, tako bazenske kot globinske. Lahko bi rekla, da je delež kondicijskih vaj z zadrževanjem diha 85-odstoten.

Globinski treningi so mnogo napornejši od bazenskih, ker v globinah prihaja do fizioloških sprememb v telesu. Pri 50 metrih globine se telo srečuje s kar šestimi bari pritiska, pri 113 metrih pa celo z 12 bari. Velikost pljuč se na tej globini zmanjša na velikost teniške žogice. Nemalokrat se zgodi, da v času nujnega popoldanskega počitka zaradi prostih radikalov, nakopičenih v telesu, sploh ne morem zaspati. Zaradi naporov, ki jih doživljam v tem športu, ne skoparim z vnosom antioksidantov, poskrbim pa tudi za zadosten spanec in pijem veliko vode, da organizem sproti očistim nakopičenih prostih radikalov.

Intuicija je pri potapljanju in v življenju nasploh zelo pomembna. Navadno se ji ne prepustimo, saj želimo v življenju vedno imeti nadzor. Menim, da se je da naučiti in natrenirati. Poleg tega jo lahko preprosto uporabimo, kadar nam primanjkuje izkušenj. Izkušnje pa niso pomembne samo v športu, temveč tudi v življenju. Izkušnje z enega področja lahko prenašamo na drugo in tako, kot se včasih intuitivno prepustimo življenju, se lahko prepustimo globini. Tudi izkušnje izgorelosti iz leta 2015 nočem več ponoviti.

Za policijo je varnost vedno na prvem mestu. Kako je z varnostjo med globinskimi potopi? Ste kdaj doživeli izgubo zavesti?

Varnost je absolutno na prvem mestu. Globinski potop se vedno izvede okoli varnostne vrvi, na katero je pritrjena nekakšna tehtnica oziroma protiutež. Organizatorji tekmovanja protiutež sprostijo, ko zaznajo, da se tekmovalec ne premika. S tem mehanizmom tekmovalca *izstrelijo* na površje, kar je hitrejše in učinkovitejše kot pomoč treh varnostnih potapljačev, ki se potopijo s tekmovalcem do 40 metrov globine. V večjih globinah tekmovalca spremlja varnostna sonda, na večjih tekmovanjih pa tudi snemalna kamera.

Pri potopu nikoli nisem doživela izgube zavesti. Sem edina z vsemi belimi kartoni, kar pomeni, da vedno pravilno opravim 15-sekundni protokol, ko po končanem potopu pridem na površje. Pri varnosti nikakor nočem tvegati, saj gre za življenje! Poskušam kar najbolje predvideti svoje maksimalne sposobnosti in pri tem racionalno upoštevati

negativni stres, ki na tekmovanju ogrozi oziroma zmanjša tekmovalno pripravljenost kar za 20 odstotkov.

Ali so pri potopih tudi zunanji moteči dejavniki, ki vplivajo na uspeh?

(Smeh.) To zagotovo niso ribe, ki bi plavale mimo, res pa so moteči morski tokovi. Ti so nepredvidljivi in lahko otežijo potop. Moteč dejavnik je lahko tudi nastopajoči pred teboj, če ima težave pri potopu ali zaradi fizioloških sprememb celo prejme rdeči karton. Takšen neprijeten prizor naslednjemu tekmovalcu skrajša pripravljalni čas. Vtis prejšnjega tekmovalca je močan, zato moraš biti sam tako mentalno stabilen in profesionalen, da ne podležeš negativnim vplivom.

Tekmujete v dveh globinskih disciplinah. Kako potekata usklajevanje in priprava na dva različna potopa?

Potop z monoplavutjo je tako imenovana kraljevska disciplina, ker se dosegajo največje globine in je gibanje telesa bolj estetsko. Disciplina z dvema plavutkama pa mi fizično malo bolj leži. Čeprav imam rada obe, več pozornosti posvečam disciplini z enojno plavutjo. Več izkušenj ko imam v posamezni disciplini, lažje prehajam iz ene v drugo.

Bi lahko govorili o preseku vašega in policijskega dela oziroma o tem, kaj imamo skupnega? Imate morda kakšen nasvet za policiste in policistke?

Ja, lahko bi dejali, da nam je skupno nevarno delovno okolje, v katerem se moramo kar najbolje znajti ter hitro in pravilno odzvati – lahko bi dejala strokovno in zakonito, predvsem pa varno. Tako kot je pri izenačevanju pritiska lahko usodna ena sama zamujena sekunda, najbrž tudi pri opravljanju policijskih nalog velikokrat šteje vsaka sekunda. Na splošno smo ljudje danes nenehno izpostavljeni obilici informacij, tudi odvečnih, in še stresu, ki slabi našo osredotočenost. Zlasti v ekstremnih situacijah mora biti človek osredotočen in se znati hitro odzvati. Priporočam vam treninge za osredotočenost. To so preproste dihalne vaje s pravilnimi vdihi in izdihi, za katere enkrat do dvakrat na dan porabimo pet minut. Prepričana sem, da so dihalne vaje najmočnejše zdravilo proti stresu in z izboljšanjem osredotočenosti je tudi opravljanje delovnih nalog lažje.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

O ciljih v metrih ne govorim rada vnaprej. Veliko dejavnikov lahko vpliva na rezultat, zato se o tem najraje odločam tik pred zdajci in vedno po občutku. Sem samorastnica in vagabundka – v želji po napredku rada sama iščem nove informacije, preizkušam tehnike, vključujem nove ljudi, strokovnjake … Za svoje programe apneje skrbim sama, za področje, ki ga ne obvladam dovolj, pa se obrnem po pomoč. Čutim, da imam še rezerve, predvsem pri tehniki plavanja z enojno plavutjo. Zdaj si pri tem pomagam s Teo Košnjek, kondicijsko trenerko, trenerko plavanja in kineziologinjo, vse v eni osebi.

Ob načrtih za prihodnost pa se zavedam, da me lahko čakajo tudi nevtralne sezone, ko so rezultati dobrega dela vidni, vendar ne tako izstopajoči kot rezultati sanjske sezone. A nevtralne sezone so prav tako dobre in so tudi del tistih boljših v prihodnosti.

Iskrene čestitke za vse izjemne uspehe in kar pogumno naprej!

Besedilo: Zdenka Stern, Oddelek vrhunskih športnikov PA GPU
Foto: Lao Potti, Daan Verhoeven in osebni arhiv Alenke Artnik

LETNI PREIZKUS USPOSOBLJENOSTI POLICISTOV

ZMAGOVALNI POKAL

ODNESLA POLICIJSKA UPRAVA LJUBLJANA

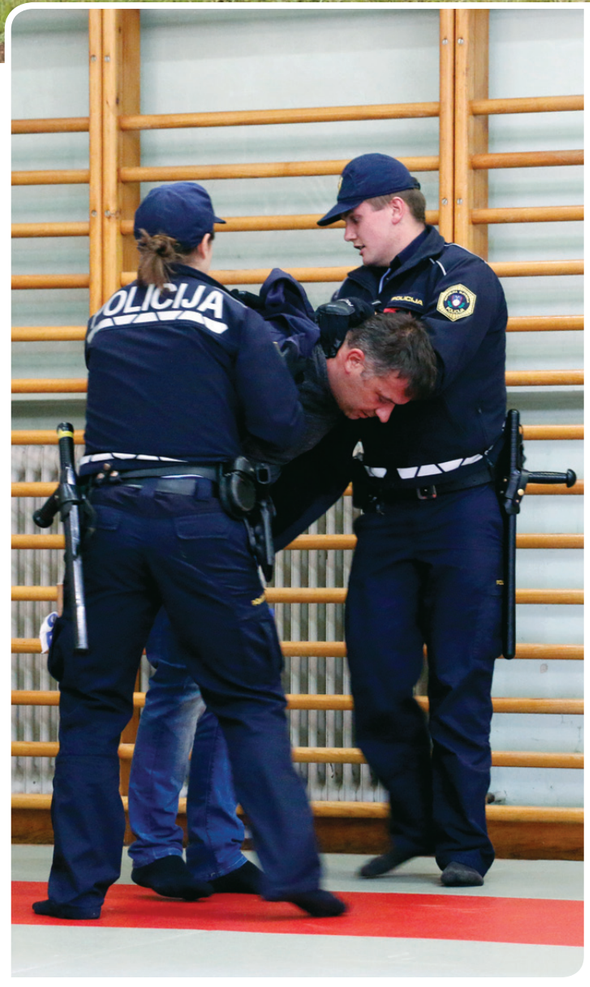
Policijske igre so bile letos iz različnih razlogov izvedene v nekoliko okrnjenem obsegu, kot letni preizkus usposobljenosti policistov, kar pomeni brez športno-družabnih panog, kot so nogomet, šah in odbojka. Poleg tega so namesto spomladi, kot je bila dolgoletna tradicija, potekale jeseni.

Tekmovalke in tekmovalci, ki jih je bilo letos okrog 150, so se v Vadbenem centru Gotenica in v Tacnu, Ljubljana, 3. in 4. oktobra pomerili v ju-jitsuju (prikazovanju tehnik), praktičnem postopku, policijskem mnogoboju in policijskem situacijsko-taktičnem streljanju. To so panoge, katerih znanje je za policistke in policiste pri njihovem delu zelo koristno.

Tekmovalke in tekmovalci so bili iz ekip policijskih uprav (Celje, Koper, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica in Novo mesto) in notranjih organizacijskih enot Generalne policijske uprave (Služba generalnega direktorja policije, Uprava za policijske specialnosti in Urad za informatiko in telekomunikacije).

V prikazu tehnik ju-jitsuja se je letos pomerilo 16 tekmovalcev iz petih ekip. Najboljši posameznik je bil Dejan Kink z Uprave za policijske specialnosti, od koder je bila tudi najboljša ekipa.

V praktičnem postopku je tekmovalo osem ekip. Prvo mesto je zasedla Uprava za policijske specialnosti.

V policijskem mnogoboju je sodelovalo šest ekip in štirje posamezniki, skupaj 54 tekmovalcev (15 tekmovalk in 39 tekmovalcev). V ekipni razvrstitvi je prvo mesto zasedla Policijska uprava Ljubljana. Med moškimi je bil najboljši Jure Majdič z Uprave za policijske specialnosti, najboljša predstavnica nežnejšega spola pa je bila Tonka Mohar s Policijske uprave Ljubljana.

V policijskem situacijsko-taktičnem streljanju je tekmovalo deset ekip in štirje posamezniki, skupaj 48 tekmovalcev (13 tekmovalk in 35 tekmovalcev). Med moškimi je bil najboljši Gregor Drnovšek s Policijske uprave Celje, med ženskami pa Janja Metež s Policijske uprave Novo mesto. Najhitrejša in najnatančnejša je bila ekipa Policijske uprave Celje.

V skupni razvrstitvi si je tretje mesto priborila Policijska uprava Koper, drugouvrščena je bila Policijska uprava Celje, absolutni zmagovalec pa je postala Policijska uprava Ljubljana.

Najboljše tekmovalke in tekmovalci ter ekipe so prejeli diplome, medalje in pokale. Iskrene čestitke!

Besedilo: Brigita Petric, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Marko Fric, PA GPU, in Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

ŽIVAHNO POULIČNO ŽIVLJENJE, KAOTIČEN PROMET, IZRAZITA DRUŽBENA NASPROTJA, ŠIROKI NASMEHI IN ŠTEVILNI PRILOŽNOSTNI POKLICI

POTOVANJE V NIGERIJO,
DIVJE SRCE ČRNE CELINE

Divja, raznolika in glasna. Izjemno bogata in obenem neizmerno revna. Dežela številnih priložnosti in brezupa. Vesela, pa tudi otožna. Nevarna. To je le nekaj misli, ki se mi utrnejo ob spominu na deželo, ki sem jo obiskala letos oktobra. Da je to privilegij, ki ni dan vsakomur, pove dejstvo, da je za vstop potreben vizum, ki ga je mogoče pridobiti le ob garantnem pismu oziroma povabilu domačina. Ta v pismu zagotovi, da je obisk potreben in da te bo kot tujca uvedel v nigerijsko kulturo in vodil po deželi. Z drugimi besedami – da bo skrbel zate med obiskom in ti poskusil deželo predstaviti na najlepši možen način. To je namreč za Nigerijce pomembno. Dostojanstvo. Kljub slabim sporočilom, ki jih nekateri pripadniki naroda pošiljajo v svet z napadi, ugrabitvami in vsem dobro znanimi spletnimi in drugimi prevarami, gre za ponosen in močen narod, kar priča tudi njihov grb, ki prikazuje orla kot simbol moči, dva konja kot simbol dostojanstva, združitev rek Niger in Benue Rivers, ki napajata nigerijsko ozemlje, ter črni ščit kot simbol rodovitnosti pokrajine.

V Nigerijo sem potovala z možem ob povabilu njegovega prijatelja in poslovnega partnerja. Njegova odgovornost, da bo vse potekalo po načrtih, se je začela kazati že ob vstopu v državo. Na letališču naju je namreč pričakal z najetim zaščitenim vojaškim vozilom in zasebnim voznikom, zaupanja vrednim človekom. Takšni varnostni ukrepi niso kar iz trte izviti, saj se v državi še vedno vrstijo ropi, ugrabitve tujcev in zahteve po milijonskih odkupninah. Belec za domačine še vedno pomeni premožnega človeka in njihova predstava o tem, kako živimo v, denimo, Evropi, je pogosto precej popačena (številni si predstavljajo, da je denarja na pretek in da malodane pada z neba brez truda ljudi). Zdi se, da so najnevarnejše prav avtoceste med mesti, kadar dežuje. Takrat se namreč promet skoraj ustavi in to je idealna priložnost za kriminalna dejanja. Upoštevajoč navedeno, sva z možem zaradi deževja morala načrtovano potovanje prilagoditi in

Otroci čakajo na avtobus. Naključno srečanje z belcem je zanje vesel dogodek. Radi se dotikajo bele kože in svetlih las.

Poplavljenim cestam se v deževni dobi ni mogoče izogniti.

omejiti na Lagos ter se odpovedati obisku Ibadana, le malo več kot sto kilometrov oddaljenega, po površini drugega največjega mesta v Afriki (takoj za Kairom). A nič za to. Že Lagos je bil zame, ki sem tja potovala prvič, povsem dovolj …

Nezamenljiv vonj po mestu

Prva stvar, ki preseneti obiskovalca tega že več kot dvajsetmilijonskega mesta, po številu prebivalstva največjega na črni celini, je vonj, ki butne v nosnice takoj ob pristanku na letališču Murtala Muhammed International Airport. To je vonj po dimu zaradi številnih tovarn, ki poganjajo ta gospodarski motor Afrike, in vonj po izpušnih plinih. Težek, nasičen vonj, ki mu podnebje nikakor koristi. Ker je Nigerija na prehodu med savanskim in monsunskim podnebjem, ima namreč dve deževni in dve sušni dobi. Vlaga v zraku je fizično zelo otipljiva ob dejstvu, da je temperatura večinoma v razponu od 25 do 30 stopinj Celzija. In prav izjemna vlaga je tista, ki tujca najbolj utruja, če deželo obišče v obdobju deževne dobe (od aprila do junija in od oktobra do novembra). Potna telesa, na katera se oblačila lepijo in jih ovijajo kot kača, so tako stalnica.

Mesto leži ob obali in na otokih Lagoške lagune v Gvinejskem zalivu. Nekoč je bilo prestolnica te obmorske države, toda zaradi izjemne rasti števila prebivalstva, širjenja gospodarstva in posledično neobvladljivega prometa se je politična moč preselila v Abujo, umetno zasnovano mesto, ki leži sredi države, medtem ko je Lagos ostal gospodarsko, poslovno in finančno središče države. Njegovo izvorno ime je Oko oziroma pozneje Èkó, kot ga domačini (pleme Joruba) še vedno imenujejo.

Izzivi sporazumevanja, verovanje in živopisna oblačila

V Nigeriji je uradni jezik angleščina. Tega jezika se Nigerijci učijo v šoli in nekateri ga govorijo tudi doma. Poleg tega v državi sobiva še več kot dvesto afriških jezikov in dialektov. Nigerijski narod je namreč sestavljen iz različnih afriških plemen (največja tri so Ibo, Joruba in Havsa). Do začetka 20. stoletja, ko so deželo obiskali Britanci in prinesli svoj jezik in številno uporabno znanje (med drugim pisavo!), je bilo tako sporazumevanje med plemeni precej zapleteno. Danes se v deželi prepletajo številni jeziki, dejstvo pa je tudi, da je angleška izgovorjava prilagojena domačinom in tako nastajajo številni nesporazumi med obiskovalci in domačini zaradi neprepoznavanja drugače izgovorjenih besed. Pripetilo se je denimo, da z možem nisva mogla najeti prevoza, ker voznik ni razumel najine uradne angleščine, midva pa ne njegovega pidžina (primer: mesto Port Harcourt se izgovarja Potakot), ki ga je poskušal pojasniti še z afriškim jezikom. Seveda povsem neuspešno.

V Nigeriji je pomemben del življenja tudi vera. Približno polovica prebivalcev je pripadnikov binkoštne cerkve (neoprotestantska veja krščanstva), drugo polovico pa zastopajo muslimani. Ker je najin gostitelj med drugim tudi pastor (v Nigeriji je povsem običajno, da so pastorji hkrati poslovneži), smo se v nedeljo odpravili k maši, saj je bilo zanj nujno, da naju predstavi svojemu bogu. Kakšna maša je to bila! Maša pri binkoštnikih je hvalnica bogu, slavljenje življenja in – koncert. Gre za obred veselja, glasnega petja in ritmičnega gibanja teles ob zvokih glasbene skupine, ki jo spremljajo inštrumentalisti. To je dogodek z veliko začetnico. Pravzaprav obisk obreda razkrije prav vse lepe lastnosti

naroda: veselje zaradi življenja samega; resnična vera v obstoj neke višje sile, ki nam bo vedno pomagala, ker nam želi samo dobro; hvaležnost in ponižnost. Nepozabno.

Ker obred traja precej časa – več ur, sem si vmes z zanimanjem ogledovala obiskovalce (in oni mene, saj sem bila poleg moža edina belka v cerkvi). Afričani so vsemu svetu znani po svoji živopisni opravi. Na njihovih oblačilih se prepleta neštето vzorcev in barv, zaradi katerih njihova temna koža zares sije. Tako moški kot ženske so za pomembne dogodke (pa tudi sicer) radi oblečeni v tradicionalna afriška oblačila. Moško oblačilo je sestavljeno iz daljše tunike, ohlapnih dolgih hlač ter čepice (po navadi je vse barvno usklajeno), žensko pa je lahko sestavljeno iz krila in bluze ali obleke v kombinaciji z naglavnim okrasjem – posebnim klobukom ali pa kar – pričesko. Oblačila se rahlo razlikujejo tudi glede na vero (muslimanska moška tunika je precej daljša, ženske pa imajo glavo pokrito z dolgo ruto).

Lasje, ki vas ljubim, lasje

O pričeski je mogoče mnogo zapisati. Ta je namreč v Afriki izjemno pomembna. Ker imajo črnci naravno skodrane in težko obvladljive krajše lase, si jih ženske na neštето načinov poskušajo podaljšati in oblikovati v dolgo različico. Ena izmed možnosti je kar lasulja. Teh je v Nigeriji neštето. Povsod jih je mogoče kupiti. Lasulja ima lahko skodrane ali ravne lase (ti so lahko pravi ali umetni), pobarvane v različne temne odtenke (svetlih skorajda ni) in oblikovane v umetelne pričeske. Naslednja možnost so lasni

Nošnja na glavi je videti povsem naravna in nezahtevna. Voda v spodnjem levem kotu slike je odprta kanalizacija. Pešec mora ves čas gledati pod noge, saj so kanalizacijske žile ob pločnikih mnogo kje odprte in padec vanje ni tako nemogoč.

Lagos v nekaj potezah

- Večmilijonsko mesto ima svoj značilni zvok – nenehno brni in se nikoli ne utiša.
- V zraku je težek vonj po industriji in prometu.
- Ženske že stoletja otroke prenašajo tako, da si jih s široko ruto privežejo na hrbet. Roke tako ostanejo proste in uporabne za razna opravila.
- Glavno sredstvo za nošenje predmetov je glava. Vaja hoje s tovorom na glavi se začne že v otroštvu in se izpopolni do zavidanja vredne spretnosti.
- Živopisne oprave in umetelne pričeske so obvezni del kulture oblačenja in urejanja zunanje podobe.
- Gibanje po mestu je precej kaotično. Ceste polnijo motoristi taksisti, imenovani okada (po japonskem proizvajalcu motornih koles iz sedemdesetih let prejšnjega stoletja, ki so se v Nigeriji množično uporabljala), pokrita trikolesna vozila, imenovana marua (po guvernerju, ki jih je pripeljal iz Indije in uvedel v uporabo), javni in zasebni mestni avtobus (dejansko avtobus ali večji kombi, oboje v zelo slabem stanju), taksiji in zasebni avtomobili. Uporaba koles je zaradi slabega stanja večine cest onemogočena.
- Mnogo je izjemno bogatih ljudi, ki živijo v ograjenih in varovanih soseskah, še več pa je revežev, ki živijo kar ob cesti in pod mostovi, iz dneva v dan.
- Eden izmed slumov je zgrajen na kolih v obrežnem pasu morja (podobno kot nekoč naselje mostiščarjev na Ljubljanskem barju). Vsake toliko časa ob slabem vremenu vzvalovano morje pogoltne nekaj kolib.
- Valuta je naira (en evro je približno 400 nair).
- Pestro sobivanje številnih nigerijskih plemen in več kot dvesto afriških jezikov – angleščina je na tem območju pomembna lingua franca.
- Turizem v državi ni razvit. Tujci jo obiščejo predvsem zaradi poslovnih priložnosti.

Gost promet, ki se mu v velemestu ni mogoče izogniti. Vozniki marue (oranžni trikolesnik) se tudi kar po pločnikih spretno prerivajo naprej.

podaljški. Afriške frizerke so občudovanja vredne mojstrice, ki iz precej kratkih las ustvarijo bohotno naglavno okrasje. Zelo priljubljene so kitke – te so lahko zelo drobne ali debelejše, kratke ali segajoče do zadnjice in čez. Zadnja možnost so kratki lasje, toda to je pri ženskah precej redka izbira, saj si jih večina želi biti dolgolasih – in to je dosegljivo že za zelo ugodno ceno. Zdi se, da je vsaj na tem področju razlika med ljudmi majhna oziroma je skoraj ni. Lasje so družbeni imperativ in hrepenenje. To je bilo zame precejšnje odkritje. Naravnih dolgih skodranih las v Nigeriji tako rekoč ni.

Egusi, jam, plantain in druge nigerijske dobrote

Tujec mora biti ob obisku te afriške države zelo previden pri tem, kaj vnaša v svoje telo. Vsekakor se vsakdo začne zavedati izjemnega pomena vode. Nikakor ni mogoče trditi, da je v Nigeriji ni dovolj, toda … Za Neafričana ta voda ni pitna, saj nemudoma povzroči okužbe črevesja in nevšečnosti, zaradi katerih se turist spremeni v bolnika. Zato se voda kupuje. Pika. Previden je treba biti seveda tudi pri umivanju zob, čiščenju zobne ščetke in drugih podobnih opravilih. Ustekleničena voda je preprosto nuja.

Posebno poglavje je hrana. Ta je povsod, na vsakem koraku – za to poskrbijo poulični prodajalci. Hrana je močno začinjena, posebnega vonja in okusa. Afričani imajo svojo tradicionalno hrano radi, zato so afriške restavracije in menze zelo zasedene. Tudi sama sem poskusila nekaj lokalnih dobrot. Prva med njimi je jam. To je gomoljnica, kot nekakšen afriški krompir, le mnogo večji (težak je od tri do pet kilogramov). Gre za prilogo bele barve in neizrazitega okusa, ki je podobne teksture kot testo in h kateri se jedo različne omake in meso. Vse omake so brez dvoma pekoče ter ostrega vonja in okusa. Ena izmed njih je egusi. Njena sestava je precej misteriozna, saj njene glavne sestavine, to so semena rastline egusi, pri nas ne poznamo. Hm, zelo težko bi jo opisala. Z eno besedo: nenavadna. Morda dovolj pove dejstvo, da sem ostala le pri eni žlici. Meso, ki se dodaja k omakam, je navadno som ali govedina in seveda tudi goveja koža in polži. Tega nisem poskusila, se je pa zato opogumil mož – in povedal, da ni slabo, le povsem drugačnega okusa od tega, kar smo navajeni. Manj delikatna izbira je plantain, t. i. banana za kuhanje. To je zelo zanimiva rastlina. Plantain je malo večji od nam poznane banane in ga je treba skuhati ali speči. Jé se kot priloga, v trgovini pa se prodaja tudi narezan na rezine in ocvrt kot čips. Značilno afriški so tudi oreščki – cashew nuts oziroma indijski oreščki in arašidi ter številni drugi, denimo oreščki kola (grenki oreščki, iz katerih nastaja kokakola).

Kaos na cesti in druge radosti življenja v velemestu

Pravo življenje človek zagotovo spozna na cesti, zato se je tja treba tudi odpraviti. To pa je lahko v Lagosu precejšen izziv, zlasti v deževni dobi. Zaradi prenaseljenosti ter slabega kanalizacijskega sistema in sistema odvodnjavanja so ceste na mnogo predelih težko prevozne, hoditi pa je ob njih skoraj nemogoče, saj pločniki večinoma niso urejeni in se blatne bankine hitro spremenijo v blatne luže nepredvidljive globine. Globina naluknjane ceste, na kateri, razen na glavnih cestnih žilah, ni asfalta, ampak le zbita zemlja, je vedno vprašljiva, Nigerijci pa to težavo rešujejo tako, da pred takšno jamo na cesti vržejo avtomobilsko gumo, ki voznike opozarja na luknjo in jim preprečuje, da bi njihov avto nasedel. Slabe ceste seveda narekujejo tudi izbiro prevoznega sredstva. Na cestah tako večinoma vozijo avtomobili znamk Toyota, Lexus in Honda, ki so se izkazali za najprimernejše v zahtevnejših voznih razmerah.

Nekajurno deževje vedno povzroči poplave, prometne zastoje (to se označuje z izrazom *go slow*), nesreče in izpade

elektrike. Kako nestabilno električno omrežje ima Nigerija, je bilo mogoče občutiti že ob prihodu v državo. Med enournim čakanjem na prtljago je namreč več kot petkrat zmanjkalo elektrike in to se je nadaljevalo ves čas potovanja. Te težave je povzročalo zlasti deževje.

Izkazalo se je, da je promet tudi v suhem vremenu precej zahteven. Nigerijci so namreč zelo dinamični in vročekrvni vozniki. Precej so me spominjali na Neapeljčane. Vse počno s silo. Zmaga vztrajnejši in tisti, ki mu je manj žal zaradi novih prask na avtomobilu. In teh ni malo. Večino voznega parka prebivalstva obsegajo zelo stara in skoraj (ali že zdavnaj) dotrajana vozila, ki bi pri nas spadala na odpad. Odrgnjena so na vseh straneh, napol razpadla in z razbitimi lučmi, toda nekako še kar delujejo in prevažajo domačine. Iz izpušnih cevi se pogosto vali gost temen dim, ki nakazuje nezavidljivo stanje motorja in izpušnega sistema. Toda v Afriki se nihče ne ozira na to.

Varnostni pas ni preveč pomemben dejavnik, še manj pomembna pa so stranska ogledala. Teh pogosto sploh ni. Odpadla so v katerem izmed preštevilnih prerivanj in borb za mesto v koloni. Vozniki med vožnjo nenehno hupajo in prav

Značilna afriška tržnica. Ena najbolj priljubljenih lokalnih dobrot je jam, nekakšen afriški krompir (na fotografiji desno).

Oboroženo varovanje stavb in oseb je v Lagosu mogoče videti na vsakem koraku.

hupanje je najznačilnejši znak nigerijskega prometa. Zanimiv je zlasti razlog zanj. To je opozarjanje na prisotnost. Ker ne uporabljajo vzvratnega ali stranskih ogledal, s hupanjem soudeležencem v prometu sporočajo, da so v njihovi bližini. Precej stresno, toda nekako kar deluje. Glede na to, da je vožnja hitra in da praviloma nikjer na večpasovnicah niso označeni pasovi (le redko kje so narisane črte), se zdi, da je nesreč zelo malo. In res, najin gostitelj je razložil, da so nesreče redke, ker vozniki ves čas pričakujejo nepričakovano ter so med vožnjo zelo zbrani in ves čas na preži. To pa sploh ni lahko, saj lahko 20-kilometrska pot traja od dobre pol ure do kar več kot pet ur. Odvisno od vremena in dela dneva. Jutranja pot v službo se navadno začne že tri do štiri ure pred začetkom delovnika in enako se ponovi pri vožnji domov. Tako je prva stvar, ki se je tujec nauči v Nigeriji, potrpljenje. Ves čas je treba čakati, zamujanje pa je stalnica. Nič nenavadnega ni, če se sestanek, ki je načrtovan ob enih, začne šele ob dveh ali pozneje.

Po drugi strani je promet zelo zanimiv. Ob prometnih pasovih namreč ne glede na to, ali je cesta hitra ali navadna, poteka razvejana prodaja različnega blaga in izdelkov. Na poti je mogoče kupiti tako rekoč vse – od brisalcev za stekla, hrane, pijače, oblačil, izdelkov za nego, očal, kuhinjskih krp in celo telefonov do že napolnjene nakupovalne vrečke izdelkov, ki bi jih nigerijska gospodinja sicer kupila v trgovini, in tako dalje v neskončnost. Ponudba je neizmerna, ponudnikov pa nepregledna množica. Vsi mirno in neustrašno hodijo med prometnimi pasovi večpasovnic in poskušajo prodati čim več. To je namreč njihov zaslužek za preživetje. Prodajajo otroci, ženske, mladeniči, starci, invalidi, matere z otroki … Revščina ne pozna razlike in v tej z nafto in rodovitno zemljo neizmerno bogati državi je je veliko. In to je hudo. Ljudje spijo kar ob cestah, pod drevesi, mostovi … Zato zvečer ni varno hoditi po mestu. Mesto namreč pripada njim, preštevilnim brezdomnim.

Zaradi velikih premoženjskih razlik med prebivalci so povsod po mestu, pri skoraj vsaki trgovini, zagotovo pa pri vsaki banki in kateri koli instituciji ali podjetju, oboroženi varnostniki. Začetno nelagodje ob pogledu na puško, ki jo ima varnostnik, policist ali vojak prislonjeno k nogi, tudi čez čas ni izginilo, ker se s tem ves čas opozarja na varnostne težave v državi. In te so velike. Zaradi varnosti se hiše obdajajo z visokimi zidovi, vhod na dvorišče pa varuje oborožena straža. To se širi tudi na raven sosesk (domačini sosesko imenujejo *estate*). Te so zastražene in vhod vanje je dovoljen le osebam z dovolilnicami.

Zato je Lagos mesto dvojih prebivalcev: revnih in bogatih. Trenja med njimi so prisotna ves čas, saj se lahko takoj za z zidom obdano boljšo sosesko razprostira ogromen slum. Teh pa v Lagosu ni malo.

Življenje je sklenjen krog

Obisk te afriške države je bil odlična priložnost za spoznavanje afriške kulture in tradicije in kje bi to lahko bolje spoznali kot v muzeju. Za njegov nastanek in idejno zasnovo so zaslužni Britanci. Narodni muzej v Lagosu je bil zame posebno doživetje. Zbirka je zastavljena v sklenjenem krogu življenja in smrti, saj so starodavna afriška verovanja zagovarjala cikličnost. Vsakdo umre in se znova rodi. Tej logiki sledi tudi muzej. Zbirka se začne z artefakti, ki so se uporabljali v obdobju nastanka novega življenja, in se prek rojstva, otroštva, usvajanja znanja, poroke in vsakdanjega življenja pomika proti smrti, verovanju v domače bogove

Obisk revnejše soseske Agege. Voda na sliki je kanalizacija. Kupi smeti (zlasti plastike) ob njej so stalnica v vseh predelih mesta.

in prednike ter praznovanju življenja. Pomemben del kulture je maskiranje. Maske so simboli prednikov, zaščitniki posameznika, družine, vasi ali celotnega mesta. Muzejska zbirka ni velika, saj so bili artefakti pridobljeni neposredno od ljudi za razstavo v muzeju. Gre za starodavne predmete in nekateri med njimi so se nekaj generacij prenašali med ljudmi. Muzej tako temelji na tematski, in ne kronološki predstavitvi nigerijske kulture oziroma ponekod celo kulture posameznih plemen. Ob opazovanju teh dragocenosti se človek ne more načuditi naravnosti in poduhovljenosti naroda. Vse ima svoj smisel in globlji pomen. Vse izvira iz dobrega. Iz družine. Družinska celica je bila od nekdaj jedro družbe. Bogastvo družine so njeni otroci – več jih je, bogatejša je družina. To izvira iz zgodovinskega dejstva, da se je ob naseljevanju tega afriškega ozemlja paru v stalno last dodelilo toliko akrov zemlje, kolikor je imel otrok. In ker je zemlja tukaj rodovitna, je bil bogat tudi pridelek, družina pa je lahko živela v blagostanju. Ta zemlja se je nato v družini prenašala iz roda v rod, saj je vsak otrok obdržal svoj aker in ga razširil z ustvarjanjem družine.

Sklepne misli

Nigerija je dežela mnogih obrazov in presenečenj na vsakem koraku. Potovanje v Lagos, jedro njenega dogajanja, se človeka globoko dotakne in ga ne pusti ravnodušnega. Nenehna vlažna vročina, varnostne težave, huda razslojenost družbe in ograjevanje posameznikov od množice – vse to je nekaj, česar moj, naš svet ne pozna v tako izraziti obliki. Vsakodnevna bitka za preživetje se mi še nikoli ni zdela tako kruta in vidna. To prizadene in človek se začne spraševati, kaj je dejansko potrebno v življenju.

Raznovrstno poulično dogajanje, živopisna oblačila, glasna govorica in gestikulacija, divji promet in prepletanje jezikov so del vsakdana v tem obmorskem mestu, ki vre in kipi na vseh koncih ter se zdi povsem neobvladljivo. Moj obisk države se je žal omejil le na Lagos, zato je ta prispevek prikaz urbanega afriškega življenja, medtem ko podeželje z bujno favno in floro ostaja neodkrito. Morda nekoč …

Besedilo in foto: mag. Nataša Podhraški, Služba za prevajanje in lektoriranje ter informacijsko-knjižnično dejavnost MNZ

ZGODBE, KI JIH PIŠE ŽIVLJENJE

POGOVOR Z RUDIJEM ŠPRINGERJEM, 88-LETNIM UPOKOJENIM MILIČNIKOM

Ideja za pogovor z Rudijem Špringerjem se je porodila na letošnji proslavi ob dnevu policije v Kulturnem centru Laško, kamor se je 88-letni upokojeni miličnik, Radečan, pripeljal sam in z veseljem in ponosom poklepetal z zbranimi. Gospod Rudi je človek čilega duha, bistrega uma in toplega srca.

Pogovarjala sva se v domačnem ozračju Policijske pisarne Radeče, ki jo vodi vodja policijskega okoliša Danijel Hiter. Da sta si z Rudijem blizu, je bilo opaziti takoj, ko smo se pozdravili na parkirišču, kjer naju je Rudi, miličnik stare šole, že čakal, kljub temu da sva bila tudi midva točna. Prišel je nasmejan, zelo urejen in pripravljen na pogovor. Pozabil ni niti fotografij. Pogovor z njim je turobno deževno torkovo dopoldne odel v prijetnejše barve in nas popeljal v preteklost, v svet nekdanje uniforme in drugačnega življenja nasploh.

Rudijeva službena pot se je začela pred 70 leti na Postaji milice Kubed na Primorskem po trimesečnem vojaškem urjenju v Begunjah. In kako je prišel v milico? Dobrih 18 let je imel, ko je s prijateljem sedel na vrtu mariborskega gostinskega lokala in sta k njima pristopila dva miličnika ter Rudiju dejala, da bi bil primeren za milico. Rudija, ki je takrat ravno zaključeval šolanje za krojaškega mojstra, ni bilo treba dolgo prepričevati. Že to, da mu, če postane miličnik, ne bo treba na služenje vojaškega roka, je bilo dovolj, pa še plača, kakršna koli je že bila, je bila zagotovljena.

Na Kubed ima mnogo spominov. Večina je lepih, pravi. To so spomini na sodelavce, ki so ga uvajali v delo in s katerimi je delil miličniške sobe. V spominu mu je ostal zlasti nočni pohod na silvestrovo, ko je moral s sodelavcem do Kozine odnesti letno poročilo. Takrat je bil na začetku svoje policijske poti, še čisto svež miličnik in ni poznal kraja, cest in poti. Večino poti sta v mrzli zimski noči prepešačila (20 kilometrov v eno smer), le manjši del sta se peljala z vlakom, ampak letno poročilo sta dostavila do dogovorjene ure. Pešačenje mu je tudi nasploh ostalo v spominu – v miličniških škornjih iz govejega usnja, ki so premočili ob najmanjšem deževju, je v svojem življenju prehodil ogromno kilometrov. Prvo miličniško prevozno sredstvo, kolo Steyr, je dobil mnogo let pozneje, ko je služboval v Hrastniku. Na ljudi v Kubedu so mu ostali topli spomini. Pravi, da so bili do miličnikov večinoma prijazni in da so jim večkrat narezali domač kruh in rezine pršuta.

V prvih dveh letih je Rudi služboval na mnogo delovnih mestih. Miličnikov

Rudi Špringer na službeni fotografiji iz kadrovske evidence

je bilo premalo, zato so jih selili po takratni domovini. Služboval ni le v Kubedu, temveč tudi v Komnu, na Bledu, v Velikih Laščah in skorajda tudi v Beogradu. Zakaj skorajda? V Beograd je bil napoten za šest mesecev. Ko je s spremnim pismom prispel na upravo, je bilo prvo vprašanje, ali je član Zveze komunistov, in ker takrat še ni bil, se je moral s prvim vlakom vrniti v Slovenijo.

Sicer je veljal za vestnega in delovnega, a si je vmes *prislužil* tudi zapor. Bilo je leta 1951, se spominja.

Rudi ob kolesu

Pri delu s teleprinterjem

Zaspal je med varovanjem maršala Tita na Bledu. Utrujen je bil in je le za hip sedel na klopco, pa ga je odnesel spanec. Kaznovan je bil s štirimi dnevi strogega zapora, v katerem je vsak drugi dan dobil vodo in kruh.

Rudi je doma z mariborskega konca, a družino in dom si je ustvaril v Radečah. Tam sta si z ženo Viktorijo, ki je žal že pokojna, zgradila hišo. Pri skoraj vsakem delu gradnje je sodeloval in pravi, da si jo je tako rekoč postavil s svojimi rokami. V domači hiši živi še danes, s snaho in vnuki. Sin mu je namreč mnogo prezgodaj umrl.

Ko se je spomnil na čas, ko je spoznal svojo Viktorijo, se mu je čez obraz narisal topel, nostalgičen nasmeh. Drugi časi so bili. Preden sta se lahko poročila, je moral v službi dati vlogo, da so preverili, ali je pravšnja zanj. Za poroko so mu celo dovolili obleči civilno obleko. Miličniki so bili v tistih časih skoraj ves čas v uniformah.

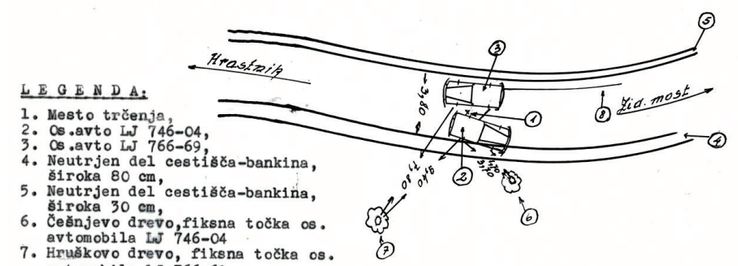
Velik del svojega službovanja je preživel na Postaji milice Hrastnik, nekaj tudi v Radečah, v pokoj pa je odšel iz Stalne službe na Upravi javne varnosti v Celju.

Najhuje mu je bilo, ko je v enem samem dnevu v mrtvašnico na Dolu pri Hrastniku odnesel dve otroški trupli. Na postaji milice so namreč dobili obvestilo, da naj bi ženska umorila svojega nekajmesečnega otroka. Ko je prišel na domačijo, kjer naj bi se to zgodilo, je ženska dejanje zanikala. Rudi je pregledal hišo in okolico, a trupla ni našel. Ko je odhajal, ga je pričakala gospodarica sosednje kmetije in dejala, naj pogleda še v greznico. Res ga je našel tam. Zavil ga je v krpe in odpeljal v dolino. Na poti nazaj na delovno mesto je v grmovju ob cesti opazil še truplo novorojenčka, ki ga je mati, ne ista ženska kot v prvem primeru, ubila in zavrgla. Oba mrtva otroka je odpeljal v dolino in spomin na ta tragična dogodka je živ še danes.

Rudi je bil med sodelavci zaradi svoje skromnosti in delavnosti izjemno priljubljen. Zelo rad je risal (takrat še s tušem) skice prometnih nesreč in marsikdaj jih je zaradi svoje natančnosti risal tudi namesto sodelavcev. Dve njegovi skici je vodja policijskega okoliša Danijel Hiter našel v arhivu Policijske pisarne Radeče.

PROMETNA NESREČA

med osebni avtomobilom LJ 746-04 in osebnim avtomobilom LJ 766-69 na cesti II. reda v Zidanem mostu, dne 28/4-1969 ob 15,50 uri.

LEGENDA:

1. Mesto trčenja,
2. Os.avto LJ 746-04,
3. Os.avto LJ 766-69,
4. Neutrjen del cestišča-bankina, široka 80 cm,
5. Neutrjen del cestišča-bankina, široka 30 cm,
6. Češnjevo drevo,fiksna točka os. avtomobila LJ 746-04
7. Hruškovo drevo, fiksna točka os. avtomobila LJ 766-69
8. Sled blikiranja desnih koles.

Radeče, dne 28/4-1969

Skico narisal:
Rudi Špringer

Na odprtju Oddelka milice Radeče 17. marca 1968

Rudi s sodelavcem

Rudija življenje ni razvajalo. Komaj desetletnega so ga leta 1941 ugrabili Nemci in ga z mnogo drugimi ukradenimi otroki namestili v nekakšen otroški dom, v katerem so jih šolali in pripravljali za vojsko in druga dela. Vsakič, ko so se otroci spozabili in izgovorili slovensko besedo, so bili kaznovani. Z udarci s pasom in brcami okovanih vojaških škornjev. Starši dolgo niso vedeli, ali je živ. Nekoč, po dolgih mesecih, so mu celo dovolili, da je staršem poslal pismo, seveda z vsebino, ki so jo uradniki sami napisali. Toda domači so vsaj izvedeli, da še živi. Po treh letih, ko je šla vojna h koncu, so fante, ki so bili premladi za vojsko, poslali domov. Rudi nikoli ne bo pozabil dne, ko je potrkal na pritlično okno njihovega domovanja na Pobrežju in želel na ves glas od sreče v slovenskem jeziku zakričati, da se je vrnil. Vendar domača beseda, ki so jo tako teptali v njem, ni prišla iz grla. Ko je mati prišla k oknu, je lahko zašepetal le: »Ich bin dein Sohn.«

Leta ukradenega otroštva so ga zaznamovala. Pravi, da danes spomin na to obdobje ne boli več. Bolj boli dejstvo, da je poskušal v zdajšnjih časih pridobiti status ukradenega otroka, vendar so mu vlogo kljub vsemu tam preživetemu gorju zavrnili.

Ne glede na vse, kar je v življenju hudega izkusil, ali morda prav zaradi tega, je ostal neverjetno pozitiven, skromen in realen. Hvaležen je, da lahko dostojno živi, skrbi sam zase in uživa v vsakem dnevu posebej in v svojih spominih. Še vedno je zelo redoljuben in natančen. Sicer že vrsto let boleha za popuščanjem srca, vendar ni dneva, ko ne bi prehodil svojih osem kilometrov. V dveh delih, pove in doda, da bi bilo osem kilometrov v enem kosu za njegovo srce preveč. In tudi vozniško dovoljenje še ima. Velja mu še dve leti in vesel je, da je tako.

Gospod Rudi je velik človek in v veliko čast mi je bilo, da sem ga spoznala in da mi je dovolil med vas ponesti delček njegove življenjske zgodbe.

Besedilo: Milena Trbulin, Policijska uprava Celje
Foto: PU Celje in osebni arhiv Rudija Špringerja

POLICIJA